

Euroopan yhteisöjen virallinen lehti

ISSN 1024-302X

C 278

45. vuosikerta

14. marraskuuta 2002

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

Ilmoitusnumero

Sisältö

Sivu

I Tiedonantoja

.....

II Valmistavat säädökset

Alueiden komitea

44 täysistunto, 15. ja 16. toukokuuta 2002

2002/C 278/01	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto – Eurooppalaisen tutkimusalueen alueellinen ulottuvuus"	1
2002/C 278/02	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston asetus Galileo-yhteisyrityksen perustamisesta"	5
2002/C 278/03	Alueiden komitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös yhteisön suuntaviivoista Euroopan laajuisten verkkojen kehittämiseksi liikenteen alalla tehdyn päätöksen N:o 1692/96 EY muuttamisesta"	7

FI

2002/C 278/04	Alueiden komitean lausunto aiheista: – ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Toimintaohjelma yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamista varten”, – ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen edellytyksistä”, – ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan perustamisesta”, – ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa”, – ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä”, ja – ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisen ilmailukenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta”	13
2002/C 278/05	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus yhteisön rahoitustuen myöntämisestä tavarankuljetusjärjestelmän ympäristönsuojelun tason parantamiseksi”	15
2002/C 278/06	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös Euroopan liikuntakasvatuksen teemavuodesta 2004”	21
2002/C 278/07	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – eEurope 2002: Julkisen sektorin verkkosivujen ja niiden sisällön saavutettavuus”	24
2002/C 278/08	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto – Eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttaminen”	26
2002/C 278/09	Alueiden komitean lausunto aiheista: – ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle vaihtoehtoisista tieliikenteen polttoaineista sekä toimenpiteistä biopolttoaineiden käytön edistämiseksi”, – ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi liikenteen biopolttoaineiden käytön edistämisestä”, ja – ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi direktiivin 92/81/ETY muuttamisesta alennetun valmisteverokannan tiettyihin biopolttoaineita sisältäviin kivennäisöljyihin ja biopolttoaineisiin soveltamisen mahdollisuuden osalta”	29

2002/C 278/10	Alueiden komitean lausunto aiheista: – ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus geneettisesti muunnetuista elintarvikkeista ja rehuista”, – ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi geneettisesti muunnettujen organismien jäljitettävyydestä ja merkinnöistä ja geneettisesti muunnetuista organismeista valmistettujen elintarvikkeiden ja rehujen jäljitettävyydestä sekä direktiivin 2001/18/EY muuttamisesta”, ja – ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus muuntogeenisten organismien siirroista valtioiden rajojen yli”	31
2002/C 278/11	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta tehdyn päätöksen N:o 1254/96/EY muuttamisesta”	35
2002/C 278/12	Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto – Tiedote: Laajentumis-neuvotteluiden yhteiset rahoituspuitteet 2004–2006”	40
2002/C 278/13	Alueiden komitean lausunto aiheista: maahanmuuttopolitiikka: – ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille laitonta maahanmuuttoa koskevasta yhteisestä politiikasta”, – ”Ehdotus neuvoston päätös unionin ulkorajojen sekä viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikan alan hallinnollisen yhteistyön toimintaohjelmasta (Argo-ohjelma)”, – ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhteisön maahanmuuttopolitiikkaan sovellettavasta avoimen koordinaation menetelmästä”, ja turvapaikkapolitiikka: – ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi vähimmäisvaatimuksista siitä, milloin kolmansien maiden kansalaisia ja kansalaisuudettomia henkilöitä on pidettävä pakolaisina tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitsevinä henkilöinä, ja näiden henkilöiden asemasta”, – ”Komission valmisteluasiakirja – Sisäisen turvallisuuden takaaminen ja kansainvälistä suojelua koskevien velvoitteiden ja välineiden noudattaminen”, ja – ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille, yhteisestä turvapaikkapolitiikasta ja avoimen koordinaation menetelmän käyttöönotosta”	44
2002/C 278/14	Alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Kestävä kehitys: maailmanlaajuinen kestävän kehityksen huippukokous – Johannesburg, 2002”	48

II

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto – Eurooppalaisen tutkimusalueen alueellinen ulottuvuus”

(2002/C 278/01)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Eurooppalaisen tutkimusalueen alueellinen ulottuvuus” KOM(2001) 549 lopullinen,

ottaa huomioon komission 3. lokakuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. kesäkuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 1:n ”aluepolitiikka, rakennerahastot, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus, rajanylittävä ja alueidenvälinen yhteistyö” tehtäväksi,

ottaa huomioon ”alueellinen yhteenkuuluvuus” -valiokunnan⁽¹⁾ 5. maaliskuuta 2002 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 442/2001 rev. 2, jonka esittelijä oli Peter Müller (Saarlandin pääministeri, D/PPE),

hyväksyi 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään 44. täysistunnossa (16. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

Eurooppalaisen osaamisyhteiskunnan luominen

1. on tyytyväinen siihen, että komissio myöntää alueellisilla tuki- ja innovaatiotoimilla olevan merkittävä vaikutus Euroopan tutkimusresurssien rakenteeseen. Komitea suhtautuu niin ikään erittäin myönteisesti komission pyrkimykseen hyödyntää jäsenvaltioiden tutkimuspolitiikkojen yhteisvaikutuksia ja siten parantaa tehokkuutta ja edistää alueiden kanssa tehtävää

yhteistyötä. On kuitenkin huomattava, että tutkimuspolitiikkojen nykyiset yhteisvaikutukset tai yhtäläisyydet syntyvät sekä jäsenvaltioiden että asiassa toimivaltaisten alueiden kehittämistä politiikoista. Kuten alueiden komitea on jo lukuisissa lausunnoissaan todennut, tämä on tärkeää Euroopan tutkimus- ja innovaatiotoimintaa edistettäessä. Alueet ovat jo pitkään pyrkineet tehostamaan yhteistyötä ja luomaan synergiaa tutkimus- ja innovaatioalalla, ja toimia on jatkettava käynnissä olevan kehitysprosessin pohjalta.

2. tukee komission aikomusta edistää eurooppalaisen tutkimusalueen luomista kuudennen TTK-puiteohjelman avulla. Tutkimusalueen tarkoituksena on parantaa yhteisön kilpailukykyä.

⁽¹⁾ Valiokuntien ja niiden vastuualueiden uudelleenorganisointi 6. helmikuuta 2002.

3. huomauttaa, että tieteellisen osaamisen on edelleen oltava ratkaiseva tekijä tukimahdollisuuksia (esim. kuudennen puiteohjelman hankkeita) valittaessa. Rakennerahastoja on kuitenkin jatkossakin perusteltua käyttää täydentävinä tukivälineinä alueilla, jotka ovat taloudellisesti muita heikommassa asemassa (esim. EU:n ulkoalueet), ja niiden avulla on tuettava tieteellisen infrastruktuurin luomista.

4. tukee päätöstä resurssien järjestelmällisestä käyttöön-otosta talouskehityksen ohjailemiseksi. Komitea pitää kuitenkin erityisen tärkeänä myös sitä, että konkreettisista tavoitteista sovitaan yhdessä alueiden kanssa, jotta onnistuttaisiin saavuttamaan kasvua, kilpailukykyä ja työllisyyttä koskevat päämäärät ja siten parantamaan Euroopan talouden kilpailuedellytyksiä. Tarkoituksena on saada aikaan yhteisvaikutusta ja yhdistää taloudellisia voimia, mutta tämän varjolla ei saa rajoittaa alueille perustamissopimuksen nojalla kuuluvaa toimivaltaa. Tavoitteiden on oltava konkreettisia ja realistisia. Toteamus, että Euroopan on kymmenen vuoden kuluttua oltava kaikkein paras, on liian yleisluonteinen ja eriyttämätön, ja tavoitetta onkin tarkennettava käymällä yhteistyöhenkistä vuoropuhelua alueiden kanssa. Toimet ja tehtävät on jaettava selkeästi EU:n ja alueiden kesken.

5. yhtyy komission näkemykseen, jonka mukaan Euroopan alueiden kyvyissä ja teknisissä valmiuksissa ja näin ollen myös integraatiotavoissa on huomattavia eroja. Tämän vuoksi yhden ainoan kehitysmallin soveltaminen olisi tuomittu epäonnistumaan. Komitea pahoittelee kuitenkin sitä, ettei tiedonannossa määritellä tai esitetä kriteereitä kehitysmallien eriyttämiseksi. Olisikin erittäin toivottavaa, että alueiden (sosiaalis-taloudellisiin) erityispiirteisiin voitaisiin soveltaa kaksisuuntaista suhtautumistapaa, jolla tuettaisiin politiikan liikkeelle panevia voimia.

6. korostaa komission toteavan, että alueiden kyky organisoida omaa toimintaansa on tärkeä kasvutekijä ja että alueiden tulisi noudattaa joitakin yleisiä kehittämisperiaatteita. On kuitenkin erittäin valitettavaa, ettei tiedonannossa ensinnäkään tarkenneta näitä periaatteita lainkaan. Lisäksi on jälleen syytä tähdentää, että monet alueet ovat jo aiemminkin osallistuneet tutkimus- ja innovaatiopolitiikkansa muotoiluun. Tämän vuoksi komission olisi tutkimusta koskevia ehdotuksia laatiessaan vastattava alueiden antamaan panokseen ottamalla alueelliset intressit entistä paremmin huomioon ja antamalla alueille yhä enemmän poliittista painoarvoa.

7. haluaa jatkaa keskustelua osaamistalouden luomisesta. Komitea toteaa, ettei tieto yksistään vielä riitä taloudellisen innovaatiotoiminnan perustaksi. Pelkkää tietoa voi jokainen hakea vaivatta esim. Internetistä. Vasta tiedon soveltaminen voi tuoda lisäarvoa. Ratkaisevaa ei siis ole saavuttaa etumatkaa

tiedon määrässä vaan tiedon soveltamisessa. Tiedon lisäksi erityisesti ihmisten sosiaalisuudella ja luovuudella on tässä yhteydessä keskeinen merkitys, joten myös näiden tekijöiden edistäminen on tarpeen.

Tutkimuspolitiikan mukauttaminen alueiden erityisolosuhteisiin

8. tukee alueellistamistavoitetta, mikäli alueellistamisella tarkoitetaan sekä jäsenvaltiokohtaista että Euroopan tasoista suuntautumista sellaisiin tutkimusalan aloitteisiin ja yhteistoi- miin, joissa otetaan huomioon alueiden sosioekonomiset olo- suhteet ja erityispiirteet sekä tarpeet. Jos tavoitteen taustalla taas on käsitys keskitetystä, yhteisötasolla suunniteltavasta tutkimustoiminnasta ja tutkimuksen edistämisestä, komitea vastustaa aloitetta vedoten läheisyysperiaatteeseen ja alueiden toimivaltaan tutkimuksen alalla. Tiedonannosta ei käy selvästi ilmi, miten yhteisön, jäsenvaltioiden ja alueiden välistä toimi- vullanjakoa uudistettaessa voidaan luoda kestävä oikeusperus- ta, joka mahdollistaa alueiden osallistumisen tutkimuspoliti- kan koordinoituihin toimiin. Komissio voisi laatia suunnitelman keskittääkseen aluepolitiikkansa toimivaltaisille poliittisille ta- soille. Tällä tavoin alueet todennäköisesti saisivat enemmän poliittista vaikutusvaltaa yhteisötason tutkimuspoliittisia toi- mia valmisteltaessa ja toteutettaessa.

9. yhtyy komission näkemykseen, jonka mukaan paikallis- ten toimintatapojen olisi oltava yhdenmukaisia aluerajat ylittä- vän lähestymistavan kanssa, mutta huomauttaa, että toimenpi- teiden tulisi perustua aluetta koskevaan yhteiseen analyysiin ja yhdessä asetettuihin tavoitteisiin ja että alueet tulisi tässä yhteydessä ottaa selkeästi huomioon.

10. katsoo, että alueellisia tutkimus- ja innovaatiotoimin- nan edistämissuunnitelmia kehitettäessä ja laadittaessa olisi noudatettava kumppanuuden, oma-aloitteisuuden ja vastuulli- suuden periaatetta. Euroopan unionin olisi myönnettävä alu- eelliseen tutkimusyhteistyöhön ja yhteistyötä harjoittaville tahoille erityistä taloudellista tukea. Niiden olisi myös voitava hyödyntää kuudenteen tutkimusta ja kehittämistä koskevaan puiteohjelmaan sisältyviä uusia välineitä.

Pelkästä pääoman tarjoamisesta osaamisen edistämiseen ja siirtoon

11. epäilee, onko aluekehityksen edistämiseen tähtäävä "osaamisen parantaminen ja teknologian levittäminen" mah- dollista ilman asianmukaisen pääoman käyttöön asettamista.

Osaamisen siirron edistäminen on tärkeä osa tutkimuksen edistämistä. Tiedonannossa jätetään kuitenkin avoimeksi, osoittaako komissio määrätietoisesti lisävaroja tähän tarkoitukseen. Tämä olisi alueiden kannalta välttämätöntä, jotta komission asettama tavoite voitaisiin saavuttaa. Muistutettakoon jälleen kerran, että alueet vaikuttavat ratkaisevasti nuorten tutkijoiden koulutukseen korkeakouluissa, julkisten ja yksityisten tutkimuslaitosten ylläpitoon ja kehittämiseen, alueellisen tutkimuspolitiikan muotoiluun ja pk-yritysten toimintaolosuhteisiin, joten niillä on keskeinen rooli klusterien muodostamisessa.

Tutkimuksen alueellinen hallinto

12. korostaa, että tietyt alueet ovat tähänkin mennessä kyenneet antamaan panoksensa tutkimus- ja innovaatiopolitiikkansa muotoiluun. On tärkeää, että tulevaisuudessa kaikki alueet voivat edelleen harjoittaa kyseisen alan politiikkaansa vastuuntuntoisesti.

13. haluaa tehdä selväksi, että toimivia tutkimus- ja innovaatiomalleja ei voida kopioida mielivaltaisesti. Muita heikommassa asemassa olevat alueet voivat päästä osallisiksi parhaita käytänteitä soveltavien alueiden menestyksestä (luonnollisestikin toimiviksi osoittautuneiden mallien pohjalta) ainoastaan luomalla uusia menetelmiä tai tutkimusaloja omien rakenteellisten edellytystensä mukaisesti. Yksi mahdollisuus on jatkaa siirtymistä perinteisistä tutkimusaloista uusiin monitieteisiin aloihin ja siten vallata markkinarakoja.

Aluerajat ylittävien tutkimustoiminnan tukitoimien jatkaminen

14. on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että aluerajat ylittävän tutkimustoiminnan erityisluonne tulisi säilyttää. Lisäksi yhteisön tutkimuspolitiikalle olisi vastakin oltava tunnusomaista nimenomaan eurooppalainen lisäarvo ja toimien keskinäinen täydentävyys. Tässä yhteydessä erityisen kiinnostavia ovat sellaiset yhteistyörakenteet, joihin osallistuu yhteistyökumppaneita hyvin erilaisessa asemassa olevilta alueilta.

15. katsoo, että unionin jäsenyyttä hakeneet Keski- ja Itä-Euroopan maat olisi otettava EU:n tutkimustuen piiriin. Erityisesti tulisi tukea ehdokasvaltioiden kanssa tehtävän alueidenvälisen yhteistyön käynnistämistä ja kehittämistä. Tällaiset toimet edistävät koheesiota.

Rakenne- ja tutkimuspolitiikan yhdistäminen

16. pitää tavoite 1 ja 2 -alueiden kannalta myönteisenä sitä, että komissio on ottanut huomioon tutkimus- ja kehityspolitiikan

merkityksen nimenomaan muita heikommassa asemassa olevilla alueilla. Lisäksi komitea huomauttaa, että monet alueet toteuttavat jo EU:n aktiivisella tuella (tai ilman sitä) omia tutkimusstrategioitaan ja -ohjelmiaan, joilla on merkitystä myös yhteiselle tutkimus- ja innovaatiopolitiikalle.

17. kiinnittää huomiota siihen, että Euroopan alueet jaetaan EU:n rakennepolitiikan yhteydessä objektiivisin perustein tukikelpoisiin ja tukikelvottomiin. Rakennetukitoimia toteuttaessaan Euroopan unioni on tähän mennessä noudattanut pitkälti läheisyysperiaatetta. Komissio on aiheellisesti todennut, että alueet voivat seurata yritysten ja tutkimuslaitosten kehitystä tarkemmin kuin ylemmän tason poliittiset tahot.

18. toteaa rakennetukitoimien olevan erittäin tärkeitä, jotta voidaan vastata kehityksestä jälkeen jääneiden alueiden kehitystarpeisiin. Rakennetukitoimilla pyritään kuitenkin alueellisesti laajempaan tavoitteeseen kuin tutkimuksen edistämistavoitteisiin, joten tiedonannossa tulisi vastaavasti tehdä ero EU:n rakennetukitoimien ja EU:n tutkimuspolitiikan tehtävien välillä. Tässä yhteydessä on kiinnitettävä huomiota siihen, että muita heikommassa asemassa oleviin alueisiin eivät kuulu ainoastaan tiedonannossa mainitut tavoite 1 -alueet vaan myös tavoite 2 -alueet, jotka kärsivät vaikeista rakennemuutoksista. Nämä alueet olisi siis mainittava tiedonannossa nykyistä selkeämmin, ja siinä olisi viitattava nimenomaisesti tavoitteen 2 piiriin kuuluvien alueisiin. Kukin yksittäinen tapaus on analysoitava tarkkaan, jotta saadaan selville rakenteellisten heikkouksien todelliset syyt ja voidaan niiden pohjalta kehittää tapauskohtaisia toimintatapoja.

19. kannattaa kyseisten politiikan alojen yhteisvaikutusten edistämistä. Sisällön ja määrärahojen alakohtainen rajausta tulee kuitenkin säilyttää, jotta voidaan taata täytäntöönpanon avoimuus. Komitea pitää ehdotusta yhteisvaikutusmahdollisuuksien selvittämisestä kannatettavana, sillä muutamilla alueilla yhteisvaikutuksista on jo saatu esimerkkejä tiedekeskuksia perustettaessa.

20. kannattaa toimia EU:n ulkoalueiden kehityksen tukemiseksi. Myös näiden alueiden on perustamissopimuksen mukaisen toimivaltansa nojalla luonnollisestikin voitava päättää vapaasti, osallistuvatko ne EU:n tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaan ja millä aloilla. Alueiden komitean mielestä tiettyjen tutkimusalojen osoittaminen tietyille alueille ei ole tarkoituksenmukaista komission asettamien päämäärien saavuttamiseksi.

”Innovatiivisten toimien” merkitys

21. tukee komission pyrkimystä luoda ja lujittaa yhteistyöverkostoja. Verkostojen ei kuitenkaan tulisi perustua ainoastaan henkilöstöresurssein toimiviin yhteyksiin, vaan ne voitaisiin useilla aloilla toteuttaa aivan yhtä tehokkaasti sähköisten foorumien muodossa tietotekniikkaa hyödyntäen. Lisäksi verkostot voisivat yhä useammin perustua julkisen ja yksityisen sektorin välisiin kumppanuuksiin. Tällä tavoin voitaisiin tasoitaa henkilöstöresursseihin ja osaamiseen liittyviä eroja.

22. suhtautuu myönteisesti tiedonannossa ehdotettuihin toimiin tutkijoiden maantieteellisen ja alojen välisen liikkuvuuden lisäämiseksi ja edistämiseksi muun muassa perustamalla liikkuvuuskeskuksia kansalaisia lähellä olevalla tasolla ja erityisesti aluetasolla. Alueiden komitean mielestä tässä yhteydessä on myös välttämätöntä luoda käyttäjäystävällisiä alakohtaisia tietokantoja ja foorumeita ja näiden verkostoja, jotta osaamisen liikkuvuutta ja siirtoa voidaan edistää nykyaikaisen tieto- ja viestintäteknikan avulla. Malliesimerkki tästä ovat biotekniikassa hyödynnettävät genomiikan ja proteomiikan tietokannat, joihin tutkijat eri puolilla maailmaa syöttävät ajankohtaista tutkimustietoa. Näin he voivat saattaa tutkimustuloksensa kollegoittensa tietoon täysin riippumatta siitä, missä he kulloinkin oleskelevat. Innovaation edistämisen ensisijaisiin tavoitteisiin on niin ikään kuuluttava alakohtaisten yhteistoimintahankkeiden käynnistäminen tiedon ja osaamisen siirron edistämiseksi. Tällä tavoin eri paikoissa toimivat tutkijat voivat tutkia samoja aiheita.

23. tukee komission aikomusta kehittää tukitoimia pk-yritysten hyväksi tehtävää ja pk-yritysten toteuttamaa tutkimustoimintaa varten sekä laatia toimintaperiaatteet pk-yritysten kannustamiseksi osallistumaan kuudenteen puiteohjelmaan liittyvään tutkimustoimintaan. Tästä näkökulmasta tulisi pyrkiä erityisesti varmistamaan pk-yritysten täysimääräinen osallistuminen tärkeimpiin välineisiin, joita ovat integroidut hankkeet ja huippuosaamisen verkot. Tässä yhteydessä komitea kehottaa jälleen komissiota parantamaan asianomaisten pääosastojen välistä sekä pk-yritysasioita käsittelevien yksiköiden ja kansallisten yhteystoimistojen välistä yhteistyötä. Pk-yritysten osallistumista voitaisiin lisätä myös edistämällä osaamisen ja teknologian siirtoa ja omaksumista sekä tutkimustulosten hyödyntämistä. Tämä olisi mahdollista luomalla ja rahoittamalla suuritehoisia tietoverkkoja tutkimus- ja innovaatiohankkeita varten ja takaamalla pk-yrityksille mahdollisuudet verkkojen käyttöön.

24. on tyytyväinen siihen, että komissio on halukas käymään alueiden kanssa yhteistyöhön kehitettävää vuoropuhelua teknologisten strategioiden kehittämiseksi. Tätä tarkoitusta varten komissio voisi osoittaa varoja erityisesti muita heikommassa asemassa oleville alueille.

25. kannattaa ehdotettuja innovatiivisia toimia, joilla on tarkoitus tukea yrityshautomoita, spin-off-yrityksiä ja aloittelevia yrityksiä.

26. toivoo, että toimivaltaiset tahot keskustelisivat mahdollisuuksista helpottaen EY:n tutkimustukien hakemista, sillä nykyinen menettely on usein kehityksen esteenä. Lukuisissa yritysten ja korkeakoulujen edustajien kanssa käydyissä keskusteluissa on käynyt ilmi, että yhteisön tukea ei useimmissa tapauksissa ole haettu lainkaan, koska (työ)taakka olisi ollut suhteettoman suuri, vaikka komissio olisikin hyväksynyt hakemuksen. Tämä on valitettavaa erityisesti nuorten, innovatiivisten yritysten kannalta, sillä niiden on suunniteltava henkilöstönsä käyttö erittäin tarkkaan ja niiden taloudelliset resurssit ovat rajalliset. Yksi mahdollinen ratkaisu olisi kaksivaiheisen hakumenettelyn (pre-screening) käyttöönotto. Ensimmäisessä vaiheessa voitaisiin päättää hankkeen tukikelpoisuudesta melko keveitä menettelytapoja soveltaen ja toisessa vaiheessa hanketta voitaisiin tarkastella yksityiskohtaisemmin. Tällä tavoin välttäisiin uusilta hakemuksilta liittyviltä järjestelyiltä ja niiden aiheuttamilta kustannuksilta.

Toimet eurooppalaista tutkimusaluetta koskevan alueellisen strategian toteuttamiseksi

27. kannattaa ajatusta luoda ja kehittää alueellisia, aluerajat ylittäviä ja kansainvälisiä huippuosaamisen verkostoja.

28. epäilee kuitenkin, ettei tämän toimenpiteen (huippuosaamisen verkostojen luomisen) avulla onnistuta estämään alueiden välistä aivovienttiä. Aivovienti riippuu tieteellisten tekijöiden lisäksi erityisesti sosiaalisista ja taloudellisista tekijöistä, eivätkä huippuosaamisen verkostot yksistään riitä pysäyttämään sitä.

Esikuva-analyysi tavoitteena

29. huomauttaa, että sekä talousasiantuntijat että koulutusalan edustajat suhtautuvat usein epäileväisesti ja torjuvasti komission tietyillä aloilla jo toteuttamiin esikuva-analyysihin. EU:n alueellisten esikuva-analyyysien avulla pyritään saattamaan tutkimukseen kohdistuvat yhteisön tukitoimet tulevaisuudessa entistä paremmin tarpeita vastaaviksi, ja analyyysien onnistumiseksi on kehitettävä mielekkäitä indikaattoreita ja tutkimusmenetelmiä, jotka mahdollistavat alueiden vertailemisen ja joilla saadaan järkeviä ja käyttökelpoisia tuloksia. Välineet on valittava siten, että olemassa olevien rakenteellisten heikkouksien syyt voidaan selvittää ilman kohtuutonta taakkaa. Todettakoon jälleen kerran, että erityisesti muita heikommassa asemassa

olevilla alueilla on mahdollisuuksia vain, jos ne hyödyntävät uudenlaisia innovaatiomuotoja. Kokemuspainotteisesta esikuvana-analyysistä ja parhaista käytänteistä ei ole näille alueille paljon hyötyä, sillä erinomaisia esimerkkejä (kuten Martinsried)

ei voida kopioida. Alueiden on osallistuttava omia erityisolosuhteitaan vastaavien asianmukaisten menetelmien kehittämiseen ja käytettävä hyväkseen vastaavanlaisista välineistä saamiin kokemuksiin.

Bryssel 16. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetus Galileo-yhteisyrityksen perustamisesta”

(2002/C 278/02)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston asetukseksi Galileo-yhteisyrityksen perustamisesta (KOM(2001) 336 lopullinen – 2001/0136 CNS),

ottaa huomioon komission 25. kesäkuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. kesäkuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 3:n (”Euroopan laajuiset verkot, liikenne, tietoyhteiskunta”) tehtäväksi ja 6. helmikuuta 2002 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu ”alueellinen yhteenkuuluvuuspolitiikka” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon Kölnissä (3. ja 4. kesäkuuta 1999) ja Feirassa (19. ja 20. kesäkuuta 2000) kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät, joissa viitataan Galileo-hankkeeseen,

ottaa huomioon neuvoston 5. huhtikuuta 2001 antaman päätöslauselman,

ottaa huomioon ”alueellinen yhteenkuuluvuuspolitiikka” -valiokunnan⁽¹⁾ maaliskuun 5 päivänä 2002 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 380/2001 rev. 2, jonka esittelijä oli Nikos Tambakídis (EL/PES), Agii Anargyris kaupunginjohtaja,

sekä katsoo, että tutkimuksen ja kehittämisen neljännessä ja viidennestä puiteohjelmasta rahoitettiin jo ensimmäiset tutkimussopimukset ja toteutettavuustutkimukset,

sekä katsoo, että huhtikuussa 2001 Galileo-hanke siirtyi määrittelyvaiheesta kehitysvaiheeseen, jossa on tarkoitus testata ja todentaa jo laaditut, erityisesti järjestelmäarkkitehtuurin eri osatekijöitä koskevat hypoteesit,

sekä katsoo, että kehitysvaihetta seuraa järjestelmän rakennusvaihe, jolloin valmistetaan satelliitit ja maassa olevat komponentit, lähetetään satelliitit kiertoradalle sekä asennetaan loput laitteet siten, että järjestelmä on toimintavalmis vuonna 2008,

⁽¹⁾ Valiokuntien ja niiden toimialojen uudelleenorganisointi 6. helmikuuta 2002.

sekä katsoo, että Galileo-hankkeeseen sisältyy tärkeitä tutkimusta ja kehittämistä koskevia tavoitteita, minkä vuoksi on aiheellista perustaa yhteisyritys Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 171 artiklan nojalla,

sekä katsoo, että yhteisyrityksen tehtävänä on viedä loppuun Galileo-järjestelmän kehitys- ja rakennusvaihe sekä varmistaa siihen sijoitetun yksityisen ja julkisen pääoman tehokas käyttö,

hyväksyi 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään 44. täysistunnossa (15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon yksimielisesti.

Alueiden komitean ehdotukset

1. Yhteisyrityksen on toimittava kaikkien yhteisön lainsäädännön mukaisten, avoimuutta ja tasavertaista kohtelua koskevien säännösten mukaisesti.
2. Yhteisyrityksen puitteissa tehtäviin sopimuksiin sovellettavien säännösten on oltava yhteisön lainsäädännön mukaisia.
3. On varmistettava, että Euroopan unionin jäsenvaltiot voivat valvoa järjestelmän kaikkia toteutusvaiheita.
4. Jäsenvaltioiden tehokkaan osallistumisen takaamiseksi on perustettava erityinen elin, seurantaneuvosto, joka koostuu jäsenvaltioiden ja yhteisyrityksen edustajista. Seurantaneuvos-

tolla on oltava mahdollisuus hylätä komission ehdotukset lopullisesti.

5. Seurantaneuvostolla on oltava toimivalta erityisesti poliittisissa päätöksissä, kun taas yhteisyrityksen jokapäiväistä toimintaa ja asetettujen tavoitteiden saavuttamista koskevien päätösten teko kuuluu hallintoneuvostolle.
6. Euroopan avaruusjärjestö osallistuu hallintoneuvoston toimintaan ja sillä on myös tärkeä rooli yhteisyrityksen ja sille asetettujen tavoitteiden teknisessä tukemisessa.
7. Yhteisyrityksen yhtiöjärjestyksessä on määriteltävä jokaisen elimen rooli ja vastaavasti kunkin toimivallan rajat.
8. Tekijänoikeutta ja palvelujen omistusoikeutta koskevat kysymykset on selvitettävä tarkoin.

Bryssel 15. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös yhteisön suuntaviivoista Euroopan laajuisten verkkojen kehittämiseksi liikenteen alalla tehdyn päätöksen N:o 1692/96 EY muuttamisesta”

(2002/C 278/03)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yhteisön suuntaviivoista Euroopan laajuisten verkkojen kehittämiseksi liikenteen alalla tehdyn päätöksen N:o 1692/96/EY muuttamisesta (KOM(2001) 544 lopullinen – 2001/0229 COD),

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston 14. marraskuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 156 artiklan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 13. kesäkuuta 2000 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 3:n ”Euroopan laajuiset verkot, liikenne, tietoyhteiskunta” tehtäväksi,

ottaa huomioon aiemmin antamansa lausunnon aiheesta ”Komission kertomus Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Euroopan laajuiset liikenneverkot – 1998 vuosikertomus suuntaviivojen toteuttamisesta ja tulevista painotuksista” (perustuu päätöksen N:o 1692/96/EY 18 artiklaan) (KOM(98) 614 lopullinen), (CdR 60/1999 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon aiemmin antamansa lausunnon aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) Euroopan laajuisten verkkojen alaan liittyvän yhteisön rahoitustuen myöntämistä koskevista yleisistä säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2236/95 muuttamisesta” (KOM(98) 172 lopullinen – 98/0101 SYN), (CdR 217/98 fin) ⁽²⁾,

ottaa huomioon ”alueellinen yhteenkuuluvuuspolitiikka”-valiokunnan ⁽³⁾ maaliskuun 5 päivänä 2002 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 284/2001 rev.), jonka esittelijä oli Murcian aluehallituksen puheenjohtaja Ramón Luis Valcárcel Siso (E/EPP),

hyväksyi 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään 44. täysistunnossa (toukokuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Yleistä

Komitea arvostaa viimeaikaisia toimia, etenkin valkoista kirjaa, joka on arvokas pohdinta- ja keskusteluväline.

Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti parlamentin ja neuvoston pyrkimykseen kehittää uusia tapoja edistää TEN-liikenneverkon toteutumista ja ratkaista verkon rakentamisen nykyisellään aiheuttama epätasapaino. Komitea pahoittelee kuitenkin jälleen kerran sitä, ettei Euroopan liikennepolitiikkaa käsitellä yhtenäisesti, järjestelmällisesti eikä koordinoitusti. TEN-liikenneverkko on vain yksi – tosin varteenotettava – osa Euroopan liikennepolitiikkaa, mutta pelkäänsä sen avulla ei kyetä ratkaisemaan Euroopan liikennejärjestelmissä havaittuja vakavia puutteita.

On syytä harkita nyt muutettavien, vuoteen 2004 ulottuvien yhteisön suuntaviivojen tarkistamista, koska valkoisessa kirjassa uumoillaan, että liikennejärjestelmä on ajantasaistettava liikennevirtojen muuttuessa, jäsenvaltioiden tarkistaessa omia suunnitelmiaan ja unionin jäsenmäärän kasvaessa.

AK kehottaa jälleen tekemään kaiken tarvittavan, jotta Euroopan tulevat tavara- ja henkilöliikenteen edistämispolitiikat koottaisiin yhteen välineeseen.

AK toistaa kantansa, jonka mukaan liikenteen kaltaista monitahtista kysymystä ei voida tarkastella yhdestä ainoasta näkökulmasta; verkkoon kuuluvien käytävien liikennemuotojen ja alueiden välinen epätasapaino aiheuttaa TEN-verkon kapasiteetti- ja yhteysongelmien lisäksi muitakin ongelmia. Ne ovat toki olennaisia, mutta on pidettävä mielessä, että liikenteeseen vaikuttavat myös monet muut politiikat. Syventymättä asiaan sen tarkemmin mainittakoon esimerkiksi tiettyjen liikennemuotojen vapauttaminen sääntelystä muiden liikennemuotojen kustannuksella, mikä luonnollisesti vaikuttaa siten, että liikennejärjestäjät suosivat yhtä liikennemuotoa toisen sijaan.

⁽¹⁾ EYVL C 293, 13.10.1999, s. 9.

⁽²⁾ EYVL C 93, 6.4.1999, s. 29.

⁽³⁾ Valiokuntien ja niiden vastuualueiden uudelleenjärjestäminen, 6. helmikuuta 2002.

Alueiden komitea suosittaakin, että suuntaviivoja tarkistetaan seuraavan kerran kokonaisvaltaisen yhteiseurooppalaisen liikennesuunnitelman pohjalta.

1.1. *Ensisijaisia tavoitteita koskevia huomioita*

TEN-liikenneverkon uusien suuntaviivojen taustalla olevat pyrkimykset eivät täysin vastaa uutta ensisijaisten tavoitteiden luetteloa.

1.1.1. *Uudet ensisijaiset tavoitteet*

Pyritään ennen kaikkea edistämään uutta yhteentoimivaa rautatieverkkoa, jossa annetaan etusija tavaraliikenteelle, sekä verkon yhdistämistä meri- ja jokisatamiin ja lentoasemiin.

AK on komission kanssa täysin samaa mieltä ehdotuksista, joita komitea on pitkään kaipaillut aiemmissa lausunnoissaan. Komitea on pannut huolestuneena merkille, että pääomaa on investoitu niukasti rautatieliikenteeseen ja että maantieliikenne on ohittanut sen selvästi tässä suhteessa. Rautatieliikenteen yhdistäminen meri- ja lentoliikenteeseen tehostaa epäilemättä rautateiden henkilö- ja erityisesti tavaraliikennettä.

AK katsoo aiheelliseksi todeta, että tehtyihin ehdotuksiin on syytä lisätä kaksi seikkaa, jotta aiottua tavoitetta ei asetettaisi vakavasti kyseenalaiseksi.

Ensinnäkään ei saa rakentaa maantieverkon kanssa saman-suuntaista eikä erillistä kilpailevaa rautatieverkkoa, sillä se ajaisi rautatieliikenteen kaoottiseen tilanteeseen, ellei sitten tarkoituksena ole rankaista maantieliikennettä hinnoittelemalla se kalliiksi. Se olisi hyvin monimutkaista, eikä tässä lausunnossa ole tarkoitus puuttua asiaan. Tällainen hinnoittelutoimenpide kiihdyttäisi inflaatiota, ja sen tuloksia olisi tarkasteltava seikkaperäisesti etenkin syrjäseuduilla, saaristoalueilla ja vaikeiden kulkuyhteyksien päässä sijaitsevilla alueilla.

On pidettävä mielessä, että yksi rautateiden heikkouksista on niiden joustamattomuus, minkä vuoksi rautatieliikenne riippuu kiistatta lähtö- ja tulopaikkakunnan muista liikenne-muodoista.

AK esittää, että luotaisiin rautatieverkko, joka yhdistettäisiin maantieverkkoon ja muihin liikennemuotoihin ja joka toimisi niiden kanssa yhteistyössä.

Tästä päästään toiseen mainitsemisen arvoiseen kysymykseen eli siihen, että rautateiden toimintakyky heikkenee huomattavasti, ellei niillä ole intermodaalisia keskuksia.

Päätöksen 5 artiklan muutetun c kohdan lopussa on maininta ”mukaan luettuina intermodaaliterminaalit”. AK toivoo parlamentin ja komission pohtivan tätä seikkaa. On vanhanaikaista mieltää terminaalit ainoastaan eri liikennemuodot yhdistäviksi rajallisiksi jäännöstiloiksi. Tämä juuri aiheuttaa suuren osan nykyisistä pullonkauloista.

AK:n mielestä on syytä kehittää kokonaisvaltaisia logistiikkakeskuksia, joissa on kaikki palvelut ja tarvittavat tilat ja jotka ovat suurina liikennemuotojen eriyttämismoduleina olennainen osa TEN-liikenneverkkoa. Logistiikkakeskuksia avustavat uudet älykkäät liikennejärjestelmät, jotka helpottavat keskustusten hallintaa. Tämä on ainoa keino minimoida intermodaalikuljetusten haittatekijä, liikennevälineen vaihto, joka on toistaiseksi hankaloittanut intermodaalisuuden käyttöönottoa. Haittoja on ryhdyttävä lievittämään intermodaalisten logistiikkakeskusten avulla.

Jotta infrastruktuurit toimisivat mahdollisimman moitteettomasti, liikennejärjestelmiä varten on luotava uusi termi, jota ei vielä ole käytetty: ”eri liikennemuotojen käytön yhteentoimivuus”.

AK:n mielestä paikallis- ja alueviranomaisilla tulee olla keskeinen rooli logistiikkakeskuksia luotaessa ja hallinnoitaessa, sillä keskustusten sijainti ja toimivuus ovat kunkin alueen suunnittelun kannalta erittäin tärkeitä.

1.1.2. *Edelleen ajankohtaiset ensisijaiset tavoitteet*

AK suhtautuu myönteisesti siihen, että ensisijaisena tavoitteena on edelleen sellaisten perusrakenteiden kehittäminen, joilla mahdollistetaan yhteydet saarialueille, sisämaan liikenteellisesti eristyksissä oleville alueille ja syrjäseuduille. Komitea toivoo, että tätä ensisijaista tavoitetta pohditaan ja tuetaan käytännössä.

Muistutettakoon, että syrjäisiä ja saarialueita TEN-liikenneverkkoihin liittävien infrastruktuurien rakentaminen takaa henkilöiden ja tavaroiden todellisen liikkumisvapauden Euroopan alueella. Niiden rakentaminen on kannatettavaa myös siksi, että näin Eurooppa voidaan liittää strategisesti naapurimaihin ja saarialueisiin. Saarialueet tarjoavatkin unionille loistavan strategisen mahdollisuuden Euroopan ja Välimeren alueen suhteita koskevan politiikan kehittämiseksi

Komitea kannattaa vakaasti 5 artiklan b kohdan uutta muotoilua, koska yhteyksiä edellä mainituille alueille tarkastellaan nyt pelkän yksisuuntaisen kulkuyhteyden sijaan TEN-liikenneverkon runkoyhteytenä. On järkevää lähteä liikkeelle siitä, että kyseisillä kaukaisesta sijainnista kärsivillä alueilla on ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin alueiden yhdistämiseksi muuhun Eurooppaan niin hyvin kuin mahdollista.

Ensisijaisena tavoitteena on lisäksi edelleen poistaa liikenteen pullonkaulat täydentämällä runkoverkkoa, saattamalla valmiiksi erityisesti puuttuvat rajanylitysosuudet ja parantamalla tärkeimpiä yhteyksiä.

AK korostaa tässä yhteydessä, että vaikka TEN-liikenneverkon ruuhkauttavat pullonkaulat on ehdottomasti torjuttava optimoimalla verkon kapasiteetti, samalla on kiinnitettävä huomiota niihin lukuisiin alueisiin, joille ei ole kulkuyhteyksiä ja joilla on Euroopan laajuisia verkkoja perustamalla kiireesti pantava täytäntöön perustamissopimuksen 154 artiklan 1 kohta. Sen mukaan alueellisten ja paikallisten yhteisöjen on saatava täysi hyöty sellaisen alueen toteuttamisesta, jolla ei ole sisäisiä rajoja. Yhteisön on toki kiinnitettävä huomiota pullonkaulojen uhkaamiin kilpailutekijöihin, mutta samalla on huolehdittava taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta, joka murenee, ellei kulkuyhteyksiä luoda kaikille ja etenkin niitä kipeimmin tarvitseville alueille.

Komitea korostaa, että TEN-suuntaviivoissa tulisi käsitellä tasapuolisesti sekä Euroopan ydinalueiden liikenteen sujuvuusongelmaa että yhteisön reuna-alueiden parempaa kytkemistä yhteismarkkina-alueeseen (access).

AK muistuttaa suosittaneensa aiemmissa lausunnoissaan kirjallisesti uuden "alueidenvälisten yhteyksien kartan" luomista. Sen avulla parannettaisiin monien alueiden puutteellisia kulkuyhteyksiä, jotka vaikeuttavat sisämarkkinoiden todellista yhdenmukaista kehittämistä, ja alueille saataisiin kaikkialta unionista vähimmäisyhteydet (joita mitattaisiin objektiivisin aika- ja kustannusindikaattorein).

AK kehottaa parantamaan paikallis- ja alueyhteisöjen mahdollisuuksia osallistua perusrakenteiden luomiseen ja ehdottaa, että suuntaviivoja seuraavan kerran tarkistettaessa tutkittaisiin, miten seudut ja alueet voivat olla mukana suunnittelemassa paikkakuntien ja alueiden yhteyksiä TEN-liikenneverkkoon. Yhteyksien puuttuminen kärjistää monissa tapauksissa nykyisiä ruuhkia.

Tällaiset runkoverkkoon päättyvät alue- ja paikallisverkot ovat myös pullonkauloja, jotka on ratkaistava. Myös intermodaaliset solmukohdat tarvitsevat syöttöliikenteeseensä toimintansa kannalta välttämättömiä alueellisia verkkoja.

AK suhtautuu myönteisesti siihen, että älykkäiden liikennejärjestelmien yleistäminen asetetaan edelleen etusijaan ja liikenteen yhteentoimivuutta yhteisön alueella tuetaan.

AK on niin ikään komission kanssa täysin samaa mieltä tarpeesta sisällyttää verkon suunnitteluun ympäristöölouutus. Sillä tarkoitetaan ehdotonta velvoitetta toteuttaa tarvittavat korjaavat toimenpiteet, joilla minimoidaan Euroopan liikenteen kannalta hyödyllisimmiksi katsottujen hankkeiden ympäristövaikutukset.

1.1.3. Ehdotukseen lisättävät ensisijaiset tavoitteet

AK ehdottaa, että tarkasteltaisiin uudelleen päätöksessä 1692/96 ensisijaiseksi tavoitteeksi asetettua "liityntäliikenteen solmu-kohtien ja eri liikennemuotojen uudelleenlastaus- ja vaihtokoh-tien perustamista ja parantamista", joka on nyt poistettu painopisteistä.

Kyseisen painopisteen on edellä todettu olevan erittäin hyödyllinen ja sen poistamisen katsotaan hankaloittavan TEN-liikenneverkon toimivuutta. Verkko tarvitsee asianmukaisen ja laajan eri liikennemuodoista koostuvan liityntäverkon varsinkin pyrittäessä lisäämään rautateiden tavarakuljetuksia.

AK haluaa asettaa ensisijaiseksi tavoitteeksi liikenneturvallisuuden, josta AK on kantanut päättäväisesti huolta. Liikenneturval-lisuus tosin mainitaan älykkäiden liikennejärjestelmien edistä-misen yhteydessä, mutta perusrakenteita luotaessa ja kehitet-täessä turvallisuus on mielletävä perusluonteiseksi ensisijaisek-si tavoitteeksi. Turvallisuusongelmat ovat TEN-liikenneverkossa viime vuosina korostuneet entisestään ruuhkien lisääntyessä ja asianmukaisen infrastruktuurin puuttuessa monilta verkko-osuuksilta.

1.2. Erityishankkeita koskevia huomioita

AK suhtautuu myönteisesti liitteessä III esitettyyn erityishankkeiden luetteloon. Hankkeet ovat täysin perusteltuja ja toteutuskelpoisia, ja ne ovat kaikissa tapauksissa epäilemättä tärkeitä TEN-liikenneverkon toivotun kehittämisen kannalta.

AK on erityisen tyytyväinen siihen, että erityishankkeisiin on lisätty Tonavan kunnostustyöt Straubingin ja Vilshofenin välillä, jotta joki olisi purjehduskelpoinen. Komitea esittää kuitenkin, että vesiliikennettä helpottaviin kunnostustöihin tulee ryhtyä myös Wienin itäpuolisella Tonavalla. Komitea on useaan otteeseen kehottanut tukemaan juuri sisävesiliikennettä.

AK on niin ikään ilahtunut siitä, että erityishankkeisiin kuuluu maailmanlaajuisen satelliittinavigointi- ja -paikannusjärjestelmä Galileo, joka edistää tehokkaasti liikennettä avustavaa uutta tekniikkaa.

Edellä esitetystä huolimatta AK toivoo otettavan huomioon komitean kehotukset ryhtyä toimenpiteisiin, joilla paikallis- ja alueviranomaisille tarjotaan tilaisuus osallistua perusrakenteiden suunnitteluun ja käytännön hahmotteluun.

AK pahoittelee sitä, että vuonna 1996 esitettyjen hankkeiden käynnistyminen on viivästynyt, ja on asiasta huolestunut. On syytä etsiä ratkaisuja hankkeiden toteuttamisen kannalta tarpeellisten muodollisuuksien nopeuttamiseksi. Hankkeiden käynnistyminen on viivästynyt enimmäkseen siksi, etteivät alueet ole olleet kehittämässä niitä, mikä puolestaan on synnyttänyt ristiriitatilanteita ja yhteiskunnallista vastustusta, johon yhteisön ja jäsenvaltioiden viranomaisten on hyvin vaikea löytää ratkaisua. Paikallis- ja alueyhteisöt saattavat ja niiden täytyy olla avuksi ristiriitoja ratkaistaessa, koska ne ovat kansalaista lähinnä oleva hallinnon taso.

1.3. Muita muutoksia koskevia huomioita

AK suhtautuu myönteisesti ympäristöä käsittelevän 8 artiklan korvaamiseen siten, että jäsenvaltiot asetetaan vastuuseen ympäristövaikutusten arvioinnista direktiivissä 2001/42/EY säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

Paikallis- ja aluehallinto tuntevat parhaiten oman alueensa ympäristökysymykset, joten niiden on osallistuttava aktiivisesti arviointiin ja tarvittaessa korjaavien toimenpiteiden suunnitteluun.

AK pitää niin ikään asianmukaisina artikloihin 9, 10, 11, 13 ja 18 tehtyjä muutoksia. Sen sijaan komitea katsoo, että rautateitä käsittelevässä 10 artiklan 4 kohdassa esitetty luettelo on jokseenkin sekava. Suorastaan hämmästyttäviä ovat kohdan ensimmäinen luetelmakohta (siitä poistetaan viittaus tavaraliikenteeseen), kolmas luetelmakohta (rautatieverkkoon yhdistetään tavaroiden maantiekuljetusreitit) ja kuudes luetelmakohta, jossa ei enää mainita rautatieverkon liittämistä muiden liikennemuotojen verkkoihin.

AK suhtautuu erittäin myönteisesti 18 artiklan tehtävään muutokseen. Entisen tietojenvaihtokomitean nimi muutetaan osuvammaksi seurantakomiteaksi ja suuntaviivojen uudelleen-tarkasteluksi. Artiklatekstistä ei kuitenkaan käy selvästi ilmi, miten nimenmuutos vaikuttaa komitean tehtäviin.

AK kehottaa tutkimaan, onko seurantakomiteaan aiheellista nimetä yksi AK:n edustaja, jotta kaupungit ja alueet saisivat äänensä kuuluviin niitä koskevissa moninaisissa TEN-liikenneverkon tulevaisuuteen liittyvissä kysymyksissä.

2. Suositukset

AK kehottaa muuttamaan Euroopan parlamentille ja neuvostolle tehtyä ehdotusta yhteisön suuntaviivoista Euroopan laajusten verkkojen kehittämiseksi liikenteen alalla tehdyn päätöksen N:o 1692/96/EY muuttamisesta seuraavasti:

2.1. Päätöksen N:o 1692/96/EY johdanto-osan muuttamista koskevat suositukset

Lisätään johdanto-osaan uusi kappale 2 a:

”Maastrichtin sopimuksen mukaisesti Euroopan laajuisen liikenneverkon on lujitettava taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, parannettava syrjäseutujen ja saaristo-alueiden kulkuyhteyksiä ja edistettävä Euroopan kauttakulkuväylien liikennevirtojen hallintaa kestävän kehityksen mukaisesti. Verkkoa suunniteltaessa ja toteutettaessa on huomioitava rakennerahastojen ohjelmointi, tavoitteet 1 ja 2, Interreg sekä Euroopan aluesuunnittelun ja aluekehityksen suuntaviivat.”

Lisätään johdanto-osaan uusi kappale 5 a:

”TEN-liikenneverkon tulee olla yksi kunnianhimoisen eurooppalaisen merenkulupolitiikan välineistä, jolla kehitetään lyhyen matkan merenkulkua, kuten komission valkoisessa kirjassa suositetaan. Sen ansiosta maailman kauppavirrat on kyettävä ohjaamaan kaikille Euroopan merialueille kannustamalla myös keskipitkän ja pitkän matkan meriliikennettä.”

2.2. Päätöksen N:o 1692/96/EY 3 artiklan muuttamista koskevat suositukset

AK katsoo, että suuntaviivojen tarkistus on ulotettava koskemaan päätöksen 1692/96/EY 3 artiklaa, johon ehdotetaan lisättäväksi seuraava kohta:

”4. Intermodaalisia logistiikkakeskuksia tarvitaan, jotta eri liikennemuodot, niiden infrastruktuurit, tilat ja oheispalvelut sekä alueelliset ja paikalliset yhteydet voidaan liittää tehokkaasti toisiinsa.”

2.3. Päätöksen N:o 1692/96/EY 5 artiklan muuttamista koskevat suositukset

– Kohtaa a koskeva ehdotus

Kohta ehdotetaan muotoiltavaksi seuraavasti:

”a) sellaisten pää- ja liityntäyhteyksien luominen ja kehittäminen, joiden avulla voidaan poistaa liikenteen pullonkaulat, saattaa valmiiksi erityisesti puuttuvat rajanylitysosuudet tai huonojen kulkuyhteyksien päässä sijaitseville alueille johtavat liittymät ja pääyhteydet siten, että turvallisuuden parantaminen otetaan kaikissa tapauksissa huomioon;”

– Kohtaa b koskeva ehdotus

Kohta ehdotetaan muotoiltavaksi seuraavasti:

”b) sellaisen infrastruktuurin luominen ja kehittäminen, jolla mahdollistetaan yhteydet saarialueilta, sisämaan liikenteellisesti eristyksissä olevilta alueilta, syrjäseutualueilta ja yhteisön kaikkein syrjäisimmiltä alueilta yhteisön keskusalueisiin sekä kyseisten alueiden väliset yhteydet, jotta edistetään yhteisön alueen tasapainoista, monikeskustista kehittämistä ottaen asianmukaisesti huomioon ekologisesti erityisen herkäät alueet;”

– Kohtaa d koskeva ehdotus

Kohta ehdotetaan muotoiltavaksi seuraavasti:

”d) rautatieinfrastruktuurin rakentaminen siten, että varmistetaan yhteydet satamiin pitkän ja lyhyen matkan merenkulun ja sisävesiliikenteen edistämiseksi;”

– Kohtaa e koskeva ehdotus

Kohta ehdotetaan muotoiltavaksi seuraavasti:

”e) toimenpiteet, joilla yhdistetään rautatie-, meri- ja lentoliikenne, mukaan luettuina rautatie- ja meriyhteydet lentoasemille sekä lento-, meri- ja

rautatieliikennepalvelujen edellyttämä infrastruktuuri ja laitteisto, silloin kun alueelliset olosuhteet sen sallivat;”

– Lisätään 5 artiklaan uusi kohta:

”intermodaalisten logistiikkakeskusten infrastruktuurin, tilojen ja oheispalveluiden suunnittelu ja kehittäminen asianmukaisine yhteyksineen alueellisiin ja paikallisiin verkkoihin.”

2.4. Päätöksen N:o 1692/96/EY 10 artiklan muuttamista koskevat suositukset

10 artiklan sanamuoto ehdotetaan muotoiltavaksi seuraavasti:

”Kohta 4. Verkolla on seuraavat ominaisuudet:

- Verkolla on tärkeä merkitys pitkän matkan henkilö- ja tavaraliikenteessä.
- Verkko parantaa yhteyksiä muihin liikennemuotoihin, erityisesti lentoliikenteeseen sekä meri- ja sisävesirahti-liikenteeseen.
- Verkko parantaa yhteyksiä alueellisiin ja paikallisiin rautatieverkkoihin.
- Verkolla on tärkeä merkitys yhdistetyissä kuljetuksissa erityisesti intermodaalisten logistiikkakeskusten kautta.
- Verkko edistää tavaraliikennettä siten, että siinä yksilöidään ja kehitetään maantiekuljetuksille uusia ja vaihtoehtoisia reittejä ja annetaan tietyillä rautatieosuuksilla etusija tavarajunille.
- Verkko on myös alueen omien kehittämistavoitteiden mukainen ja toteuttaa niitä.”

Lisätään 10 artiklan 4 kohdan loppuun seuraava uusi luettelma-kohta:

- Euroopan laajuiseen tieverkkoon verrattuna rautatieverkko tarjoaa ekologista lisäarvoa.”

10 artiklan 6 kohta ehdotetaan muotoiltavaksi seuraavasti:

”6. Verkko sisältää infrastruktuurin ja laitteistot, jotka tarvitaan rautatie-, meri- ja lentoliikennepalvelujen yhdistämisessä.”

2.5. *Päätöksen N:o 1692/96/EY 13 artiklan muuttamista koskevat suositukset*

13 artiklan 3 kohta ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

"1. Euroopanlaajuinen lentoasemaverkko koostuu yhteisön alueella sijaitsevista ja kaupallisen lentoliikenteen käytettävissä olevista liitteessä II mainittujen kriteerien mukaisista lentoasemista. Nämä lentoasemat luokitellaan eri tavoin niiden hoitaman liikenteen määrän ja tyyppin mukaan ja niiden tehtävien mukaan, jotka niillä on verkossa. Lentoasemat mahdollistavat lentoliikenneyhteyksien kehittämisen ja lentoliikenteen liittämisen muihin liikennemuotoihin. Alueviranomaisten osallistuminen lentoasemajärjestelyihin on välttämätöntä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. (ei muutosta)

3. Kansainväliset ja yhteisön yhteyslentoasemat liitetään soveltuvin osin asteittain Euroopan laajuiseen suurnopeus-

junaverkkoon. Verkko sisältää infrastruktuurin ja laitteistot, jotka tarvitaan lento-, meri- ja rautatieliikennepalvelujen yhdistämisessä."

2.6. *Päätöksen N:o 1692/96/EY 18 artiklan muuttamista koskevat suositukset*

Muutetaan myös 18 artiklan 2 kohta. Kohta ehdotetaan muotoiltavaksi seuraavasti:

"2. Komission yhteyteen perustetaan Euroopan laajuista liikenneverkkoa käsittelevä komitea, jäljempänä 'komitea', joka muodostuu jäsenvaltioiden edustajista sekä yhdestä alueiden komitean ehdottamasta kaupunkien ja alueiden edustajasta ja jonka puheenjohtajana on komission edustaja. Komitea seuraa ja tutkii Euroopan laajuisten liikenneverkkojen kehittämissuuntaviivojen tarkistusta, vaihtaa tietoja jäsenvaltioiden ilmoittamista suunnitelmista ja ohjelmista ja voi käsitellä kaikkia Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseen liittyviä kysymyksiä."

Bryssel 15. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean lausunto aiheista:

- ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Toimintaohjelma yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamista varten”,
- ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen edellytyksistä”,
- ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan perustamisesta”,
- ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa”,
- ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä”, ja
- ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta”

(2002/C 278/04)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Toimintaohjelma yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamista varten ja ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen edellytyksistä KOM(2001) 123 lopullinen – 2001/0060 COD,

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan perustamisesta, ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa, ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä sekä ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta KOM(2001) 564 lopullinen – 2001/0235-0236-0237 COD,

ottaa huomioon neuvoston 15. marraskuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 80 artiklan 2 kohdan mukaisesti tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. kesäkuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 3:n ”Euroopan laajuiset verkot, liikenne, tietoyhteiskunta” tehtäväksi,

ottaa huomioon ”alueellinen yhteenkuuluvuuspolitiikka” -valiokunnan ⁽¹⁾ maaliskuun 5 päivänä 2002 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 4/2002 rev., jonka esittelijä oli Noord-Hollandin lääninvaltuutettu Bob Verburg (NL/PPE),

sekä katsoo, että yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttaminen on edellytys yläilmatilassa toimivan liikenteen turvallisuudelle ja tehokkuudelle,

katsoo, että myöhästyneiden lentojen huomattava lisääntyminen viime vuosina on osoitus selkeästä tarpeesta parantaa tehokkuutta samalla kuitenkin korkein mahdollinen turvallisuustaso säilyttäen, jotta eurooppalainen ilmaliikennejärjestelmä pystyy edelleen täyttämään sille asetettavat laatuvaatimukset, jotta Euroopan ja sen alueiden kilpailuasema säilyy ja jotta sitä voitaisiin mahdollisuuksien mukaan parantaa,

katsoo, että toivotut parannukset edellyttävät muiden toimenpiteiden ohella yläilmatilareittien kapasiteetin lisäystä ja ilmaliikenteen tehostamista,

⁽¹⁾ Valiokuntien uusi organisaatio ja niiden vastualueet, 6. helmikuuta 2002.

hyväksyi 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään 44. täysistunnossa (toukokuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean kanta

1. Alueiden komitea on tyytyväinen komission ehdotukseen. Sisärajattomassa Euroopassa esteetön henkilö- ja tavaraliikenne tulee välttämättä mahdollistaa myös ilmailun alalla. Nykyään yleiset lentoliikenteen myöhästymiset aiheuttavat taloudellisia ja ympäristöhaittoja lentoasemille ja niitä ympäröiville alueille. AK pitää komission ehdotuksia välttämättömänä ongelmien ratkaisemiseksi. Komitea ehdottaa, että esitettyjä toimenpiteitä kehitettäessä ohjenuoraksi otetaan seuraavat kolme tavoitetta:

- turvallisuuden säilyttäminen ja – mahdollisuuksien mukaan – lisääminen
- ilmailukäytön järjestelmän suorituskyvyn lisääminen
- tehokkuuden lisääminen, jolloin voidaan myös paremmin noudattaa ilmailua koskevia ympäristösäännöksiä.

2. Komitea kannattaa ylätietoliikenteen käytön järjestyksen määrittämistä. Euroopan ilmailuliikenteen hallintajärjestelmä on järjestettävä uudelleen siten, että lennonjohtokeskusten määrää voidaan jyrkästi laskea ja säännöstää yhtenäistää. Ilmatilan siviili- ja sotilaskäytön yhteensovittamisen suhteen komitea kannattaa toimintatapaa, jolla optimoidaan molempien sektoreiden asetamat, tosiasiallisia käyttömahdollisuuksia koskevat vaatimukset. Yleensäkin – ja erityisesti tässä suhteessa – on todettava, että yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteutus vaatii nykyisten institutionaalisten ja organisatoristen esteiden poistamista. Komitea pyytää neuvostoa toimimaan asian puolesta.

3. Komitean käsityksen mukaan ilmatilan turvallinen ja tehokas käyttö edellyttää ennen kaikkea riippumattomuutta ja tehokasta säätelyä. Tehokkuuden parantamiseksi komitea kannattaa yhteisön liittymistä Eurocontroliin, jotta säätelypäätöksille saataisiin nopeasti täysi lainvoima jäsenvaltioissa. Riippumattomuuden suhteen komitea pitää tärkeänä, että yleisten

hallinnollisten periaatteiden mukaisesti vastuu säätelystä, toteutuksesta ja valvonnasta erotetaan toisistaan.

4. Komitea on vakuuttunut siitä, että yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan menestys riippuu pitkälti konkreettisista toimenpiteistä, joihin ryhdytään nyt ehdotettujen asetusten pohjalta. Jotta toimeenpano etenisi nopeasti, kaikki toimintaa koskevat vaatimukset ja toiveet on tuotava esiin täytäntöönpanosäästöjen valmisteluvaiheessa. Komitea ehdottaa siksi alan eri järjestöjen kuulemistä. Alueviranomaisia, joiden hallintolainkäyttöalueeseen kuuluu lentoasemia, voidaan kuulla lentokenttäalueiden konferenssissa. Lentokenttäalueiden konferenssia (Airport Regions Conference, ARC) tulisi pitää edunvalvojana paikallis- ja alueviranomaisten rinnalla. Alue- ja paikallishallinnolle tulisi taata mahdollisuus osallistua lentoasemajärjestelyihin.

5. Komitea katsoo, että yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa perustettaessa tulee ottaa huomioon syrjä- ja saarialueiden erityistarpeet. Tärkeiden talous- ja kaupunkikeskusten kaukaisuus rajoittaa selvästi kyseisten alueiden kehitystä. Erityisesti komitea suosittaa, että mahdollisuuksien mukaan toteutettaisiin – myös yleisistä ohjelmista poiketen – toimia sen varmistamiseksi, että yhteydet saarialueiden liikennekeskusten sekä taloudellisen, sosiaalisen ja institutionaalisen toiminnan kesken välillä järjestetään entistä toimivammin ja edullisemmin.

6. Alueiden komitean mielestä yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteutusta on ryhdyttävä ajamaan erittäin tarmokkaasti. Komitea kehottaa kaikkien jäsenvaltioiden asianomaisia tahoja pyrkimään omalta osaltaan siihen, että yhtenäinen eurooppalainen ilmatila on todellisuutta viimeistään joulukuussa 2004. Yhteisön liittymisen Eurocontroliin tulisi tapahtua jo vuonna 2002 ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Barcelonassa 15. ja 16. maaliskuuta pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa tehtiin jo samansuuntainen päätelmä.

Bryssel 15. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta yhteisön rahoitustuen myöntämisestä tavarankuljetusjärjestelmän ympäristönsuojelun tason parantamiseksi”

(2002/C 278/05)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon neuvostolle ja Euroopan parlamentille osoitetun komission valkoisen kirjan ”Eurooppalainen liikennepolitiikka vuoteen 2010: valintojen aika” (KOM(2001) 370 lopullinen),

ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisön rahoitustuen myöntämisestä tavarankuljetusjärjestelmän ympäristönsuojelun tason parantamiseksi (KOM(2002) 54 lopullinen),

ottaa huomioon työvaliokuntansa 6. helmikuuta 2002 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu ”alueellinen yhteenkuuluvuuspolitiikka” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon neuvoston 21. helmikuuta 2002 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon aiheesta ”Intermodaalisuus ja intermodaaliset tavarankuljetukset Euroopan unionissa – Järjestelmäpohjainen lähestymistapa tavarankuljetuksiin” antamansa lausunnon (KOM(97) 243 lopull.) (CdR 398/98 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon aiheesta ”Euroopan laajuiset liikenneverkot – 1998 vuosikertomus suuntaviivojen toteuttamisesta ja tulevista painotuksista” antamansa lausunnon (KOM(98) 614 lopull.) (CdR 60/1999 fin) ⁽²⁾,

ottaa huomioon aiheesta ”Koheesio ja liikenne” antamansa lausunnon (KOM(98) 806 lopull.) (CdR 390/1999 fin) ⁽³⁾,

ottaa huomioon aiheesta ”Euroopan laajuisen tavanomaisen rautatiejärjestelmän yhteentoimivuus” antamansa lausunnon (KOM(1999) 617 lopullinen) (CdR 94/2000 fin) ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon aiheesta ”Eurooppalainen liikennepolitiikka vuoteen 2010: valintojen aika” antamansa lausunnon (KOM(2001) 370 lopullinen) (CdR 54/2001 fin) ⁽⁵⁾,

ottaa huomioon komitean täysistunnon 13. maaliskuuta 2002 alueiden komitean työjärjestyksen 40 artiklan 2 kohdan nojalla tekemän päätöksen nimetä Claude du Granrut aiheesta laadittavan lausunnon yleisesittelijäksi,

ottaa huomioon Picardien aluevaltuuston jäsenen ja apulaiskaupunginjohtajan, yleisesittelijä Claude du Granrutin (F, PPE) laatiman lausuntoluonnoksen (CdR 103/2002),

sekä katsoo, että liikenteellä on sekä perusrakenteista että palveluiden tarjoamisesta muodostuvan vaikutuksen vuoksi merkittävä asema koko yhteisön alueen kehittämisessä ja suunnittelussa,

katsoo, että kaikkien hallinnon tasojen – yhteisön, jäsenvaltioiden, alueiden ja paikallistason – on toimittava yhteistyössä liikennepolitiikan kehittämisessä noudattaen kuitenkin läheisyysperiaatetta, sillä alueyhteisöt ovat kansalaisia lähinnä oleva hallinnon taso,

⁽¹⁾ EYVL C 198, 14.7.1999, s. 21.

⁽²⁾ EYVL C 293, 13.10.1999, s. 9.

⁽³⁾ EYVL C 226, 8.8.2000, s. 22.

⁽⁴⁾ EYVL C 317, 6.11.2000, s. 22.

⁽⁵⁾ EYVL C 107, 3.5.2002, s. 51.

katsoo, että tavarakuljetukset ovat elintärkeä tekijä sekä Euroopan yhdentymisen että alueiden taloudellista ja yhteiskunnallista kehityksen kannalta,

katsoo, että yhteisöllä ei ole toimivaltaa aluesuunnittelussa, mutta komissio voi ehdottaa muita kuin oikeudellisia toimintalinjoja, joilla on todennäköisesti merkittävä myönteinen vaikutus ympäristön suojeluun ja kestäväan kehitykseen,

katsoo, että Euroopan unionilla on Amsterdamin sopimuksen mukaisesti velvollisuus sisällyttää ympäristönsuojelun vaatimus yhteisöpolitiikan laatimiseen ja toteuttamiseen kestäväan kehityksen edistämiseksi,

katsoo, että on otettava huomioon PACT-ohjelmasta 1997–2001 saadut kokemukset. Ohjelman tarkoituksena oli lisätä yhdistelmäkuljetuksia tukemalla taloudellisesti innovatiivisia kaupallisia aloitteita yhdistelmäkuljetusten alalla,

katsoo, että PACT-ohjelmalla oli myönteisiä vaikutuksia ympäristöön ja hiilidioksidimäärien vähenemiseen,

katsoo, että yhteentoimivuushankkeisiin on sisällytettävä teknologiavaihtoehtoja, uudistusmielinen reittisuunnitelma, palveluiden tarjoamisen menettelyt sekä kaikkien näiden tekijöiden yhdistelmät, jotta ne vaikuttaisivat rahtimarkkinoihin,

katsoo, että on tarpeen tehostaa ja lujittaa PACT-ohjelmassa käytettyjen toimien tapaisten toimien yleistymistä,

katsoo, että muita kuin maantieliikenteen liikennemuotoja, jotka helpottavat ruuhkautuneita maantiekuljetuksia, ovat rautatieliikenne, lyhyen matkan meriliikenne ja sisävesiliikenne,

katsoo, että PACT-ohjelmasta saatujen myönteisten kokemusten vuoksi yhteisölle pitää saada väline, jolla voidaan ratkaista rahtiliikenteen maantiekuljetusten ruuhkautuminen ja ohjata osa tavaraliikennettä lyhyen matkan merikuljetuksiin, raiteille ja sisävesiliikenteeseen,

hyväksyi 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään 44. täysistunnossa (15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon yksimielisesti.

Alueiden komitea

1. Johdanto

- kannattaa uutta yhteistä tavarakuljetuspolitiikkaa, joka tukeutuu intermodaalisuuteen, rautatiekuljetuksiin, lyhyen matkan merikuljetuksiin ja sisävesikuljetuksiin. Komitea kannattaa politiikkaa, jolla vähennetään päättäväisesti maanteiden ruuhkia ja jossa turvallisuus sekä palveluiden laatu ovat keskeisellä sijalla,
- kannattaa uutta Marco Poloksi nimettyä intermodaalisuutta edistävää ohjelmaa, jonka yleistavoitteena on siirtää tavarakuljetuksia maanteiltä muihin ympäristöystävällisempiin kuljetusmuotoihin kuten rautatieliikenteeseen, lyhyen matkan meriliikenteeseen ja sisävesiliikenteeseen.
- panee kiinnostuneena merkille Marco Polo -ohjelman kolme suurta päälinjaa:
 - Ensimmäinen liittyy tavaraliikenteen logistiikka-markkinoiden toimijoiden tekemiin aloitteisiin. Paino asetetaan uusien tavarankuljetuspalveluiden

käynnistämiseksi. Palveluiden on oltava pitkällä aikavälillä liiketaloudellisesti elinkelpoisia ja johdettava merkittäviin siirtymiin maantieliikenteestä muihin liikennemuotoihin, joiden ei välttämättä tarvitse olla teknologisesti urauurtavia. Taloudellinen tuki rajoitetaan palveluiden tarjonnan käynnistysvaiheeseen, ja se kattaa toimijan ottaman kaupallisen riskin.

- Toinen päälinja liittyy rakenteellisiin muutoksiin tuotaviin liiketaloudellisiin toimiin. Niillä on pyrittävä voittamaan tavaraliikenteen rakenteelliset yhteisötaason esteet, jotka haittaavat markkinoiden tehokkaan toimimisen, lyhyen matkan meriliikenteen, rautatieliikenteen ja sisävesiliikenteen kilpailukykyä ja/tai vähentävät näitä liikennemuotoja hyödyntävien kuljetusketjujen tehokkuutta. Näitä toimia voivat olla merten valtateiden, suurten nopeuksien tavarajunien ja sisävesiliikenteen palveluiden käyttöönottoaminen ja laitteiden yhteiskäytön järjestäminen kolmen liikennemuodon kanssa yhteensopivia intermodaalisia lastausyksiköitä varten.

- Kolmas päälinja koostuu yhteisistä oppimistoimista tavaraliikenteen logistiikkamarkkinoilla, jotta voidaan vahvistaa yhteistyötä hajanaisella ja monisäikeisellä intermodaalisektorilla ja optimoida ko. likeyritysten taloudellista ja ympäristönsuojelullista tuottoa lisääviä työmenetelmiä ja -menettelyjä. Kyseeseen voivat tulla myös hankkeiden valvonnan ja arvioinnin tukitoimenpiteet sekä tilastotietojen kerääminen ja tulkinta.

Kaikkien toimien on ulotuttava vähintään kahden jäsenvaltion tai yhden jäsenvaltion ja yhden ehdokasmaan tai EU:n ulkopuolisen maan alueelle.

Nämä kolme toimintakokonaisuutta liittyvät toisiinsa, ja niiden odotetaan parantavan perustettavan intermodaalikuljetusjärjestelmän toimivuutta ja mahdollistavan todennäköisten kauppallisten esteiden voittamisen.

Vuosien 2003–2007 talousarvio on 115 miljoonaa EUR eli keskimäärin 23 miljoonaa EUR vuodessa.

Marco Polo -ohjelma on uusi toimintatapa, jonka avulla pyritään parantamaan tavarankuljetusjärjestelmän ympäristönsuojelun tasoa.

Jos toimiin ei ryhdytä, Euroopan unionin maanteiden tavaraliikenteen odotetaan kasvavan noin 50 prosenttia vuoteen 2010 mennessä. Kehitys merkitsee lisää ruuhkia, saasteita ja onnettomuuksia. Jos maantieliikenne kasvaa 12 miljardilla tkm:llä, kasvun sosioekonomisiksi kustannuksiksi arvioidaan 3 miljardia EUR vuodessa.

Jos liikenteen jakauma eri liikennemuotojen kesken halutaan säilyttää vuoden 1998 tasolla, 12 miljardin tkm:n vuotuinen kasvu on siirrettävä lyhyen matkan meriliikenteeseen, sisävesiliikenteeseen ja rautatieliikenteeseen pyrkien siten kääntämään kehityssuuntaa. Maantieliikenteen vähentäminen on Euroopan unionin tavaraliikenteen tärkein haaste.

Marco Polo -ohjelman keskeisenä tavoitteena on auttaa siirtämään muihin liikennemuotoihin sellainen määrä tavarankuljetuksia, joka vastaa kansainvälisen maanteiden tavaraliikenteen odotettua kasvua. Ohjelmalla tuetaan keskeisiä poliittisia aloitteita, joita tavarankuljetussektorilla on suunniteltu vuoteen 2010 saakka, ja tästä syystä myös ohjelman keston tulisi ulottua kyseiseen ajankohtaan. Ohjelmaan sisältyy myös joustavia mekanismeja, joiden pitäisi mahdollistaa reagointi markkinasuuntausten ennalta arvaamattomiin muutoksiin.

Marco Polo -ohjelman tulisi aiheuttaa yhteiskunnalle kustannussäästöjä. Ohjelman mukaisen intermodaalisen tavaraliikenteen sosiaaliset kustannukset ovat maantieliikenteeseen verrattuna 60–80 prosenttia alhaisempia onnettomuuksien osalta ja 40–65 prosenttia alhaisempia CO₂-päästöjen osalta. Kaiken kaikkiaan intermodaaliliikenteellä voidaan säästää sosiaalisia kustannuksia 33–72 prosenttia kaikkien maantieliikenteeseen verrattuna.

2. Yleistä Marco Polo -ohjelmasta

2.1. Alueiden komitea kannattaa Marco Polo -ohjelmaa, jolla pyritään parantamaan tavarankuljetusjärjestelmän ympäristönsuojelun tasoa Euroopan yhteisössä, ja toivoo ohjelman olevan eduksi niin ympäristölle, Euroopan taloudelliselle tilanteelle kuin Euroopan alueillekin.

2.2. Tarkastellessaan Marco Polo -ohjelman toteutusta koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä AK löysi niistä joitain heikkouksia, jotka koskevat etusijalle asetettavien liikennemuotojen eli rautatieliikenteen, sisävesiliikenteen ja lyhyen matkan meriliikenteen tarpeita, liikennemuotojen yhteentoimivuuden loogisia järjestelyitä, tarvittavien palveluiden toteuttamista sekä uusien ammattikuntien luomista. AK haluaa muistuttaa, kuinka tärkeä rooli liikenteellä ja erityisesti intermodaalisilla logistiikkakeskuksilla on alueen tai alueiden välisen kokonaisuuden kehittämisessä. Tämän vuoksi on tärkeää ottaa huomioon alueviranomaisten ja/tai alueellisten järjestöjen aloittamat hankkeet.

2.3. Alueiden komitea toivoo, että ”avoimet, puolueettomat ja selkeästi rajatut” rahoitustuet ovat suhteessa yhteiskunnan saavuttamiin kustannussäästöihin, joita syntyy käytettäessä ympäristöä vähemmän rasittavia liikennemuotoja. Tämä vastaa näkemystä, jonka komissio on esittänyt asetusehdotuksessaan tuen myöntämisestä liikenteen yhteensovittamiseksi.

2.4. Ehdotetussa laskutavassa on otettu huomioon seuraavat tekijät: onnettomuudet, melu, epäpuhtaudet, ilmastokustannukset (CO₂), infrastruktuurin käyttö ja ruuhkautuminen. Sen sijaan laskelmissa ei ole otettu huomioon maaperän ja vesien pilaantumista ja maankäyttöä. Laskutapaa noudatettaessa kustakin 500 tkm:n siirtymästä maantieliikenteestä muihin kuljetusmuotoihin maksetaan yhden euron tuki (tarkistettava rautatieliikenteen, lyhyen matkan meriliikenteen tai sisävesiliikenteen käytöstä aiheutuva ulkoisten kustannusten todellisen säästön perusteella). Laskelma vaikuttaa mielivaltaiselta ja huomattavasti alhaisemmalta kuin kullekin liikennemuodolle laskettu teoreettinen ulkoinen kustannushyöty.

Alueiden komitea katsoo, että komission lähestymistapa on ensimmäinen rohkaiseva askel alalla, jolla vastustus on voimakasta. Sen mielestä on tärkeää tukea komission aloitetta ja rohkaista komissiota myöntämään lisävaroja liikennemuotoosiirtymää koskevalle politiikalle. Se voidaan tehdä joko suoraan kasvattamalla Marco Polon talousarviota tai epäsuoraan tarjoamalla jäsenvaltioille mahdollisuuden mukauttaa valtion tukiin sovellettavia sääntöjä.

2.5. Alueiden komitea on tietoinen siitä, että muita kuljetusmuotoja kuin maantiekuljetuksia vaikeuttavat kaupalliset ja toiminnalliset esteet on voitettava, jotta rahtimarkkinoiden kaikkia mahdollisuuksia voidaan hyödyntää. Lisäksi korkealaatuisten intermodaalisten kuljetusketjujen tarjoaminen edellyttää kullekin kuljetusmuodolle tyypillisten puutteiden ja rajoitusten korjaamista.

2.6. AK korostaa, että rautateiden ja vesiliikenteen ja/tai sisävesi- ja meriliikenteen intermodaalisuuden optimoimiseksi on taattava riittävä varustus, jotta siirtymät liikennemuodosta toiseen sujuvat järkevästi ja ilman uudelleenlastausta.

2.7. Alueiden komitea katsoo, että suunnitellun toiminnan ei pidä pysähtyä välttämättömään siirtymään, vaan lisäksi on tarjottava kuljetus- ja logistiikkasektorille keinot ja kehys, joiden avulla ne voivat toisaalta ryhtyä ratkomaan rakenteellisia ongelmia, jotka haittaavat kuljetusmarkkinoiden toimintaa, ja toisaalta parantaa kuljetusalan ympäristönsuojelun tasoa.

2.8. Alueiden komitea viittaa tässä yhteydessä Euroopan laajuisen tavanomaisen rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta antamaansa lausuntoon⁽¹⁾ ja huomauttaa, että mikäli tavarankuljetuksessa halutaan päästä eri kuljetusmuotojen väliseen tasapainotilaan ja edistää ympäristöystävällisiä, energiataloudellisia ja muita vähemmän ulkoisia kustannuksia aiheuttavia kuljetusmuotoja, on harmonisoitava eri kuljetusmuotojen telematiikka- ja tietoteknologiat ja käytettävä kaikkea uutta tekniikkaa, joka lisää kansallisten kuljetusverkkojen yhteentoimivuutta valtakunnan rajojen ylitse.

AK katsoo, että kilpailukykyisen intermodaalikuljetuksen elinkelpoisuuden takaamiseksi on määriteltävä yhteinen reaaliaikainen eri intermodaalijärjestelmien sähköinen tietojärjestelmä rakenne, jotta asiakkaat pystyvät seuraamaan kuormansa etenemistä vaihe vaiheelta.

Rautatieliikenteen, lyhyen matkan meriliikenteen, sisävesiliikenteen ja intermodaaliterminaalien yhteisömarkkinoiden ja

tietoteknologian analyyseistä käy ilmi, että rahtimarkkinoille pääsyn sääntelykehystä on muutettava ja parannettava perinpohjin.

2.9. Alueiden komitea ehdottaa, että komissio ryhtyy toimenpiteisiin helpottaakseen uuden ammattikunnan luomista rahtiliikenteen integrointiin. Tarkoituksena on, että kyseinen ammattilainen organisoi integroidun tavarankuljetuksen kuljetusmuodosta riippumatta. On myös syytä laatia kontteja ja vaihtokuormatilaa koskevat standardit, jotta uudelleenlastaus kuljetusmuodosta toiseen käy vaivatta.

2.10. Alueiden komitea toteaa, että tällä hetkellä ei ole käytettävissä tietoja eikä arvioita makrotaloudellisesti ja yhteiskunnallisesti ihanteellisesta jakaumasta eri kuljetusmuotojen välillä.

2.11. Nykytilanteessa on vaikea välttää maantiekuljetuksia (sillä tiheä tieverkosto mahdollistaa tavarankuljetukset ovelta ovelle). Niillä on myös merkittävä rooli vaihtoehtoisten liikennemuotojen terminaalien kuljetuspalveluissa. Alueiden komitea pohtiikin, pitäisikö maantiekuljetukset sulkea kokonaan Marco Polo -ohjelman ja ennen kaikkea katalyyttisten toimien ulkopuolelle. Maantiekuljetukset voitaisiin liittää Marco Polo -ohjelmaan seuraavissa tapauksissa:

- ne palvelevat vaihtoehtoisten liikennemuotojen terminaleja
- ne kuuluvat osana ro-ro-alusliikenteeseen (lautat) merellä tai kiskomaantieliikennejärjestelmään.

2.12. Alueiden komitea muistuttaa, että kuljetuspolitiikan yhtenä tavoitteena on kaventaa alueiden välisiä kehityseroja ja vähentää heikoimmin kehittyneiden alueiden jälkeenjääneisyyttä. AK pahoittelee, että tavoitetta ei mainita Marco Polo -ohjelmassa. Komission ehdotuksessa ei mainita kertaakaan sivurautateiden käyttöä eikä niiden merkitystä paikallistaloudelle. Vaikka ohjelmassa käsitellään sisävesiliikennettä, siinä ei kuitenkaan viitata sisävesikuljetuksien mahdollisiin vaikutuksiin kaupungeille ja alueille, joita vesireitti halkoo.

2.13. Alueiden komitea muistuttaa, että kuljetusalalla on merkittävä myönteinen vaikutus alueiden tai useamman alueen muodostaman kokonaisuuden talouskasvuun. Komitean mielestä on ensiarvoisen tärkeää pyrkiä liittämään toisiinsa alueelliset kehittämishankkeet ja alueelle parhaiten sopivat intermodaalikuljetusjärjestelmät.

⁽¹⁾ CdR 94/2000 fin.

Komitea on huolissaan vallitsevasta suuntauksesta lisätä uusia intermodaalikuljetusmahdollisuuksia väylille, jotka kulkevat jo ennestään taloudellisesti vahvojen alueiden läpi sen sijaan, että ne suunnattaisiin eristyneille ja syrjäisille alueille. Komitea katsoo, että Marco Polo -ohjelmassa on kiinnitettävä tähän erityistä huomiota.

2.14. Alueiden komitea nostaa sisävesiväylät esimerkiksi ja korostaa intermodaalikeskusten, liikennemuotojen yhdistämispisteiden ja lisäarvoa tuottavien yhden kuljetusmuodon toimipisteiden tärkeyttä. Se painottaa, kuinka tärkeää on edistää sisävesiväyliä yhdistämistä muihin kuljetusmuotoihin ja sen myötä väyliä kannattavuuden kasvua. On myös syytä pyrkiä tekemään "vaihtopisteistä" aitoja taloustoiminnan keskuksia, joihin syntyy alueellisesti merkittäviä yrityksiä ja uusia työpaikkoja.

2.15. Kun otetaan huomioon ohjelman onnistumisen kannalta välttämättömät lisätavoitteet, tekninen tutkimus, jota ohjelma edellyttää, ja vaadittavat kokeilutoimenpiteet, alueiden komitea epäilee Marco Polo -ohjelmalle suunnitellun talousarvion riittävyyttä.

3. Päätelmät ja tärkeimmät ehdotukset

3.1. 1 artikla

Vaikka se kuulostaakin tässä yhteydessä oudolta, alueiden komitea korostaa maantieliikenteen ja tiheän tieverkoston merkitystä ja katsoo, että lienee varomatonta jättää se huomiotta Marco Polo -ohjelman toteutuksessa.

3.2. 4 artikla

Alueiden komitea katsoo, että yksityisiä tai julkisia toimijoita yhteen koonneiden alue- tai paikallisyhteisöjen tulee voida esittää rahoitustukihakemus suoraan komissiolle niiden hankkeiden osalta, jotka kuuluvat liikenteen yhteispalveluista tehtyihin suunnitelmiin.

3.3. 5 artikla

3.3.1. Rautatieliikenteen osalta alueiden komitea toivoo, että uudesta tariffipolitiikasta päättämisen lisäksi pyritään myös helpottamaan rajatylittävää liikennöintiä ja parantamaan rautateiden turvallisuutta.

Alueiden komitea toteaa, että rautateiden tavarankuljetus ei voi kehittyä täysipainoisesti, jos sen pääasiallinen kilpailija maantiekuljetussektori ei maksa yhteiskunnalle kaikkia aiheuttamiaan kustannuksia.

Lisäksi alueiden komitea pelkää, että Marco Polo -ohjelmassa ehdotettu rautateiden rahtikuljetusten edistäminen ja innovatiivisten ratkaisujen kehittäminen liikennemuutosiirtymää varten suosii uusia liikenteenharjoittajia "historiallisten rautatieyhtiöiden" kustannuksella. Jälkimmäisillä voi olla mittava merkitys intermodaalikuljetusjärjestelmän edistämiseksi, ja näin ollen Marco Polo -ohjelmalla on syytä tukea niitä.

Komitea ehdottaa, että perustetaan eurooppalainen rautatieviirasto, joka tekee yhteistyötä "historiallisten" rautatieyhtiöiden kanssa.

3.3.2. Sisävesiliikenteen osalta alueiden komitea toteaa, että kuljetusmuoto kehittyi täyteen voimaansa sitten, kun merisatamien logistiikkakeskuksissa on käytettävissä tehokkaat uudelleenlastausmenetelmät, jotka helpottavat sisävesikuljetukseen tai sisävesikuljetuksesta siirtyvien kuormien kuljetusta. Komitea suosittelee myös, että jokilaivoille tarjotaan merisatamissa yhtä hyviä käsittelymahdollisuuksia kuin maantiekuljetuksille.

Komitea suosittelee, että tuetaan innovatiivisia kokeiluja sisävesiliikenteen sisällyttämisestä monimuotokuljetusten säännöllisiin reitteihin. Komitea pelkää kuitenkin, että romutussuunnitelmista johtuvan lastiruumatilan vähentymisen vuoksi vesikuljetusten lisääntyneeseen kysyntään ei pystytä vastaamaan. Komitea ehdottaa näin ollen, että tuetaan modernin ja uudenlaiseen liikenteeseen soveltuvan lastitilan uudistamista koskevia aloitteita. Lisäksi komitea suosittelee, että käynnistetään nuorille suunnattu tiedotuskampanja sisävesiliikenteen ammatteista.

Sisävesikuljetukset soveltuvat nykyisin kaikkiin kuljetustarpeisiin, kunhan huolehditaan suurten kuljetusmäärien käsittelymahdollisuuksista. Jotta voidaan vastata irtolastitavaran ja konttien, kemiallisten tai vaarallisten aineiden sekä painavien kuormien kuljettamistarpeesta syntyvään kysyntään, Euroopassa on oltava laajalle ulottuva verkko, jonka ansiosta Euroopan eri osien välinen kaupallinen liikenne on entistä sujuvampaa. Komitea suosittelee, että verkon luomista edistävän infrastruktuurin rakentamista jatketaan.

Alueiden komitea ehdottaa, että perusrakenteiden parantamisen (syväys ja vapaa tila sillan alla, raideleveys, sisäiset kuormalavat) lisäksi tehdään institutionaalisia muutoksia (säännöt, välineiden käyttö), jotta voidaan edistää kuljetusmuodon tuottavuuden keskimääräistä kasvua.

3.3.3. Alueiden komitea hyväksyy lyhyen matkan meriliikenteen kohdalla viittauksen merten valtateihin ja kabotaasiliikenteeseen eli sekä kansainvälisesti merkittävien että muiden Euroopan satamien taloudelliseen voimaan. Tarkoituksena on edistää järkevää logistiikkaa ja yhteisön kaupankäynnin sujuvuutta ilman uudelleenlastausta.

3.4. 6 artikla

Alueiden komitea muistuttaa, että Marco Polo -ohjelman toteutuksessa on oltava tarkkana, etteivät uudet etusijalle asetettavat monimuotokuljetukset keskity ainoastaan voimakkaasti kehittyneille alueille. Ohjelmalla on sen sijaan pyrittävä luomaan yhteyksiä syrjäisille ja eristyksissä oleville alueille.

Alueiden komitea korostaa intermodaalikeskusten, liikenne-
muotojen yhdistämispisteiden ja lisäarvoa tuottavien keskusten merkitystä todellisten taloustoiminnan keskusten edistämiseksi. Näihin talouskeskuksiin sijoittuu alueellisesti merkittäviä yrityksiä ja niihin perustetaan työpaikkoja.

3.5. 7 artikla

Alueiden komitea ehdottaa, että Marco Polo -ohjelmalla tuetaan eri liikennemuotojen tieto- ja telematiikkateknologian

harmonisointia sekä kaikkia toimenpiteitä, joilla voidaan edistää niiden rajatylittävää yhteentoimivuutta.

Alueiden komitea ehdottaa intermodaalijärjestelmille yhteistä reaaliaikaisten tietojärjestelmien rakennetta, jotta asiakkaat voivat seurata jatkuvasti tuotteidensa kulkua. Komitea ehdottaa myös uuden ammattikunnan luomista rahtilogistiikan integrointiin sekä konttien ja vaihtokuormatilojen standardointia.

3.6. 8 artikla

Alueiden komitea toivoo, että Marco Polo -ohjelmaan sisällytetään toimet – vaikka ne olisivat vaatimattomiakin – joilla voidaan vahvistaa alueen talouskehitystä. Esimerkkinä tällaisista toimista komitea mainitsee rajaseutuhankkeiden ”puuttuvat lenkit” sekä ”ruuhkapisteet”, joiden avulla voidaan erottaa toisistaan läpikulku- ja paikallisliikenne.

3.7. 12 artikla

Komitea epäilee ohjelmalle varatun talousarvion riittävyyttä ohjelmalle asetettujen tavoitteiden kannalta.

Alueiden komitea katsoo, että heti kun yhteiskunnalle muodostuu Marco Polo -ohjelman avulla suoria ja epäsuoria kustannussäästöjä, hakijoille myönnettävä taloudellinen tuki on suhteutettava odotettavissa oleviin säästöihin.

Bryssel 15. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös Euroopan liikuntakasvatuksen teemavuodesta 2004"

(2002/C 278/06)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan liikuntakasvatuksen teemavuodesta 2004 KOM(2001) 584 lopullinen – 2001/0244 COD,

ottaa huomioon Euroopan unionin neuvoston 23. marraskuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 6. helmikuuta 2002 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu "kulttuuri ja koulutus" -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon Amsterdamin sopimuksen 13 ja 149 artiklan,

ottaa huomioon Amsterdamin sopimukseen liitetyn julistuksen urheilusta,

ottaa huomioon komission kuulemisasiakirjan "Urheilun eurooppalainen malli", marraskuu 1998,

ottaa huomioon Helsingissä kokoontuneelle Eurooppa-neuvostolle annetun urheilua koskevan selvityksen, joulukuu 1999,

ottaa huomioon Nizzassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston julkilausuman eurooppalaisen urheilun erityispiirteistä ja sen yhteiskunnallisesta merkityksestä (liite IV), joulukuu 2000,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta "Urheilun eurooppalainen malli" CdR 37/1999 fin ⁽¹⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta "Tytöjen ja poikien tasavertaiset vapaa-ajanviettomahdollisuudet ja tasavertaisuus erityisesti EU:n nuoriso- ja liikuntaohjelmissa" CdR 182/97 fin ⁽²⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta "Nuorisokasvatuksen ja urheilun välinen vuorovaikutus: Ehdotus unionitason toimenpiteistä, joiden avulla voitaisiin edistää liikunnan ja urheilun myönteisiä vaikutuksia Euroopassa" CdR 222/96 fin ⁽³⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta "Komission valmisteluasiakirja: Elinikäinen oppiminen" CdR 19/2001 fin ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta "Yhteisön tukisuunnitelma dopingin torjumiseksi urheilussa" (KOM(1999) 643 lopullinen) CdR 22/2000 fin ⁽⁵⁾,

ottaa huomioon "kulttuuri ja koulutus" -valiokunnan 22. maaliskuuta 2002 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 388/2001 rev. 2), jonka esittelijöinä olivat Udo Mientus, Niedersachsenin maapäivien Eurooppa- ja liittovaltioasiain valiokunnan puheenjohtaja (D, PSE) ja Susie Kemp, West Berkshire kreivikunnanvaltuutettu, oppositiojohtaja (UK, PPE),

hyväksyi 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään täysistunnossa (toukokuun 15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

⁽¹⁾ EYVL C 374, 23.12.1999, s. 56.

⁽²⁾ EYVL C 64, 27.2.1998, s. 81.

⁽³⁾ EYVL C 337, 11.11.1996, s. 60.

⁽⁴⁾ EYVL C 357, 14.12.2001, s. 36.

⁽⁵⁾ EYVL C 317, 6.11.2000, s. 63.

1. Alueiden komitean yleiset huomiot tiedonannosta

1.1. Alueiden komitea tukee Euroopan komission aloitetta julistaa vuosi 2004 Euroopan liikuntakasvatuksen teemavuodeksi (jäljempänä 'teemavuosi'), kunhan läheisyysperiaatetta noudatetaan asianmukaisesti. Vuosi 2004 tarjoaa ainutlaatuisen tilaisuuden keskittää huomio liikunnan kasvatukselliseen ja sosiaaliseen ulottuvuuteen, kun tärkeimmät tiedotusvälineet Euroopassa keskittyvät urheiluun olympiakisojen ja yleisurheilun Euroopan mestaruuskisojen vuoksi.

1.2. Alueiden komitean näkemyksen mukaan paikallis- ja alueviranomaisten osallistuminen teemavuoden toimintaan on hankkeen onnistumisen keskeinen edellytys. Paikallis- ja alueviranomaisille tulee kansalaisia lähellä olevina eliminä taata läheisyysperiaatteen mukaisesti niille kuuluva asema.

1.3. AK uskoo, että paikallis- ja alueviranomaisten tarjoamia mahdollisuuksia hyödyntämällä Euroopan komissio maksimoi teemavuoden vaikutukset, saa tehokkaasti liikkeelle kaikki asianomaiset toimijat (tässä tapauksessa oppilaitokset ja urheiluorganisaatiot) sekä saa kaikkiin ikäryhmiin kuuluvia, erityisesti nuoria, mukaan teemavuoden toimintaan.

1.4. Paikallis- ja alueviranomaiset ovat ratkaisevassa asemassa haluttaessa varmistaa, että mahdollisimman monella on mahdollisuus osallistua yhteisön toimiin, kun keskitetään huomiota erityisesti muita heikommassa asemassa oleviin ryhmiin. Euroopan liikuntakasvatuksen teemavuosi pohjautuu vuonna 2003 järjestettävään vammaisten teemavuoteen ja mahdollistaa vammaisten hyväksi tähdätyn kasvatus- ja liikuntapolitiikan edistämisen koko Euroopan unionissa olympivuoden aikana. Tässä lausuntoluonnoksessa käsitellään tarkemmin kahta aihetta: komission teemavuodelle asettamia tavoitteita sekä hankkeiden ja toimien toteuttamista, jossa paikallis- ja alueviranomaisten tulisi olla tiiviisti mukana.

2. Teemavuoden tavoitteet

2.1. Alueiden komitean näkemyksen mukaan teemavuosi 2004 tarjoaa erinomaisen tilaisuuden juhlistaa liikunnan ainutlaatuisia arvoja eurooppalaisessa yhteiskunnassa. Tämän erityisen vuoden avulla tulisi täydentää keskittymistä vain huippu-urheiluun sekä sen kilpailuhenkisyyteen ja kaupallisuuteen laajentamalla näkökulmaa kaikkeen Euroopan kansalaisia yhdistävään liikuntaan.

2.2. Alueiden komitea on erityisen mielissään vapaa-aikansa muiden kanssa jakavien yksityishenkilöiden ja vapaaehtoisten roolin painottamisesta. Tällä on erityinen merkitys alueilla, joiden sosiaalinen tilanne on vaikea ja joilla urheiluseurat eivät kenties saa riittävästi vapaaehtoista tukea toisin kuin vauraammissa yhteisöissä. Koska liikunnan avulla voidaan edistää kasvatusta ja elinikäistä oppimista sekä johtamis-, kansalais- ja ryhmätyötaitoja, alueiden komitea toivoo, että teemavuonna keskitytään parantamaan sosiaalisesta ahdingosta kärsivien yhteisöjen asukkaiden osallistumismahdollisuuksia mahdollisimman innovatiivisiin keinoin. Tällä tavoin korostetaan sosiaalisen osallisuuden edistämistä, joka on teemavuoden keskeinen periaate. Liikunta edistää lisäksi reilun pelin hengen sisäistämistä ja parantaa terveyttä ja hyvinvointia alue- ja paikallisviranomaisten palvelemissa yhteisöissä.

2.3. AK on täysin tietoinen liikunnan panoksesta kasvatuksellisiin perustaitoihin, mutta kehottaa Euroopan komissiota laajentamaan tavoitteitaan kattamaan kaikki ikäryhmät, sillä elinikäinen oppiminen on yhä yleisemmin hyväksytty tavoite. Liikunta lisää merkittävästi kaikkiin ikäryhmiin kuuluvien avarakatseisuutta, yhteiskuntaan integroitumista ja hyvinvointia.

2.4. AK on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että liikuntakasvatuksen teemavuosi 2004 tarjoaa ainutlaatuisen tilaisuuden täsmentää ja selkiyttää mahdollisuuksia lisätä yhteistoimintaa urheilun ja kouluopetuksen välillä. AK toivoo Euroopan komission määrittelevän yhteisön nykyisten koulutus- ja nuoriso-ohjelmien painopistealat siten, että ohjelmat täydentävät käytettävissä olevia teemavuoden rajallisia resursseja. AK on vakuuttunut siitä, että mm. Socrates, Leonardo da Vinci ja Youth for Europe -ohjelmien resurssien hyödyntäminen on välttämätöntä, jotta teemavuosi onnistuu eikä jää pelkästään symbolisten toimien toteuttamiseksi. Nuoret tulisi ottaa selkeästi huomioon ja ohjelmilla tulisi tukea erityisesti nuorten sekä koulujen liikunnanopettajien liikkuvuutta ja siten kannustaa kansainvälisten kilpailujen järjestämiseen ja edistää hyvien käytänteiden vaihtoa koululiikunnan roolista ja järjestämisestä. Teemavuoden aikana tulisi myös entistä voimakkaammin edistää paikallisten urheiluseurojen ja koulujen välisiä kumppanuuksia yhteisöissä, silloin kun niiden avulla rohkaistaan nuoria harrastamaan liikuntaa koulujan ulkopuolella.

2.5. Jotta nuoria voitaisiin lähestyä tehokkaasti, teemavuonna olisi kiinnitettävä huomiota kaikkiin urheilulajeihin eikä ainoastaan niihin valtalajeihin, joista tiedotusvälineet ja televisio ovat erittäin kiinnostuneita. Alue- ja paikallisviranomaiset

ovat halukkaita edistämään kaikenlaista kasvatuksen, nuorten taitojen kehittämisen ja sosiaalisen osallisuuden kannalta tärkeää liikuntaa (eli pienimuotoisia urheilulajeja).

2.6. Urheilua koskevan Nizzan julkilausuman hengessä AK toivoo, että liikunta otetaan huomioon yhteisöpolitiikan eri aloilla. AK panee merkille, että komissio on teemavuoden oikeusperustasta huolimatta antanut erityistä painoarvoa rakennerahastojen roolille, työllisyyttä ja sosiaalista osallisuutta edistäville yhteisön strategioille sekä muille yhteisön ohjelmille kuten kumppanuusohjelmille (Twinning).

2.7. AK:n mielestä paikallis- ja alueviranomaisten tulisi teemavuoden aikana olla kiinteästi mukana kaikissa Euroopan komission rahoittamissa selvityksissä parhaiden toimintatapojen löytämiseksi pyrittäessä edistämään muita heikommassa asemassa olevien sopeutumista yhteiskuntaan liikuntakasvatuksen avulla. Teemavuosi tarjoaa verrattoman tilaisuuden esitellä onnistuneita toimia, joilla on jäsenvaltioissa tehdyn työn pohjalta edistetty muita heikommassa asemassa olevien ryhmien sopeutumista yhteiskuntaan.

2.8. AK toivoo, että teemavuosi 2004 osoittaa selkeästi liikuntaan suunnattujen pitkän aikavälin investointien taloudellisen arvon. AK on vakuuttunut siitä, että Euroopan komissio voi esittää selkeät taloudelliset perusteet urheilumahdollisuuksiin suunnatuille investoinneille paikallis- ja aluetasolla. Pidemmällä aikavälillä tällaiset investoinnit auttavat valtioita vähentämään väestön ikääntymisestä ja liikunnan vähäisyydestä aiheutuvia sosiaali- ja terveydenhoitokuluja.

2.9. AK:n näkemyksen mukaan on selvästi paikallis- ja alueviranomaisten edun mukaista suojella kouluissa ja osamiskeskuksissa nuoria kilpailupaineilta, kaupallisuudelta ja huumausaineiden väärinkäytöltä kaikkialla Euroopan unionissa. EU:n alue- ja paikallisviranomaisilla on jo nyt keskeinen rooli huumevalistuksessa, ja niiden on varmistettava ettei etenkin nuoret sorru painostuksen alla dopingin käyttöön liikuntaharrastuksissaan.

3. Käytännön toimet

3.1. AK on tyytyväinen komission ehdotukseen ja odottaa, että AK:hon sekä paikallis- ja alueviranomaisiin ollaan tiiviissä yhteydessä teemavuoden hallinnointijärjestelyjen ja käytännön toteutuksen osalta valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Tämän vuoksi AK toivoo edustusta ehdotettuun yhteisön tason työryhmään.

3.2. AK on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että yhteistyö on teemavuoden onnistumisen salaisuus. Euroopan unionin tulisi kannustaa jäsenvaltioita varmistamaan, että teemavuoden toteuttamista varten luodaan mahdollisimman tarkoituksenmukaisia järjestelyjä, jotta alue- ja paikallisviranomaiset olisivat mahdollisimman kattavasti mukana ja urheiluseurat, foorumit ja vapaaehtoissektori pääsisivät näin osallistumaan toimintaan. AK uskoo teemavuoden tarjoavan tilaisuuden laajaan kokemustenvaihtoon liikunnan ja kasvatuksen alalla. Komitea toivoo, että Euroopan komissio teemavuoden aikana kerää, kirjaa ja julkaisee esimerkkejä alue- ja paikallistason parhaista käytänteistä.

3.3. Euroopan komission tulisi AK:n näkemyksen mukaan painottaa nykyistä enemmän kaikkien alueellisten ja paikallisten toimijoiden liikkeellepanon merkitystä teemavuoden toimeenpanossa. Useat paikallis- ja alueviranomaiset ovat urheilufoorumien osallistujia tai järjestäjiä. Urheilufoorumit voivat antaa omilla alueillaan erityisen panoksen teemavuoden onnistumiseen.

3.4. AK kehottaa Euroopan komissiota lisäämään suunnitella olevien valtakunnallisten foorumien osallistujien joukkoon myös paikallis- ja alueviranomaiset, joko valtakunnallisten järjestöjen muodossa tai muuten.

3.5. AK kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että kaikki teemavuoden aikana rahoitettavat toimet ovat kaikille avoimia ja saavuttavat kaikki yhteiskuntaryhmät ja varsinkin nuoret sekä muita heikommassa asemassa olevat ryhmät ja vammaiset.

Bryssel 15. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – eEurope 2002: Julkisen sektorin verkkosivujen ja niiden sisällön saavutettavuus”

(2002/C 278/07)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – eEurope 2002: Julkisen sektorin verkkosivujen ja niiden sisällön saavutettavuus KOM(2001) 529 lopullinen,

ottaa huomioon komission 25. syyskuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 6. helmikuuta 2002 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu ”kulttuuri ja koulutus” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheista ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Viides raportti televiestinnän sääntelypaketin toteuttamisesta” KOM(1999) 537 lopullinen ja ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Kohti sähköisen viestinnän perusrakenteiden ja niihin liittyvien palvelujen uutta järjestelmää – Vuoden 1999 viestintäalan uudelleentarkastelu” KOM(1999) 539 lopullinen, CdR 520/1999 fin ⁽¹⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen alalla” KOM(2000) 392 lopullinen – 2000/0183 COD, CdR 274/2000 fin ⁽²⁾,

ottaa huomioon ”kulttuuri ja koulutus” -valiokunnan 22. maaliskuuta 2002 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 397/2001 rev. 2) (esittelijä: Risto Ervelä, Sauvon kunnanvaltuuston puheenjohtaja, Varsinais-Suomen liiton valtuuston puheenjohtaja FIN/ELDR),

hyväksyi 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään 44. täysistunnossa (toukokuun 15. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

tisia suuntaviivoja ja ohjeita siitä, miten erilaisten käyttäjäryhmien tarpeet voidaan suhteellisen helposti ottaa huomioon myös lisääntyvien Internetin kautta tarjottavien julkisten palveluiden suunnittelussa.

1.1. pitää komission tiedonannossaan esille nostamaa asiaa erittäin keskeisenä eEurope-aloitteessa ja muissa yhteyksissä esille nostettujen eurooppalaisen tietoyhteiskunnan yhteiskunnallisten tavoitteiden toteuttamiseksi.

1.2. tukee tiedonannossa esitettyjä johtopäätöksiä ja suosituksia nopeasta verkkopalveluiden saavutettavuuden kehittämisestä julkisella sektorilla.

1.3. toteaa Euroopan alueilla ja kunnilla olevan jo nyt paljon erityisesti vammaisille ja ikääntyneille suunniteltuja palveluita ja pitää erittäin hyödyllisenä sitä, että komissio on tukenut World Wide Web Consortiumin kehittämiä konkreet-

1.4. pitää suositusta kaikkien julkisten verkkosivujen saattamista suuntaviivojen mukaisiksi liian yleisenä ilmaisuna, koska osa kuntien ja alueiden verkkopalveluista on jo nyt suunnattu vain vammaisille tai iäkkäille ja osa taas hyvin suppeille ja tunnetuille käyttäjäryhmille, joissa saavutettavuutta ei välttämättä tarvitse ottaa samalla tavalla huomioon.

1.5. haluaa tuoda esille, että kuntien ja alueiden palvelujen asiakkaat muodostavat nykypäivän Euroopassa varsin heterogeenisen ryhmän. Vammaisten ja ikääntyneiden lisäksi palveluiden kehittämisessä on saavutettavuuden näkökulmasta tarpeen ottaa huomioon myös erilaiset etniset, kielelliset ja uskonnolliset ryhmät. Tiedonannossa esille otetut suuntaviivat palvelevat osittain myös näiden ryhmien saavutettavuuden kehittämistä, mutta alueiden komitea toivoo, että komissio

⁽¹⁾ EYVL C 226, 8.8.2000, s. 56.

⁽²⁾ EYVL C 144, 16.5.2001, s. 60.

tulevaisuudessa voisi laajentaa konkreettisten suuntaviivojen valmistelua myös edellä mainittujen käyttäjäryhmien erityistarpeita huomioonottavaksi.

1.6. kiinnittää komission huomiota siihen, että Internet-selaimiin perustuvien sovellusten käyttö lisääntyy tällä hetkellä erittäin nopeasti myös organisaatioiden sisäisessä käytössä, joten tiedonannossa kuvatuilla suuntaviivoilla voidaan merkittävästi vaikuttaa myös tasa-arvoisten mahdollisuuksien tarjoamiseen työelämässä.

1.7. esittää, että julkisen sektorin sisällä juuri alue- ja paikallishallinnon verkkopalveluiden saavutettavuuden kehittäminen nostettaisiin tärkeiden pilotointikohteiden joukkoon myös eurooppalaisella tasolla, koska tämä osa julkisesta hallinnosta tuottaa merkittävimmän osan vammaisille ja ikääntyneille kohdistetuista palveluista.

1.8. esittää, että yksityisen sektorin verkkopalvelujen saavutettavuuden parantamiseksi hyvänä käytännön keinona voisi olla erilaisten paikallisten ja alueellisten sekä julkisen että yksityisen sektorin kattavien palveluportaalien ottaminen kehittämiskohteeksi.

1.9. korostaa, että julkisen sektorin palveluja tulee tarkastella kansalaisten tarpeisiin perustuvana kokonaisuutena eikä erottaa tästä vain verkon kautta tarjottavaa osaa. Erittäin tärkeää on, että myös perinteisten kanavien kautta vammaisille ja ikääntyville tarjottavia palveluita voidaan kehittää tasatahtia verkkopalvelujen kanssa, jotta kyseiset väestöryhmät eivät enää jää eristyksiin ja jotta vammaiset todella nähtäisiin ihmisinä, joilla on oikeuksia.

1.10. suosittelee, että Euroopan alue- ja paikallisviranomaiset ottaisivat mahdollisimman pikaisesti tiedonannossa esitetyt suuntaviivat käyttöön verkkopalveluidensa kehittämisessä. Niiden tulee yhdistää voimansa onnistuakseen poistamaan esteet palvelujen saatavuuden tieltä, jotta uudet tekniikat ja tietojärjestelmät eivät aiheuta vammaisille lisähaittoja.

1.11. esittää, että suuntaviivojen markkinointiin erityisesti palveluja suunnitteleville ja toteuttaville yrityksille panostettaisiin riittävästi, koska tietämys saavutettavuuden usein yksinkertaisistakin ratkaisuista on monin paikoin heikkoa.

Bryssel 15. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto – Eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttaminen”

(2002/C 278/08)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttamisesta (KOM(2001) 678 lopullinen),

ottaa huomioon Euroopan komission 22. marraskuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 6. helmikuuta 2002 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu ”kulttuuri ja koulutus” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon komission valmisteluasiakirjan (SEK(2000) 1832),

ottaa huomioon komission valmisteluasiakirjaa käsittelevän alueiden komitean lausunnon (CdR 19/2001 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Lissabonissa 23. ja 24. maaliskuuta 2000 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, Feirassa 19. ja 20. kesäkuuta 2000 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät ja Tukholmassa 23. ja 24. maaliskuuta 2001 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät,

ottaa huomioon komission valkoisen kirjan vuodelta 1995 (KOM(95) 590 lopullinen) ja komission tiedonannon (KOM(97) 563 lopullinen),

ottaa huomioon lausuntonsa vuoden 1996 julistamisesta elinikäisen oppimisen vuodeksi Euroopassa (CdR 244/94) ⁽²⁾,

ottaa huomioon komission tiedonannon aiheesta ”eLearning” (KOM(2000) 318 lopullinen) sekä aiheesta annetun alueiden komitean lausunnon (CdR 212/2001 fin) ⁽³⁾,

ottaa huomioon komission raportin aiheesta ”Koulutusjärjestelmien konkreettiset tulevaisuuden tavoitteet” (KOM(2001) 59 lopullinen) sekä aiheesta annetun alueiden komitean lausunnon (CdR 89/2001 fin) ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon kuudennen puiteohjelman ja komission kertomuksen (KOM(2001) 94 lopullinen) sekä aiheesta annetun alueiden komitean lausunnon (CdR 283/2001 fin) ⁽⁵⁾,

ottaa huomioon EAY:n, UNICE:n ja CEEP:n tekemän eurooppalaisen sopimuksen nimeltä ”toimintasuunnitelma kykyjen kehittämiseksi työelämässä osana elinikäistä oppimista”,

ottaa huomioon Barcelonassa 15. ja 16. maaliskuuta 2002 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät,

ottaa huomioon ”kulttuuri ja koulutus” -valiokunnan maaliskuun 22. päivänä 2002 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 49/2002 rev.), jonka esittelijä oli Tukholman läänin maakäräjävaltuuston ensimmäinen varapuheenjohtaja Christina Tallberg (S, PSE),

hyväksyi 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään 44. täysistunnossa (toukokuun 15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean näkemykset ja suositukset

1. Alueiden komitea on tyytyväinen komission tiedonantoon eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen toteuttamisesta. Se on merkittävä lisäaskel kyseisen alueen kehittämisessä.

2. AK yhtyy komission näkemykseen siitä, että hanke ei edellytä uutta prosessia ja että kyseessä ei ole lakien tai asetusten yhtenäistäminen.

3. AK arvostaa suuresti sitä, että komissio pitää komiteaa tärkeänä yhteistyökumppanina. Komission asenne käy ilmi mm. siitä, että se mainitsee konkreettisia, AK:lle annettavia tehtäviä.

4. AK toteaa, että elinikäisen oppimisen käsitteen perustana oleva kattava määritelmä on saanut laajaa kannatusta kuulemisprosessissa. Komitea on tyytyväinen kyseiseen tarkastelutapaan, jossa oppimisen katsotaan jatkuvan varhaislapsuudesta läpi elämän, sekä siihen, että elinikäistä oppimista käsiteltäessä otetaan huomioon niin virallinen kuin epävirallinen ja arkioppiminen.

⁽¹⁾ EYVL C 357, 14.12.2001, s. 36.

⁽²⁾ EYVL C 210, 14.8.1995, s. 74.

⁽³⁾ EYVL C 19, 22.1.2002, s. 26.

⁽⁴⁾ EYVL C 19, 22.1.2002, s. 23.

⁽⁵⁾ EYVL C 107, 3.5.2002, s. 111.

5. Hankkeen tärkeänä tehtävänä on edistää yhteiskunnallista osallisuutta, kehittää aktiivista kansalaisuutta sekä lisätä kansalaisten tietoisuutta heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan yhteiskunnan jäseninä. On tärkeää, että kehitys ei synnytä uusia kuiluja, vaan että kaikille annetaan mahdollisuus osallistua aktiivisesti työelämään ja toimia aktiivisesti kansalaisina yhteiskunnassa. Vammaiset ja muut heikossa asemassa olevat kohtaavat elämässään moninaisia ongelmia, joihin tarvitaan yksilöllisiä ratkaisuja. Heidän tilanteessaan saavutettavuus ja kattava infrastruktuuri ovat tärkeitä erilaisten tarpeiden tyydyttämiseksi.

6. AK korostaa, että elinikäisen oppimisen strategia vaikuttaa suuressa määrin nimenomaan hallinnon alue- ja paikallistason toimintaan, koska tällä tasolla on jäsenvaltioissa usein poliittinen ja taloudellinen vastuu koulutusalaista. Se toimii usein kehityksen ja kasvun koordinoijana vastuullaan kansalaisten hyvinvointi ja infrastruktuuri sekä hoitaa sosiaaliviranomaisen tehtävää. Lisäksi se esiintyy työnantajan roolissa, jossa se vastaa ja on kiinnostunut omien työntekijöidensä valmiuksien kehittämisestä. AK katsoo kuitenkin, että tiedonannossa ei tunnusteta asianmukaisella tavalla alue- ja paikallisviranomaisten ja paikallisten yhdistysten keskeistä roolia elinikäisen oppimisen strategioiden suunnittelussa ja toteuttamisessa.

7. Alueiden komitea on pannut merkille EAY:n, UNICE:n ja CEEP:n hiljattain tekemän sopimuksen nimeltä "toimintasuunnitelma kykyjen kehittämiseksi työelämässä osana elinikäistä oppimista". Sopimuksen keskeinen näkökulma on yhtenevä AK:n ajaman näkökulman kanssa. AK on osallisena toimintasuunnitelmassa CEEP:n välityksellä.

8. AK suhtautuu myönteisesti suositukseseen, jonka mukaan elinikäistä oppimista koskevia neuvotteluverkostoja olisi yleensä luotava tukemaan täytäntöönpanoa kaikilla tasoilla, niin kansallisella, alueellisella kuin paikallisellakin tasolla. Komitea pahoittelee kuitenkin, että alue- ja paikallisviranomaisia ei mainita nimenomaisesti samassa yhteydessä, jossa todetaan, että jäsenvaltioiden, Euroopan talousalueen ja ehdokasmaiden olisi jatkettava, lisättävä ja laajennettava ministeriöiden välisiä koordinoitirakenteita sisäisen politiikan yhtenäisyyden edistämiseksi.

9. AK on tyytyväinen tiedonannon rakenteeseen, joka koostuu "yhtenäisistä ja kattavista elinikäisen oppimisen strategioista", "ensisijaisista toimista" ja "asialistan eteenpäin viemisestä". On kuitenkin tärkeää, että sekä yhteisön että jäsenvaltioiden ja alue- ja paikallistason strategioita toteutetaan rinnakkain ja että toteuttamista ei leimaa vanhanaikainen hierarkkinen, ylhäältä alas suuntautuva tarkastelutapa. Alue- ja paikallistasolla tulee olemaan keskeinen rooli eurooppalaisen elinikäisen oppimisen alueen kehittämisessä, ja tähän on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota.

10. AK toteaa tyytyväisenä, että yksi komission strategian tärkeistä kulmakivistä on kumppanuuksien kehittäminen paikallistasolla paikallisviranomaisten, koulujen, yliopistojen, jatko- ja täydennyskoulutuslaitosten ja muiden koulutusta tarjoavien tahojen, yritysten, työnvälityspalvelujen ja yhdistysten välillä. Tämä tarkoittaa uudenlaisten yhteyksien kehittämistä. Koulujen ja työelämän välisiä yhteyksiä voidaan jatkossa hyvinkin toteuttaa muutenkin kuin perinteisten opintokäytien ja harjoittelujaksojen muodossa varsinkin siksi, että uuden osaamistalouden yritykset haluavat herättää oppilaissa mieluummin uteliaisuutta ja yrittäjähengen sekä kehittää heidän kokonaisnäkemystään kuin keskittyä yksittäisten osatekijöiden kapea-alaisiin sovelluksiin. Opiskelijat voivat myös omilla taidoillaan hyödyttää yrityksiä. Joka tapauksessa AK pitää tärkeinä myös alueellisia kumppanuuksia, jotka tulisi mainita tiedonannossa erikseen.

11. AK katsoo, että kumppanuuksien avulla voidaan edistää uuden avoimen oppimisympäristön luomista kouluissa sekä yrityksissä. Koulutyötä toteutetaan tulevaisuudessa entistä vähemmän vain kokopäiväisesti opiskeleville suunnattuna suljettuna toimintana. Sen sijaan lisätään kontakteja ympäröivään lähiyhteiskuntaan. Oppimisympäristöä muuttaa myös virtuaalitoiminnan osuuden lisääntyminen. Myös kirjastojen merkitystä avoimina oppimisympäristöinä kaikille kansalaisille tulee tukea.

12. Tulevaisuuden kouluille ominainen uusi, entistä avoimempi oppimisympäristö asettaa vaatimuksia opettajakoulutukseen, opettajien jatkokoulutukseen ja paikallisille oppimiskeskustoille opettajan roolin kehittämisessä annettavalle tuelle. AK kannattaa komission ehdotusta, jonka mukaan kyseisessä toiminnassa voitaisiin toteuttaa kohdennettuja tukitoimia esimerkiksi Euroopan investointipankin avulla. Jotta opettajat selviytyisivät elinikäisen oppimisen edellyttämästä opettajan roolista, heitä on innostettava ottamaan jatkuva vastuu itsensä kehittämisestä.

13. AK korostaa, että uudet näkökannat ja toimintatavat, joissa keskitytään oppimisen erilaisiin kehittyneisiin muotoihin – eikä niinkään opetukseen –, edellyttävät, että järjestetään elinikäisen oppimisen koulutusta ja että korkeakoulut, jatko- ja täydennyskoulutuslaitokset ja tutkimuslaitokset tekevät aiheesta tutkimuksia.

14. Oppimistarve voidaan määritellä eri tavoin yksittäisten henkilöiden, ryhmien, työelämän tai yhteiskunnan organisaatioiden näkökulmasta. Osaamiseen perustuvassa unionissa tällaista keskustelua opetustarpeista on käytävä paikallis- ja aluetasolla.

15. AK korostaa, että edistykseen tähtäävää keskustelua tulee käydä alue- ja paikallistason yhteisöiltä, työmarkkinoilta ja niiden eri yrityksiltä tulevien viestien pohjalta. Viestit voivat olla erilaisia riippuen siitä, tulevatko ne innovatiivisilta, laajenevilta toimialoilta, joilla työn organisointi on uudenai-kaista, tai perinteisiltä yrityksiltä tai aloilta, joiden työtavat eivät ole muuttuneet.

16. Niiden taitojen ohella, joita pidetään perinteisesti perus-taitoina, AK korostaa eräitä muita seikkoja. Näitä ovat muiden ihmisten ymmärtäminen ja kunnioittaminen sekä empatia etnisestä, kielellisestä tai uskonnollisesta taustasta riippumatta sekä Euroopan kielellisen, kulttuurisen ja luonnon monimuo-tisuuden ymmärtäminen.

17. Muita tärkeitä valmiuksia, joita tarvitaan nykyajan haasteiden kohtaamisessa, ovat

- käsitys omasta oppimiskyvystä
- kyky toimia ja työskennellä yhdessä toisten kanssa
- kyky ymmärtää eri näkökulmia
- kyky käsitellä monimutkaisia kysymyksiä ja suuria tie-tomääriä
- kyky esiintyä ja esittää mielipiteitä.

18. AK yhtyy komission käsitykseen siitä, että lisääntyvät investoinnit koulutukseen on sopeutettava paikallisen tason strategioihin. Se vaatii myös, että aluetasolla toteutetut strate-giat on otettava huomioon koulutusinvestoinneissa. On tär-keää käydä keskustelua siitä, mikä on yhteiskunnan ja mikä työelämän vastuu koulutusasioissa.

19. AK:n mielestä on erityisesti tuettava mahdollisuuksia hyödyntää erilaisia aikuisopetuksen muotoja. Korkeakouluta-soa vastaavalle ja lukion jälkeiselle koulutukselle asetetaan yhä enemmän vaatimuksia. Etenkin siksi on tärkeää, että ne, jotka haluavat osallistua koulutukseen myös tällä tasolla, voivat niin tehdä maantieteellisten, sosiaalisten, henkilökohtaisesta taloudesta johtuvien tai muiden syiden asettamatta sille estettä.

20. Niin ikään on tärkeää, että alue- ja paikallisviranomaisil-le ja muille toimijoille annetaan mahdollisuudet ylläpitää ja kehittää paikallista opetusinfrastruktuuria ja opetusta eri aikoina, eri paikoissa ja eri tahdissa erilaisten ihmisten tarpei-den mukaan. Tietotekniikka kehittyä jatkuvasti, ja se tarjoaa

yhä uusia, perinteisestä etäopiskelusta poikkeavia mahdolli-suuksia joustavaan oppimiseen. Samalla on tärkeää, että ihmis-et voivat kehittää oppimistaan yhdessä muiden kanssa sitä tarvitessaan tai halutessaan. Sillä voi olla suuri merkitys sekä oppimisprosessin että sosiaalisen tilanteen kannalta.

21. AK on komission kanssa samaa mieltä siitä, että on kehitettävä myönteistä oppimiskulttuuria. Lasten ja nuorten koulutus sekä aikuiskoulutus ovat elinikäisen ja elämänlaajui-sen oppimisen lähtökohta. Yksi sen ehkä tärkeimmistä tehtä-vistä on pyrkiä jatkuvasti stimuloimaan uteliaisuutta ja oppimi-senhalua. On erityisen tärkeää kannustaa niitä, joilla on tällä hetkellä huonoja kokemuksia aiemmasta koulunkäynnistä tai jotka eivät muuten ole motivoituneita. Erityisesti perusopin-tonsa keskeyttäneiden nuorten sekä maahanmuuttajien koulu-tusmahdollisuuksien parantaminen on tärkeää, jotta luodaan perusedellytykset elinikäiselle oppimiselle.

22. Taitojen ja valmiuksien arvioiminen on tulevaisuuden paikallisessa ja alueellisessa elinikäisen oppimisen infrastruk-tuurissa tärkeää riippumatta siitä, onko taidot hankittu viralli-sen, epävirallisen tai arkioppimisen muodossa. Komitea pitää tärkeänä, että tämä ei kuitenkaan johda monimutkaiseen ja tekniseen tietojen arviointiin tai menetelmiin, joissa yksilöä tarkastellaan objektina sen sijaan, että tuettaisiin hänen tarvet-taan saada osaamiselleen tunnustus ja siitä todistus. Tällaiset järjestelmät voivat olla pelottavia ja kääntä alkuperäistä tarkoitustaan vastaan. Tämän vuoksi on tärkeää, että tiedonvä-littäjänä toimii yksilö itse. AK:n mielestä sen on tärkeää olla työskentelyssä mukana prosessin jatkuessa. Esimerkkinä voidaan mainita jo nykyään monissa maissa käytettävä euroop-palainen kieliportfolio.

23. AK korostaa, että sillä tulee olla aktiivinen rooli elinikäi-sen oppimisen edistämisessä paikallis- ja aluetasolla. Edellytyk-set nykyisten ystävyyskuntajärjestelmien kehittämiseksi ja uu-sien kontaktien avaamiseksi ovat hyvät. Uuden tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen tarjoaa lisää mahdolli-suuksia siltojen rakentamiseksi erityyppisten oppimismuotojen välille Euroopan eri osissa. AK odottaa kiinnostuneena yhteis-työtä komission kanssa ja toivoo sen myötä löytyvän uusia innovatiivisia tapoja onnistuneiden toimintatapojen huo-mioon ottamiseksi elinikäisen oppimisen alalla alue- ja paikal-listasolla.

24. AK ilmaisee tyytyväisyytensä komission aikomuksiin tukea eri tavoin verkostojen luomista sellaisten alueiden ja kaupunkien välille, joilla on pitkälle kehitetyt elinikäisen oppimisen strategiat. AK on halukas osallistumaan kyseiseen toimintaan saadakseen siten tietoa kokemuksista ja hyvistä ratkaisuista.

25. Komissio ilmoittaa laativansa yhteisön suositukset koulutuksen laadun kehittämiseksi tehtävästä työstä. AK:n mielestä tällaisia välineitä on tärkeää kehittää niiden eri toimijoiden tukemiseksi, jotka kehittävät jatkuvia parannuksia asetettujen tavoitteiden ja odotusten saavuttamiseksi ja vaatimusten noudattamiseksi, mutta niistä ei saa muodostua kiinteisiin rutiineihin perustuvia keskitettyjä valvontavälineitä.

26. AK:n mielestä on myönteistä, että kehitetään suppea valikoima indikaattoreita, mutta pitää tärkeänä, että toiminnassa hyödynnetään OECD:n alalta keräämiä kokemuksia. AK osallistuu mielellään kyseiseen toimintaan.

27. AK katsoo, että elinikäiseen oppimiseen johtavan aktiivisen prosessin ylläpitämisen perusedellytys on, että elävää

vuoropuhelua käydään ja toimintaohjelmista keskustellaan alue- ja paikallistasolla koko Euroopassa. AK ehdottaa, että suunnitelluissa tai mahdollisesti vielä suunniteltavissa elimissä olisi runsaasti alueellisia ja paikallisia edustajia, jotta elinikäistä oppimista käsittelevä konsultaatio ja sitä koskevat ehdotukset olisivat mahdollisimman korkealaatuisia.

28. On olennaista, että AK kutsutaan Euroopan unionin alue- ja paikallistason edustajana mukaan elinikäisen oppimisen toteuttamiseksi jatkossa tehtävään työhön. Komissio mainitsee tiedonannossaan monta konkreettista tehtävää. On tärkeää, että niistä keskustellaan säännöllisesti AK:n kanssa. Tämä voidaan toteuttaa komission ja AK:n välisessä yhteistyökomiteassa, kuten komitea totesi jo lausunnossaan elinikäisestä oppimisesta annetusta komission muistiosta.

Bryssel 15. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean lausunto aiheista:

- **”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle vaihtoehtoisista tieliikenteen polttoaineista sekä toimenpiteistä biopolttoaineiden käytön edistämiseksi”,**
- **”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi liikenteen biopolttoaineiden käytön edistämisestä”, ja**
- **”Ehdotus neuvoston direktiiviksi direktiivin 92/81/ETY muuttamisesta alennetun valmisteverokannan tiettyihin biopolttoaineita sisältäviin kivennäisöljyihin ja biopolttoaineisiin soveltamisen mahdollisuuden osalta”**

(2002/C 278/09)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle vaihtoehtoisista tieliikenteen polttoaineista sekä toimenpiteistä biopolttoaineiden käytön edistämiseksi, ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi liikenteen biopolttoaineiden käytön edistämisestä sekä ehdotuksen neuvoston direktiiviksi direktiivin 92/81/ETY muuttamisesta alennetun valmisteverokannan tiettyihin biopolttoaineita sisältäviin kivennäisöljyihin ja biopolttoaineisiin soveltamisen mahdollisuuden osalta KOM(2001) 547 lopullinen – COD 2001/0265,

ottaa huomioon neuvoston 18. tammikuuta 2002 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 175 artiklan 1 kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 6. helmikuuta 2002 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu ”kestävä kehitys” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon ”kestävä kehitys” -valiokunnan maaliskuun 25. päivänä 2002 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 34/2002 rev., jonka esittelijä oli Reinhold Bocklet, Baijerin Eurooppa- ja liittovaltioasiain ministeri, D/PPE,

hyväksyi 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään 44. täysistunnossa (toukokuun 15. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea

1. on tyytyväinen komission pyrkimyksiin edistää kahdella yhteisön direktiivillä biopolttoaineiden käyttöä.

pitää tiedonantoa ja ehdotettuja direktiivejä uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämiseksi periaatteessa oikeansuuntaisina Kioton pöytäkirjan toimeenpanon ja siinä erityisesti liikenteen polttoainekäytön merkittävän ja kasvavan osuuden takia. Tiedonanto ja direktiiviehdotus ovat tärkeitä myös yhteisön energiaomavaraisuuden ja maatalous- ja työllisyyspolitiikan kannalta.

huomauttaa biopolttoaineiden käytön edistämistä koskevan direktiiviehdotuksen 2 artiklan suhteen, että puhtaasta kasviöljyt tulisi konkreettisesti määritellä biopolttoaineiksi liitteessä A, sillä kehitteillä on lupaavia sovelluksia kasviöljyjen käyttämiseksi polttoaineena sellaisenaan tai dieselöljyyn sekoitettuina. Tällä tavoin käytetyt kasviöljyt on luettava biopolttoaineiden osuuksiin.

2. huomauttaa kuitenkin, että direktiiviehdotusta ”Liikenteen biopolttoaineiden käytön edistämisestä” 2001/0265 COD tulisi kuitenkin muuttaa erityisesti 3 artiklan 1 kohdan osalta niin, että jäsenmailla säilyy edelleen oikeus päättää kansallisiin kasvihuonekaasujen päästövähennysohjelmiin sisällytettävästä keinovalikoimasta, painopistealueista ja aikatauluista uusiutuvien energialähteiden osuuden lisäämisessä. Kustannustehokkuuden kannalta ei ole perusteltua, että Euroopan yhteisö velvoittaa kunkin jäsenmaan tasasuuruiseen 2 prosentin osuuteen markkinoilla olevasta bensiinistä ja dieselöljystä vuoden 2005 loppuun mennessä.

3. huomauttaa biopolttoaineiden käytön edistämistä koskevan direktiiviehdotuksen 3 artiklan suhteen, että suunnitellut vähimmäismarkkinaosuudet voidaan saavuttaa vain, jos bio-

polttoaineet vapautetaan valmisteverosta. Vain näin luodaan niin maatalousalalle kuin jalostusteollisuuteen välttämätön suunnitteluvarmuus biopolttoaineiden valmistukseen ja markkinointiin tarvittavia investointeja varten.

4. huomauttaa direktiivin 92/81/ETY muuttamisesta annetun direktiiviehdotuksen 8 c artiklan 2 kohdan suhteen, että puhtaille biopolttoaineille sekä polttoaineseoksille, jotka sisältävät yli 50 % biopolttoainetta, tulisi myöntää yli 50 %:n veronalennus.

5. toteaa edellä mainitun direktiiviehdotuksen 8 b artiklan ja 8 c artiklan 3 kohdan suhteen, että veronalennusta tulisi voida soveltaa puhtaisiin biopolttoaineisiin ja polttoaineseoksiin 31. joulukuuta 2003 ja 31. joulukuuta 2010 jälkeenkin ilman hakumenettelyä kunnes biopolttoaineiden käytön edistämistä koskevan direktiiviehdotuksen liitteessä B esitetty polttoaineosuus on saavutettu ja kunnes se on saavutettavissa tai ylläpidettävissä vain kyseisen kannustimen avulla.

6. toteaa edellä mainitun direktiiviehdotuksen 8 b artiklan suhteen, että kemiallisesti muuntamalla syntyneet biopolttoaineet, esim. rapsimetyyliesteri (RME) tai etyyli-tert-butyyliesteri (ETBE), tulisi sisällyttää ehdotetun direktiivin soveltamisalaan.

7. huomauttaa edellä mainitun direktiiviehdotuksen 8 d artiklan suhteen, että julkiseen paikallisliikenteeseen sekä takseihin ja viranomaisten valvomiin ajoneuvoihin sovellettava täydentävä veronalennus tulee ulottaa seuraaviin kulkuvälineisiin: sisävesilaivat, moottoriveneet, laaksopadoilla ja soraomtuilla sekä maa- ja metsätaloudessa ja niihin liittyvillä tuotannon aloilla käytettävät ajoneuvot. Täydentävää veronalennusta tulee soveltaa myös herkillä luontoalueilla kuten korkeilla vuoristoalueilla käytettäviin ajoneuvoihin ja laitteisiin, esim. laskettelurinteillä käytettävät telaketjuajoneuvot ja vuoristomajojen huoltolaitteet ja -laitokset (ajoneuvot, sähkö- ja lämpöhuolto sekä niiden yhteistuotanto, köysiradat).

Bryssel 15. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean lausunto aiheista:

- ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus geneettisesti muunnetuista elintarvikkeista ja rehuista”,
- ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi geneettisesti muunnettujen organismien jäljitettävyydestä ja merkinnöistä ja geneettisesti muunnetuista organismeista valmistettujen elintarvikkeiden ja rehujen jäljitettävyydestä sekä direktiivin 2001/18/EY muuttamisesta”, ja
- ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus muuntogeenisten organismien siirroista valtioiden rajojen yli”

(2002/C 278/10)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi geneettisesti muunnettujen organismien jäljitettävyydestä ja merkinnöistä ja geneettisesti muunnetuista organismeista valmistettujen elintarvikkeiden ja rehujen jäljitettävyydestä sekä direktiivin 2001/18/EY muuttamisesta, KOM(2001) 182 lopullinen – 2001/0180 COD,

ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi geneettisesti muunnetuista elintarvikkeista ja rehuista, KOM(2001) 425 lopullinen – 2001/0173 COD,

ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muuntogeenisten organismien siirroista valtioiden rajojen yli, KOM(2002) 85 lopullinen – 2002/0046 COD,

ottaa huomioon ehdotuksen direktiiviksi geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön ja neuvoston direktiivin 90/220/ETY kumoamisesta, KOM(2000) 293 lopullinen,

ottaa huomioon neuvoston 15. syyskuuta 2001, 2. lokakuuta 2001 ja 1. maaliskuuta 2002 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan, 152 artiklan ja 175 artiklan nojalla tekemät päätökset pyytää aiheista alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 6. helmikuuta 2002 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu ”kestävä kehitys” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon 12. huhtikuuta 2001 antamansa lausunnon komission tiedonannosta neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Valkoinen kirja elintarvikkeiden turvallisuudesta”, KOM(1999) 719 lopullinen (CdR 77/2000 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon 14. kesäkuuta 2001 antamansa lausunnon Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta (CdR 64/2001 fin) ⁽²⁾,

ottaa huomioon ”kestävä kehitys” -valiokunnan 25. maaliskuuta 2002 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 33/2002 rev., jonka esittelijä oli Olivier Bertrand, Saint-Silvain-Bellegarden kunnanjohtaja, F/PPE,

hyväksyi 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään 44. täysistunnossa (toukokuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

ALUEIDEN KOMITEAN KANTA JA SUOSITUKSET**Johdanto**

1. Tekninen, tieteellinen ja oikeudellinen tilanne sekä unionissa että sen ulkopuolella edellyttää, että muuntogeenisiä elintarvikkeita ja rehuja koskevia Euroopan unionin säädöksiä

täydennetään. Täydentäminen on välttämätöntä myös Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisen takia. Alueiden komitea kannattaa Euroopan komission aloitetta, jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa yhteisön säädösten soveltamista ja parantaa elintarviketurvallisuutta Euroopan unionin alueella.

2. Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti sellaiseen sääntelyyn, jonka avulla voidaan varmistaa avoimuus muuntogeenisten organismien käytössä elintarviketun eri osissa. Avoimuus koskee sekä muuntogeenisten tuotteiden lupamennettelyä että niiden jäljitettävyyttä läpi elintarviketun. Alueiden komitea tähdentää, että käsite ”pellolta pöytään” vaikuttaa

⁽¹⁾ EYVL C 226, 8.8.2000, s. 7.

⁽²⁾ EYVL C 357, 14.12.2001, s. 22.

tässä yhteydessä liian rajoittavalta, sillä elintarvikeketjuun kuuluvat kaikki toimijat aina maanviljelijöille tuotteita välittävistä teollisuudesta kuluttajiin. Alueiden komitea käyttäisikin mieluummin käsitettä ”maatilalta lautaselle”.

3. Säädöksiin tulee myös mahdollistaa ostajien valinnan vapaus olivatpa sitten kyseessä väliportaajat, kuten karjankasvatijat, tai kuluttajat. Tietojen tulee olla täydelliset ja selkeät, ja niiden avulla tulee voida varmistaa elintarvikkeiden ja rehujen käyttäjien terveydellinen ja oikeudellinen suoja.

4. Alueiden komitea korostaa, että jäljitettävyyden ja merkinnät ovat kaksi erillistä käsitettä, jotka täydentävät toisiaan. Jäljitettävyyden merkitsee sellaisen seurantajärjestelmän asettamista, jonka avulla voidaan jäljittää tuotteen historia ja alkuperä. Merkinnät puolestaan mahdollistavat kaupallisten toimien avoimuuden. Merkintöihin sisältyy myös merkintöjen tekijöiden sitoutuminen ja oikeudellinen vastuu.

5. Alueiden komitea katsoo, että elämän, terveyden ja ympäristön suojelussa voidaan saavuttaa tavoitteena oleva korkea taso vain, jos yhteisön säädökset ovat johdonmukaisia ja jos niissä vastuullistetaan kaikki elintarvikeketjuun osallistuvat toimijat. Näin voidaan varmistaa myös se, että kuluttajien luottamus elintarviketurvallisuuteen kasvaa.

Yhteisön säädösten tilanne ja kehitys

6. 90-luvun alusta voimassa olleita yhteisön säädöspuitteita on täydennetty ja hiottu koko vuosikymmenen ajan. Direktiivissä 90/219/ETY, jota on jo muutettu, käsitellään geneettisesti muunnettujen mikro-organismien käyttöä suljetuissa oloissa tutkimuksessa ja teollisuudessa.

7. Direktiivissä 90/220/ETY geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön annetaan ensimmäiset säännöt lupamenettelyistä. Direktiivin alaan kuuluu muuntogeenisten organismien ja niistä koostuvien tai niitä sisältävien tuotteiden markkinoille saattaminen, mutta muuntogeenisistä organismeista johdetut tuotteet jäävät sen ulkopuolelle. Direktiivissä säädetään ympäristöarvioinnista ja luvan myöntämisestä vaiheittain. Ennen levittämistä on jokaisessa jäsenvaltiossa arvioitava tapauskohtaisesti ihmisten ja eläinten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvat vaarat.

8. Voimassa olevaa lainsäädäntöä täydennetään ja vahvistetaan lokakuussa 2002, kun muutettu direktiivi 2001/18/EY pannaan täytäntöön. Direktiivin tavoitteena on

- tehdä päätöksentekoprosessista entistä tehokkaampi ja avoimempi ja varmistaa samalla terveyden ja ympäristön suojelun korkea taso
- selvittää tiettyjä toiminnallisia näkökohtia erityisesti soveltamisalan osalta
- edistää riskien arvioinnin yhdenmukaistamista
- lisätä päätöksentekoprosessin avoimuutta järjestämällä kuulemisia, laatimalla kertomus eettisistä kysymyksistä sekä mahdollistamalla yleisön osallistuminen lupamenettelyyn
- parantaa ympäristöön levitettyjen muuntogeenisten organismien valvontaa velvoittamalla jäsenvaltiot toteuttamaan toimenpiteitä merkintöjen ja jäljitettävyyden varmistamiseksi markkinoille saattamisen kaikissa vaiheissa ja vahvistamalla muuntogeenisten organismien valvontasuunnitelmia.

9. Uuselintarvikkeita ja elintarvikkeiden uusia ainesosia koskevassa asetuksessa N:o 258/97 annetaan säännökset muuntogeenisistä organismeista johdettujen tuotteiden ja muiden uuselintarvikkeiden lupamenettelyille ja merkinnöille. Siinä ei kuitenkaan säädetä erikseen näiden tietojen muotoilusta eikä määritellä vastaavuuden käsitettä. Asetuksessa N:o 50/2000 ei puolestaan säädetä kynnysarvoa satunnaiselle esiintymiselle. Tilanne on sama muuntogeenisistä organismeista johdettujen, rehuihin tarkoitettujen tuotteiden kohdalla, sillä muuntogeenisistä organismeista johdettujen tuotteiden merkinnöistä ei ole annettu erillisiä säännöksiä. Käsiteltävänä olevissa ehdotuksissa määritellään vastaavuuden käsite ja satunnaisen esiintymisen kynnysarvot.

10. Euroopan yhteisö ja kaikki sen jäsenvaltiot allekirjoittivat 24. toukokuuta 2000 Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirjan. Tämän monenkeskisen sopimuksen on määrä sitoa muuntogeenisten organismien pääasiallisia tuottajamaita. Sen tavoitteena on parantaa turvallisuutta muuntogeenisten organismien siirrossa, käsittelyssä ja käytössä maiden välillä. Käsillä olevassa ehdotuksessa ⁽¹⁾ komissio ehdottaa kyseisen pöytäkirjan ratifioimista. Pöytäkirja tulee itse asiassa voimaan vasta 90. päivänä siitä, kun yleissopimuksen sopimuspuolet ovat tallettaneet 50. yleissopimuksen ratifiointia koskevan asiakirjan. Alueiden komitea suhtautuu jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin tapaan myönteisesti tämän pöytäkirjan ratifiointiin pikaisesti.

⁽¹⁾ KOM(2002) 85 lopullinen.

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi geneettisesti muunnetuista elintarvikkeista ja rehuista ⁽¹⁾

11. Komissio ehdottaa, että asetuksessa säädetään

- parannetusta, yhdenmukaistetusta, yhtenäisestä ja avoimesta menettelystä muuntogeenisten elintarvikkeiden turvallisuuden arviointia varten
- muuntogeenisten rehujen turvallisuuden arvioinnista ja hyväksyntämenettelystä, joka perustuu muuntogeenisiin elintarvikkeisiin sovellettavaan parannettuun ja avoimeen hyväksyntämenettelyyn
- että lupaa ei tulisi myöntää jokaiselle yksittäisellä käytettävälle joko elintarvikkeena tai rehuna silloin, kun on todennäköistä, että tällaisia tuotteita käytetään sekä elintarvikkeena että rehuna
- muuntogeenisiä rehuja koskevista yhdenmukaistetuista, kattavista merkintävaatimuksista, joiden tarkoituksena on antaa käyttäjille täsmällistä tietoa koostumuksesta ja ominaisuuksista.

12. Ehdotus kattaa muuntogeenisistä organismeista valmistetut tuotteet, muttei niiden avulla valmistettuja tuotteita.

13. Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti komission ehdottamaan muuntogeenisten elintarvikkeiden ja rehujen arviointimenetelmän lujittamiseen ja selkiyttämiseen. Näin luodaan välttämätön sääntelyperusta elämän ja terveyden korkeatasoisen suojelun varmistamiseksi.

Euroopan elintarvikeviranomaisen lausunnon tulee antaa tieteelliset takeet lupamenettelyssä. Alueiden komitea kannattaa kuitenkin, kuten se on jo aiemmassa lausunnossaan todennut, elintarvikeviranomaisen perustamista mahdollisimman pikaisesti, jotta nämä ehdotetut asetukset voitaisiin panna täytäntöön.

14. Alueiden komitea on erityisen tyytyväinen ”yhden luukun” menettelyyn, jonka ansiosta lupahakemusten seuranta helpottuu ja lupamenettely nopeutuu. Tämän pitäisi lisätä sekä turvallisuutta että kuluttajien luottamusta. Kokemukset ovat osoittaneet, että jos tuotetta saatetaan käyttää sekä elintarvikkeena että rehuna, sen tulisi täyttää sekä elintarvikkeille että rehuille asetetut kriteerit.

15. Turvallisuuden sekä kuluttajien ja kaikkien elintarvikkeketjuun osallistuvien toimijoiden luottamuksen varmistamiseksi lupien myöntämisessä olisi noudatettava seuraavia kriteerejä:

- Elintarvikkeet ja rehut eivät saa aiheuttaa ihmisten terveyttä, eläinten terveyttä tai ympäristöä uhkaavaa riskiä.
- Käyttäjille ja kuluttajille on annettava tietoa.

16. Alueiden komitea katsoo, että kynnysarvojen asettaminen liikkeeselaskua koskevan lupamenettelyn yhteydessä on yksi osatekijä, jonka avulla voidaan saavuttaa elintarviketurvallisuus ja riittävä oikeusvarmuus. Kynnysarvoa tulee soveltaa läpi koko ketjun, ja sen perustana tulee olla ”jäämän” käsite, jota käytetään määriteltäessä elintarvikkeen puhtautta. Alueiden komitea korostaa lisäksi, että kynnysarvon tulee olla yhdenmukainen muiden kynnysarvojen, erityisesti muuntogeenisten siementen merkinnöille asetetun kynnysarvon kanssa (direktiivi 98/95/EY).

17. Lupamenettelyä sovelletaan muuntogeenisiä organismeja sisältäviin ja niistä valmistettuihin elintarvikkeisiin ja rehuihin. Alueiden komitea tähdentää, että yhteisön lainsäädännön johdonmukaisuutta on lisättävä niiden elintarvikkeiden kohdalla, joiden markkinoille saattamista varten tarvitaan erityiset lupahakemukset. Näitä ovat lisäaineet, lastenruoat, äidinmaidonvastikkeet ja ravintolisät. Tällainen lupa on rajoitettu ajallisesti eli se on voimassa korkeintaan 10 vuotta. Se voidaan uudistaa seurantasuunnitelmasta saatujen tulosten perusteella.

18. Alueiden komitea kannattaa ajatusta yhteisön rekisteristä, johon kirjataan muuntogeeniset elintarvikkeet ja rehut ja johon on merkittävät tiedot tuotteesta, tuotteen turvallisuuden osoittaneet tutkimukset ja havaitsemismenetelmät. Alueiden komitea suosittaa, että komissio määrittäisi rekisterin käyttömenettelyt siten, että yleisön olisi helppo saada täydelliset tiedot elintarvikkeista.

19. Alueiden komitea toivoo, että markkinoille saattamista koskevan luvan voimassaoloajalle säädetty siirtymäkausi olisi mahdollisimman lyhyt.

20. Alueiden komitea kannattaa komission ehdottamaan asetukseen sisältyvää merkintäperiaatetta, sillä säännöksiä on vaikea soveltaa nykymuodossaan tehokkaasti kolmansiin osapuoliin eivätkä ne takaa täydellistä avoimuutta kuluttajille sen enempää kuin muillekaan toimijoille, esimerkiksi karjankasvat-
tajille.

⁽¹⁾ KOM(2001) 425 lopullinen – 2001/0173 COD.

21. Komissio ehdottaa, että merkintäjärjestelmä ulotetaan koskemaan kaikkia elintarvikkeita ja rehuja riippumatta DNA:n tai proteiinin havaittavuudesta. Alueiden komitea suhtautuu varauksella tähän laajennukseen seuraavista syistä:

- Viimeaikaiset elintarvikekriisit ovat osoittaneet, että yksinomaan asiakirjoihin perustuva jäljitys ei riitä varmistamaan rehujen tiukkaa seuranta.
- Ainoastaan myynnissä olevien tuotteiden DNA:n tai proteiinin havaittavuuteen perustuvalla valvonnalla voidaan taata, ettei kaupallisissa toiminna tapahdu petoksia.

22. Ostajan (loppukäyttäjän tai kuluttajan) tulee voida valita haluamansa laatuiset elintarvikkeet tietoisesti sekä omien oikeudellisten, terveydellisten ja kaupallisten kriteeriensä pohjalta. Alueiden komitea suosittaa, että neuvosto ja Euroopan parlamentti tekevät eron muuntogeenisiä organismeja sisältävien tuotteiden ja sellaisten tuotteiden välille, joissa ei ole enää jäämiä.

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi geneettisesti muunnettujen organismien jäljitettävyydestä ja merkinnöistä ja geneettisesti muunnetuista organismeista valmistettujen elintarvikkeiden ja rehujen jäljitettävyydestä sekä direktiivin 2001/18/EY muuttamisesta ⁽¹⁾

23. Alueiden komitea kannattaa ehdotettua asetusta, jonka tavoitteena on tarkentaa muuntogeenisten elintarvikkeiden ja rehujen jäljitettävyyttä ja merkintöjä koskevia täytäntöönpanosäännöksiä.

24. Komissio ehdottaa, että näitä säännöksiä sovellettaisiin sekä Euroopan unionissa tuotettuihin että unioniin tuotuihin tuotteisiin. Tuontivalvonta kuuluu jäsenvaltioille, ja ne säätävät itse petoksista aiheutuvista seuraamuksista.

Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että tämä periaate mainitaan erikseen ja että yhteisön sisäistä toimivaltajakoa selkiytetään.

Alueiden komitea haluaa kuitenkin painottaa, että ehdotetussa asetuksessa olevat EU:n ulkopuolisista maista tulevien tuotteiden jäljitettävyyttä koskevat säännökset eivät ole yhdenmukaisia komitean toivomien, Cartagenaen pöytäkirjassa määritettyjä toimenpiteitä tiukempien toimenpiteiden kanssa.

25. Alueiden komitea esittää, että komissiolle annetaan valtuudet yhdenmukaistaa muuntogeenisten elintarvikkeiden ja rehujen arviointimenettelyt sekä kansainväliset ja unionissa sovellettavaksi tulevat jäljitettävyystoimet.

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta muuntogeenisten organismien siirroista valtioiden rajojen yli ⁽²⁾

26. Alueiden komitea suhtautuu myönteisesti Cartagenaen pöytäkirjaan kirjattuun menettelyyn, koska sen nojalla

- a) viejä- ja tuojasopimuspuolen tarvitsemaa tietoa välitetään kirjallisella ilmoituksella ennen ensimmäistä siirtoa rajojen yli
- b) otetaan käyttöön markkinoille saattamista edeltävä tiedonvälitysjärjestelmä
- c) kahdenvälisen sopimusten ja yhteisön lainsäädännön välille luodaan yhteys, ja jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus soveltaa pöytäkirjan määräysten sijaan yhteisön lainsäädäntöä valtioiden rajojen yli tapahtuviin muuntogeenisten organismien siirtoihin Euroopan unionissa ja Euroopan talousalueella
- d) tunnustetaan muuntogeenisten organismien markkinoille saattamista koskeva yhteisön hyväksymismenettely, joka edellyttää Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen lausuntoa.

27. Alueiden komitea kannattaa täytäntöönpanostrategiaa, jonka mukaan

- e) on otettava käyttöön viejän velvoitteita, joita ei ole yhteisön lainsäädännössä
- f) EU:ssa toimivat maahantuojat tukeutuvat voimassa olevaan yhteisön lainsäädäntöön.

28. Alueiden komitea muistuttaa kannattavansa Cartagenaen pöytäkirjan ratifiointia. Tarkasteltavana olevassa ehdotuksessa käsitellään erityisvaatimuksia, jotka koskevat muuntogeenisten organismien vientiä kolmansiin maihin. Cartagenaen pöytäkirjassa on kuitenkin kyse yksinomaan elävistä muunnetuista organismeista. Sen avulla ei edelleenkään voida määrittää "ei eläviä" muuntogeenisiä organismeja sisältävien tuotteiden tai kolmannesta maasta Euroopan yhteisöön tuoduista muuntogeenisistä organismeista valmistettujen tuotteiden jäljitettävyyden ja merkintämenettelyjä.

⁽¹⁾ KOM(2001) 182 lopullinen – 2001/0180 COD.

⁽²⁾ KOM(2002) 85 lopullinen – 2002/0046 COD.

29. Alueiden komitea korostaa, että jäsenvaltioiden on tärkeää vaihtaa tietoja tahattomista rajan ylittävistä siirroista. Koska ala liittyy läheisesti elintarviketurvallisuuteen, alueiden komitea ehdottaa, että menettelyyn sisällytetään nopea hälytysjärjestelmä. Alueiden komitea kehottaa komissiota varmistamaan, että kussakin jäsenvaltiossa toteutetaan tarkoituksenmukaiset menettelyt.

30. Alueiden komitea panee merkille, ettei ehdotuksessa asetukseksi käsitellä elintarvikeketjun toimijoiden oikeusturvan takaamisen kannalta merkittävää oikeudellista vastuuta tapauksissa, joissa tuote vedetään markkinoilta siksi, että muuntogeeninen organismi on siirretty tahattomasti.

31. Alueiden komitea ilmaisee tukensa Lissabonin Eurooppa-neuvoston päätelmille, joiden tavoitteena on tehdä Euroo-

pan unionista kilpailukykyinen osaamisalue mm. biotekniikan alalla.

Alueiden komitea toivoo, että maailmankaupassa otettaisiin aiempaa paremmin huomioon elintarviketurvallisuus ja että Euroopan unionin alueet säilyttäisivät kilpailukykyä elintarvikekaupan kaikilla aloilla.

Päätelmä

32. Alueiden komitea katsoo, että näiden asetusten soveltaminen ja täytäntöönpano parantavat unionin tuotteiden laatua ja turvallisuutta sekä ostajille (käyttäjille ja kuluttajille) tarjottavia tietoja ja heidän valinnanmahdollisuuksiaan. Alueiden komitea toivoo, että samaa vaatimusta sovellettaisiin myös yhteisön ulkopuolella.

Bryssel 16. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta tehdyn päätöksen N:o 1254/96/EY muuttamisesta"

(2002/C 278/11)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen täytäntöönpanosta kaudella 1996–2001,

ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle "Euroopan energiainfrastrukturi",

ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta tehdyn päätöksen N:o 1254/96/EY muuttamisesta (KOM(2001) 775),

ottaa huomioon komitean puheenjohtajan 8. huhtikuuta 2002 AK:n työjärjestyksen 40 artiklan 2 kohdan nojalla tekemän päätöksen nimittää Sardinian aluehallituksen puheenjohtaja Mauro Pili (I/PPE) aiheesta laadittavan lausunnon yleisesittelijäksi,

ottaa huomioon Amsterdamin sopimuksella muutetun EY:n perustamissopimuksen 154, 155, 156, 158 ja 265 artiklan ja erityisesti 154 artiklan 2 kohdan, jonka mukaan yhteisö ottaa toimissaan "erityisesti huomioon tarpeen liittää saarialueita, erillisalueita ja syrjäseutualueita – – keskusalueisiin",

ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1254/96/EY, tehty 5 päivänä kesäkuuta 1996, Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1047/97/EY, tehty 29 päivänä toukokuuta 1997, Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta tehdyn päätöksen N:o 1254/96/EY muuttamisesta,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1741/1999/EY, tehty 29 päivänä heinäkuuta 1999, Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta tehdyn päätöksen N:o 1254/96/EY muuttamisesta,

ottaa huomioon komission päätöksen 2000/761/EY, tehty 16 päivänä marraskuuta 2000, Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 1254/96/EY yksilöityjen energiaverkkojen alalla yhteistä etua koskevien hankkeiden erittelemisestä, sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksillä N:o 1047/96/EY ja N:o 1741/1999/EY,

ottaa huomioon neuvoston päätöksen 96/391/EY, tehty 28 päivänä maaliskuuta 1996, toiminnan määrittämisestä suotuisamman kehitysympäristön luomiseksi Euroopan laajuisille energiaverkoille,

ottaa huomioon komission suosituksen 1999/28/EY, annettu 14 päivänä joulukuuta 1998, Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien lupamenettelyjen parantamisesta,

ottaa huomioon neuvoston asetuksen (EY) N:o 2236/95, annettu 18 päivänä syyskuuta 1995, Euroopan laajusten verkkojen alaan liittyvän yhteisön rahoitustuen myöntämistä koskevista yleisistä säännöistä, sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1655/1999, annettu 19 päivänä heinäkuuta 1999,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/92/EY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1996, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/30/EY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1998, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä,

ottaa huomioon komission vihreän kirjan "Energiahuoltostrategia Euroopalle" (KOM(2000) 769 lopullinen),

ottaa huomioon Tukholmassa 23. ja 24. maaliskuuta 2001 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon Barcelonassa 15. ja 16. maaliskuuta 2002 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät,

hyväksyi 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään 44. täysistunnossa (toukokuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

1. Yleistä

1.1. Alueiden komitea on yleisesti ottaen tyytyväinen Euroopan parlamentin ja neuvoston aloitteeseen, jonka tuloksena on laadittu uudet suuntaviivat Euroopan laajuisille energiaverkoille.

Komitea yhtyy erityisesti vaatimukseen energia-alan TEN-verkkoja koskevien suuntaviivojen tarkistamisesta siten, että otetaan huomioon vuoden 1996 jälkeinen kehitys (sähkö- ja maakaasumarkkinoiden vapauttamista koskevien direktiivien täytäntöönpano, tuontienergiariippuvuuden lisääntyminen ja korkeampien tavoitteiden asettaminen uusiutuvien energialähteiden käyttöasteelle).

1.2. Lisäksi komitea kannattaa ehdotusta siitä, että yhteistä etua koskevien hankkeiden joukosta yksilöidään sellaisten ensisijaisten hankkeiden ryhmä, joilla on erittäin suuri merkitys kilpailuun perustuvien sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimitusvarmuuden vahvistamista koskevien energiapolitiikan olennaisten tavoitteiden kannalta.

1.3. Komitea kannattaa ehdotusta poliittisten painopisteiden mukauttamisesta siten, että energia-alan TEN-verkkoja koskevan politiikan tärkeimmät kriteerit ja verkkotarpeet vastaavat paremmin toisiaan. Tämän toteuttamiseksi on tarkoitus ottaa käyttöön – toimitusvarmuuteen, laajentumiseen ja yhteenkuuluvuuteen liittyvien poliittisten painopisteiden (sähköjärjestelmien yhteentoimivuus, maakaasuverkon perusrakenteiden kehittäminen ja erittäin syrjäisten alueiden liittäminen energiaverkkoihin) lisäksi – kaksi uutta poliittista painopistettä: sisämarkkinoiden toteuttamista tukevat toimet ja uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian siirtoverkon liittäminen yhteenliitettyihin energiaverkkoihin.

1.4. Ehdotuksella poliittisten painopisteiden mukauttamisesta korostetaan erityisesti energia-alan TEN-verkkojen suoraa vaikutusta energiapolitiikan kehittämiseen sekä kestävää kehitystä, aluekehitystä ja laajentumista tukevien toimintalinjojen toteuttamiseen.

1.5. Alueiden komitea on tähdentänyt aluekehitystä koskevissa kysymyksissä jo useaan otteeseen, että Euroopan komis-

sion tulee ottaa painopistealueekseen syrjäisten alueiden lisäksi myös saarialueet.

1.6. Komitea on samaa mieltä siitä, että ensisijaiset toimintalinjat tulee yksilöidä, ja kannattaa ehdotusta, jonka mukaan yhteistä etua koskevat hankkeet tulee määritellä aiempaa laajemmin siten, että asianmukaisen arvioinnin perusteella eritellään rajallinen määrä strategisesti erityisen tärkeitä hankkeita nykyisten 90 hankkeen sijasta⁽¹⁾. Näin voitaisiin lisätä joustavuutta ja edistää energia-alan TEN-verkkoja koskevan politiikan ja ohjelman harmonista täytäntöönpanoa.

2. Huomioita painopisteistä

2.1. Asiakirjassa ja sen liitteessä esitetty ensisijaisten toimintalinjojen yksilöinti johtaa kuitenkin selkeästi liian sitoviin alueellisiin ja strategisiin valintoihin siltä osin kuin mainittuihin asiakirjoihin on tarpeen ehdottaa mukautuksia.

Komitean mielestä komission tulee yksilöidä kriteerit ja strategiat, joiden perusteella ensisijaisten hankkeiden luettelo on laadittu. Komitea pitää asianmukaisena, että komissio määrittelee ensisijaisia hankkeita valitessaan alueen syrjäisen ja eristyneen sijainnin selkeästi tärkeimmäksi kriteeriksi.

2.2. Sähköverkkoja koskeviin toimintalinjoihin liittyviä ensisijaisia hankkeita sitoudutaan valitsemaan viisi, mutta asiakirjassa mainitaan kuitenkin seitsemän hanketta⁽²⁾. Niitä ei esitetä järjestyksessä, eikä niillä ole taloudellisesti strategista merkitystä, mutta niiden yhteydessä mainitaan kuitenkin tiettyjä alueita koskevia yhteenliittäjäjä.

Komitea korostaa, että ensisijaisten toimintalinjojen määrittelyssä ja etenkin niiden täytäntöönpanossa eniten tukea saavien ensisijaisten hankkeiden yhteydessä tulee yksilöidä selkeämmin, millaista "rakenteellisuutta" ja "strategisuutta" kyseisiltä tulta edellytetään. Unionin kannalta strategisiksi seikoiksi tuleekin määritellä valmiudet monipuolistaa energialähteiden käyttöä, unionin sisäinen yhteenkuuluvuus etenkin syrjäisten ja eristyksissä olevien alueiden kannalta sekä hankkeiden taloudellinen kannattavuus.

2.3. Vaikuttaa loogiselta lähteä siitä, että tuen määrä tulee suhteuttaa toimien tarpeeseen kyseisillä alueilla, joille on ominaista huomattava energiavaje mutta joiden väestötiheys ja väestön jakautuminen ovat omiaan nostamaan infrastruktuurin rakentamiskustannuksia.

Alueille, joiden asutus on paikoin erityisen harvaa tai maasto erityisen hankalaa ja joiden energiahuollon kannattavuutta kyseiset olosuhteet haittaavat selvästi, voitaisiin taata tuen avulla vähimmäismääräinen kilpailukyky sellaisiin alueisiin nähden, joille infrastruktuuri on helpompi rakentaa.

Sähköverkkoja koskevat huomiot pätevät yhtälailla maakaasuverkkoja koskevaan osaan ja ovat jopa merkittävämpiä sen kannalta.

2.4. Yleisen suunnittelun yhteydessä voitaisiin hyvin tehdä verraten tarkasti tiettyyn alueeseen kohdistuvia strategisia valintoja, mikäli ne tehtäisiin täsmällisin perustein ja tarkkojen taloudellisten arvioiden perusteella siten, että lähtökohtana ovat jäsenvaltioiden näkemykset.

Kyseisillä päätöksillä on valtava poliittinen ja taloudellinen merkitys, joten niiden tulee olla perinpohjaisia ja ne on tehtävä keskinäisessä yhteisymmärryksessä.

2.5. Ehdotuksen perustelujen pohjalta voidaan todeta, että maakaasuputkien määrää tulee lisätä, koska jäsenvaltioiden kaasun käyttö lisääntyy jatkuvasti. Tämä on yhteisön energia-politiikan ydinkysymyksiä. Kysymystä on kuitenkin tarkasteltava kansainvälisessä kehityksessä, joka on monimutkainen ja jota ei ole aina helppo tulkita.

2.6. Asiakirjassa hahmotellaan yhteisön energiahuoltojärjestelmän uudet suuntaviivat käyttäen ensisijaisten toimintalinjojen yksilöinnissä sovellettua menetelmää, jota tulee edellä esitetyn mukaisesti selkeyttää. Suuntaviivoissa tehdään selkeitä ja jäsenvaltioiden esittämistä suunnitelmista poikkeavia valintoja.

2.7. Edellä esitetyn valossa on ilmeistä, että toimintalinjojen määrittelyssä käytettävä arviointimenetelmä tulee suhteuttaa aiempaa paremmin päätösten tärkeyteen.

Ensinnäkin komitea huomauttaa, että kyseisiä valintoja tulee selkeyttää ja että niiden tulee olla yhdenmukaisia perusteluissa esitettyjen seikkojen kanssa⁽³⁾.

⁽¹⁾ Ks. perustelujen kohdan 4 toinen kappale.

⁽²⁾ Ks. alaviite 1 ja ehdotetun päätöksen 6 a artiklan 2 kohta.

⁽³⁾ Vrt. epäohdonmukaisuudet Euroopan kaasuntoimitushankkeita esittävän alustavan kartan ja liitteessä II olevan kartan "Yhteistä etua koskevien hankkeiden eritelmät: maakaasu" välillä.

Yhteistä etua koskeville toimintalinjoille ja hankkeille tulee antaa strateginen asema Euroopan energiajärjestelmän yleisen edun turvaamiseksi. Niiden yksilöinnin yhteydessä tuleekin vertailla myös vaihtoehtoisia ehdotuksia, ja vertailun tulokset tulee esittää tiedonannossa tai päätösehdotuksessa.

2.8. Komitean mielestä pohdintoja hankkeiden toteutettavuudesta tulee arvioida tarkoin, sillä muuten hankkeiden jaosta ensisijaisiin ja tavanomaisiin ei voida tehdä järkipäisiä päätöksiä.

Tällaisessa viitekehyksessä valinnat tulee siis tehdä yhteisymmärryksessä ottaen huomioon jäsenvaltioiden ehdotukset, jotka sitä paitsi mainitaan asiakirjassa.

Lisäksi jäsenvaltioiden ehdotukset ja näkökohdat on otettava paremmin huomioon, jotta toimet voidaan suunnitella kunnolla ja jotta suunnittelussa voidaan ottaa asianmukaisesti huomioon energiainfrastruktuurin tasapainoon liittyvät vaatimukset, joita talouskehitystä tukevat jäsenvaltioiden strategiset toimintalinjat asettavat.

Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon jäsenvaltioiden suhtautuminen omien etujensa mukaisten aloitteiden tukemiseen ja edistämiseen. Eräissä merkittävässä tapauksissa jäsenvaltiot ovat jo voineet päättää erityistoimista, jotka koskevat määrärahojen varaamista tai tällaisten toimien toteuttamismenettelyn edistämistä tai molempia.

3. Huomioita alue- ja paikallisviranomaisten roolista

3.1. Perustelujen tiivistelmäosassa todetaan, että ”tässä yhteydessä on noudatettava yhteisön ympäristölainsäädännössä säädettyjä tiedottamista ja yleisön kuulemistä koskevia säännöksiä”⁽¹⁾. Tämä on yhteisön toimintaan liittyvä velvoite, ja se tulee ottaa aiempaa voimakkaammin huomioon tarkasteltaessa keskeisenä kysymyksenä olevan energiaverkkojen kehityksen ja ympäristön kannalta kestävän kehityksen välistä suhdetta.

Lisäksi kertomuksessa muistutetaan useaan otteeseen, että ympäristöön liittyvät huolenaiheet hidastavat hankkeiden toteuttamista tai saattavat johtaa niistä luopumiseen lopullisesti⁽²⁾.

⁽¹⁾ Ks. kohta 1.

⁽²⁾ Vrt. Espanjan ja Ranskan välisen sähkökaupan kapasiteetin kasvu.

3.2. Jotta toimintaedellytyksiä voitaisiin parantaa huomattavasti ja olennaisesti, paikallisyhteisöille ja erityisesti alueille on annettava entistä laajemmat ja paremmat mahdollisuudet osallistua strategisten valintojen vahvistamista ja hankkeiden erittelyä koskeviin päätöksentekoprosesseihin.

3.3. AK:n tulee saada edustaja TEN-energia-komiteaan. Lisäksi tulee huolehtia siitä, että paikallisyhteisöillä on ensisijaiset mahdollisuudet osallistua toimintasuunnitelmien ja erityisesti ympäristön kannalta kestävää kehitystä koskevien muuttujien yksilöintiin ja määrittelyyn.

3.4. Komitea suosittelee, että alaa koskevissa päätöksissä säädettäisiin sellaisten unionin etuja koskevien hankkeiden edistämistä ja tukemisesta, joilla lisätään alue- ja paikallisviranomaisten mahdollisuuksia toimia järjestelmässä.

3.5. Lisäksi komitea suosittelee, että päätöksillä edistettäisiin erityisesti alueellisen ja paikallisen edun mukaisia ja ympäristön kannalta tärkeitä asioita kuten monipuolista uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa sekä lämmön ja sähkön yhteistuotannon lisäämistä edistäviä hankkeita.

4. Huomioita EU:n ulkoisen energiapolitiikan roolista ja tehtävistä

4.1. Asiakirjassa ja päätösehdotuksessa otetaan aivan perustellusti useaan otteeseen esille kysymys energiainfrastruktuurin rakentamisen strategisesta merkityksestä unionin itälaajentumisen yhteydessä. Tässä yhteydessä on tärkeää korostaa, että energiaa tulee hankkia aiempaa useammista lähteistä. Lähteiden monipuolistamisesta tulee ottaa huomioon kaksi poliittisesti ja taloudellisesti erittäin merkittävää aluetta: Balkan ja Välimeren alue.

4.2. Balkanin maista voisi tulla Euroopan unionille jo lyhyellä aikavälillä solmukohta, jonka kautta jäsenvaltiot voivat saada yhteyden Kaspianmereltä Adrianmeren ja Mustanmeren kautta johdettaviin energiavaroihin. Tällaisen järjestelmän ansiosta infrastruktuuria, sähköverkoja ja kaasuputkia voitaisiin rakentaa Etelä- ja Itä-Euroopan sekä Keski- ja Itä-Euroopan alueiden välisten yhteyksien parantamiseksi. Järjestelmä helpottaisi mm. entisen Jugoslavian alueen integrointia uudelleen Euroopan aluekontekstiin.

4.3. Lisäksi komitea kiinnittää huomiota siihen, että myös Välimeren alueen mailla on energia-alalla keskeinen rooli. Välimeren alue on toinen talous- ja kauppaa-alue, jolla unionin on tuettava ensiluokkaisten perusrakenteiden käyttöönottoa.

Välimeren eteläpuolisten maiden ja unionin välisiä kauppasuhteita lujittavan energiainfrastruktuurin rakentaminen hyödyttää selvästi talouselämää, ja sillä on suuri merkitys myös strategisille kansainvälisille suhteille.

Erityisesti Välimeren maiden ja muidenkin maiden kanssa toteutettavan kehitystyön ja vaihdon mahdollisuuksilla on niin suuri merkitys unionin jäsenvaltioille, että voisi olla aiheellista valmistella erityisesti energia-alaan liittyvien Euromed-toimien käynnistämistä.

5. Suositukset

Komitea esittää seuraavia muutoksia ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta tehdyn päätöksen N:o 1254/96/EY muuttamisesta.

5.1. 4 artikla

Korvataan 6 artiklan 2, 3 ja 4 kohta seuraavasti:

"2. Yhteistä etua koskevat hankkeet yksilöi 9 artiklassa tarkoitettu komitea, joka arvioi hankkeiden toteutettavuuden yhteisymmärryksessä asianomaisten alueiden kanssa 6 artiklan 8 kohdan säännösten pohjalta ja ottaa huomioon jäsenvaltioiden mahdollisesti jo vahvistamat erityistoimenpiteet yksittäisten hankkeiden ja niiden yhteisrahoituksen edistämiseksi."

5.2. 6a artikla

- a) Niillä on merkittävä vaikutus energian sisämarkkinoiden toimintaan ja kilpailuun.
- b) Ne parantavat yhteisön energian toimitusvarmuutta ja erityisesti jäsenvaltioiden tuonti- ja vaihtokapasiteetin tasapainoa.
- c) Ne ovat välttämättömiä saarialueiden, erillisalueiden ja erittäin syrjäisten alueiden kehityksen tukemiseksi.

"Päätöksen 9 artiklassa tarkoitettu komitea yksilöi yhteistä etua koskevien hankkeiden joukosta kymmenen ensisijaista tointa, viisi kummaltakin alalta, ja tekee ehdotuksen komission päätöksen mukaisten valintojen hyväksymisestä."

5.3. 9 artikla

Komissiota avustaa TEN-energia-komitea, joka muodostuu jäsenvaltioiden edustajista ja alueiden komitean nimeämästä edustajasta ja jonka puheenjohtajana on komission edustaja.

5.4. 10 artikla

Komissio laatii joka toinen vuosi tämän päätöksen täytäntöönpanosta kertomuksen, jonka se toimittaa Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle.

Bryssel 16. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto – Tiedote: Laajentumisneuvotteluiden yhteiset rahoituspuitteet 2004–2006”

(2002/C 278/12)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission 30. tammikuuta 2002 antaman tiedonannon ”Tiedote: Laajentumisneuvotteluiden yhteiset rahoituspuitteet 2004–2006” SEC(2002) 102 final,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 12. maaliskuuta 2002 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan viidennen kohdan nojalla tekemän päätöksen antaa oma-aloitteisen lausunnon valmistelu ”ulkosuhteet” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon ”ulkosuhteet” -valiokunnan 3. huhtikuuta 2002 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 71/2002 rev.), jonka esittelijänä oli Essexin kreivikunnanvaltuutettu Paul Hanningfield (UK/PPE),

ottaa huomioon 30. tammikuuta 2002 julkaistun komission asiakirjan aiheesta ”Laajentuminen ja maatalous: Uusien jäsenvaltioiden liittäminen onnistuneesti yhteisen maatalouspolitiikan piiriin” SEC(2002) 95 final,

ottaa huomioon 30. tammikuuta 2002 julkaistun komission tiedonannon ”Taloudellista ja sosiaalista koheesiota käsittelevä ensimmäinen väliraportti” KOM(2002) 46 lopullinen,

ottaa huomioon Berliinissä 24. ja 25. päivänä maaliskuuta 1999 pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen puheenjohtajan päätelmät,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Yhteisen maatalouspolitiikan merkitys alueille Euroopan unionin laajentuessa” (CdR 416/2000 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Ehdokasvaltioiden institutionaalisten rakenteiden kehityksen tukeminen alue- ja paikallistasolla” (CdR 102/2001 fin) ⁽²⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Toinen koheesiokertomus taloudellisesta ja sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta” (CdR 74/2001 fin) ⁽³⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”YMP-uudistus ja maaseudun kilpailukyvyyn parantaminen” (CdR 526/1999 fin) ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Euroopan maatalous- ja maaseutupolitiikan alueelliset vaikutukset” (CdR 253/2000 fin) ⁽⁵⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Agenda 2000: Euroopan unionin rahoitus vuoden 1999 jälkeen laajentumisnäköymät ja 21. vuosisadan haasteet huomioon ottaen” KOM(97) 2000 lopullinen (CdR 303/97 fin) ⁽⁶⁾,

ottaa huomioon raportin AK:n ja ehdokasvaltioiden yhteysryhmän toiminnasta vuosina 1998–2001 (R/CdR 448/2001 kohta 13 a),

sekä katsoo, että käynnissä oleva mittava Euroopan unionin laajentumisprosessi tulee toteutuessaan muuttamaan Euroopan ilmettä pitkälle tulevaisuuteen ja että laajentumisella on vaikutuksia kaikkiin Euroopan unionin tulevasta luonteesta ja rakenteesta käytäviin keskusteluihin,

⁽¹⁾ EYVL C 107, 3.5.2002, s. 3.

⁽²⁾ EYVL C 107, 3.5.2002, s. 32.

⁽³⁾ EYVL C 107, 3.5.2002, s. 27.

⁽⁴⁾ EYVL C 317, 6.11.2000, s. 7.

⁽⁵⁾ EYVL C 357, 14.12.2001, s. 29.

⁽⁶⁾ EYVL C 64, 27.2.1998, s. 40.

katsoo, että alue- ja paikallisviranomaiset vastaavat suurelta osin yhteisön säännösten toimeenpanosta, joten he ovat avainasemassa laajentumisen onnistumisen kannalta,

hyväksyi yksimielisesti 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään 44. täysistunnossa (toukokuun 16 päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitean näkemykset ja suositukset

1. Yleishuomiot

1.1. Alueiden komitea panee merkille, että viime kuukausina asenteet EU-jäsenyyttä kohtaan ovat alkaneet tiukentua joissakin ehdokasvaltioissa. On olemassa vaara, että jäsenyysevenvotteluiden edetessä asenteet muuttuvat entistakin kielteisemmiksi, jos neuvotteluiden kuluessa syntyy sellainen vaikutelma, että ehdokasvaltiot eivät pääse jäseniksi oikeudenmukaisiin ehdoin.

1.2. AK panee merkille, että laajentumisen rahoituksellisia avainkysymyksiä ovat yhteinen maatalouspolitiikka ja koheesiorahastot. 80 prosenttia Euroopan unionin budjettivaroista käytetään nykyään maatalouden ja köyhimpien alueiden rahoittamiseen.

1.3. AK myöntää, että jos nykyisiä politiikkoja alettaisiin soveltaa laajentumisen jälkeen uusissa jäsenvaltioissa sellaiseen ilman siirtymäaikoja tai väliaikaisia järjestelyjä, aiheutuisi tästä nykyisille jäsenvaltioille meneillään olevalla tukikaudella huomattava taloudellinen rasite. Tässä yhteydessä AK korostaa, ettei laajentumisneuvotteluihin tule yhdistää EU:n uudistamisesta käytävää keskustelua.

1.4. AK uskoo, että siirtymäajat ennen yhteisen maatalouspolitiikan ja rakennerahastojen täydellistä käyttöönottoa ovat myös ehdokasvaltioiden etujen mukaisia. Uusien valtioiden liittymisen lähestyessä YMP:n liian pitkään lykätyn uudistuksen tarve korostuu jälleen.

1.5. AK tukee komission näkemystä, jonka mukaan Berliinissä sovitusta menojen ylärajoista on pidettävä kiinni ja Berliinissä sovitut laajentumisen rahoituspuitteita on muutettava sen oletuksen pohjalta, että vuonna 2004 unioniin liittyy mahdollisesti jopa kymmenen uutta jäsenvaltiota.

1.6. AK pyytää, että tässä tapauksessa yleiseen rahoituskehukseen tehtäviä tarkistuksia harkittaisiin uudelleen sen varmistamiseksi, ettei nykyisten tai tulevien jäsenvaltioiden alueille koituisi suhteettomia haittavaikutuksia.

2. Maatalous

2.1. AK katsoo, että YMP:n uudistusta on jatkettava ja että tässä tulee ottaa huomioon maanviljelyn merkitys maaseudun talouselämän tukipilarina sekä erityisesti luonnonoloiltaan epäsuotuisten alueiden viljelijöiden kohtaamat vaikeudet. Samalla pitäisi edistää kestäviä ja ympäristöystävällisiä maatalouden muotoja, joita pitäisi tukea eurooppalaisena maatalousmallina.

2.2. AK tukee komission asiakirjaan SEC(2002) 95 final sisältyvää selkeää kannanottoa, jonka mukaan kaksitasoinen maatalouspolitiikka ei ole pitkällä aikavälillä kestävä ratkaisu. YMP:n uudistusta jatkettaessa on varmistettava, että yhteinen maatalouspolitiikka koskee kaikkia jäsenvaltioita.

2.3. AK kannattaa Berliinissä tehdyn suunnitelman tarkistamista sen varmistamiseksi, että uusien jäsenvaltioiden viljelijöillä on mahdollisuus saada asteittain suoria tukia Berliinissä sovitun yleisen rahoituskehysten mukaisten menojen ylärajojen puitteissa.

2.4. AK on komission kanssa samaa mieltä siitä, että suorien maataloustukien välitön aloittaminen ei olisi oikea ratkaisu uusien jäsenvaltioiden maataloussektorin välttämättömän rakenneuudistuksen kannalta. Suorien tukien välitön käyttöönotto saattaisi vääristää maataloussektorin asemaa muihin talouden sektoreihin nähden ja maaseutualueiden asemaa kaupunkialueisiin nähden.

2.5. AK katsoo, että siirtymäkaudet eivät saa olla ristiriidassa asiaa koskevien yhteisöpolitiikkojen uudistusten kanssa. Uudistuksia varten on laadittava tarkkaan rajattu aikataulu, josta on sovittava nykyisten 15 jäsenvaltion laajan yksimielisyyden pohjalta.

2.6. AK panee merkille komission asiakirjassa SEC(2002) 95 final mainitun riskin, että rakennemuutos saattaa johtaa ensimmäisinä vuosina liittymisen jälkeen työttömyyden ja köyhyyden lisääntymiseen ja että tämän takia kaikki toimet, jotka vahingoittavat osaksi omavaraisuuteen perustuvaa maataloutta⁽¹⁾ ja sen merkitystä hyvinvoinnin ylläpitäjänä, voivat vaikuttaa kielteisesti, ellei ole mitään muuta turvaverkkoa.

⁽¹⁾ Puolan kansallisten tilastojen mukaan maassa on 350 000 osittain omavaraisaloudessa elävää maatilaa, joiden koko vaihtelee 3:sta 15:een hehtaariin.

2.7. AK kannattaa komission asiakirjassa SEC(2002) 95 final tehtyä ehdotusta, jonka mukaan yhteismarkkinoiden kielteisten vaikutusten vaimentamiseksi osittain omavaraisille maataloille pitäisi maksaa kiinteämääräistä toimeentulotukea siirtymäkauden ajan.

2.8. AK suhtautuu myönteisesti ehdotukseen yksinkertaistaa perusteita, joilla uusille jäsenvaltioille myönnetään tukea, sillä pienille maataloille maksettavien tukien suuri määrä aiheuttaa suhteellisen korkeat hallintokulut ⁽¹⁾.

2.9. AK myöntää perustelluksi joissakin ehdokasvaltioissa esitetyn huolen siitä, että käsiteltävänä olevien ehdotuksen seurauksena epätasainen rahoitus Euroopan unionin alueella säilyy ja rikkaammat alueet hyötyvät köyhempien kustannuksella.

2.10. Edellä esitettyjen seikkojen perusteella AK suosittelee, että pitäisi ottaa käyttöön kvalitatiiviset kriteerit, jotka täytettään uudet jäsenvaltiot voisivat päästä YMP:n täydellisen soveltamisen piiriin. Tämä olisi sopusoinnussa komission esittämien kvalitatiivisten perusteiden kanssa joiden mukaan YMP:aa ei pitäisi ulottaa kaikilta osin koskemaan uusia jäsenvaltioita, sekä komission asiakirjassa SEC(2002) 95 final esitetyn kannan kanssa, jonka mukaan EU:n toimien on tuettava mahdollisimman tehokkaasti ehdokasvaltioiden pyrkimyksiä toteuttaa maatalouden rakenneuudistus ja moderniointi.

2.11. AK on tyytyväinen komission ehdotukseen kasvattaa sosiaalimenojen osuus 80 prosenttiin YMP:n menoista Berliinissä sovitun rahoituskehityksen sallimissa rajoissa.

3. Rakennetoimet

3.1. AK myöntää, että kaikissa ehdokasvaltioissa tehokas aluepolitiikka ja -hallinto ovat keskeisessä asemassa, kun kyseiset valtiot panevat toimeen yhteisön säännöstöä ja pyrkivät saamaan täyden hyödyn EU-jäsenyydestä.

3.2. AK tukee Berliinissä sovittujen rahoituspuitteiden mukaisesti tehdyn suunnitelman mukauttamista siten, että otetaan huomioon kymmenen uuden jäsenvaltion mahdollinen liittyminen unioniin vuonna 2004.

3.3. AK on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että on otettava huomioon valtioiden kyky hyödyntää tarjolla olevaa rahoitusta ja että hyödyntämismahdollisuuksien parantamiseksi pitäisi keskittää enemmän varoja koheesiorahaston menoihin.

3.4. AK myöntää, että taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistäminen on EU:n menestymisen tärkeä tekijä. EU:n laajentuminen käsittämään 25 jäsenvaltiota merkitsisi alueellisten kehityserojen kasvamista mittoihin, joita ei ole esiintynyt yhdenkään aikaisemman laajentumisen yhteydessä ⁽²⁾. On löydettävä tasapaino uusien jäsenvaltioiden tarpeiden ja niiden nykyisten jäsenvaltioiden tarpeiden välillä, jotka eivät ole vielä saavuttaneet EU:n vaatimusten mukaista kehityksen tasoa. Kaikissa rakennetoimien uudistuksissa tai tavoitteiden ja menettelytapojen syventämis-toimissa on niin ikään otettava huomioon kaikki ehdokasvaltiot unohtamatta nykyisten 15 jäsenvaltion köyhimpiä tai rakenteellisesti heikkoja alueita, sillä niissä tulee edelleenkin esiintymään suuria alueidenvälisiä eroavuuksia.

3.5. AK uskoo koheesiopolitiikan hyödyttävän koko unionia. Se lisää tavaroiden ja palveluiden kysyntää ja parantaa unionin kilpailukykyä luoden mahdollisuuden kestävänsä kasvun ylläpitämiseen. Hyvän esimerkin koheesiopolitiikan hyödyistä tarjoavat neljä koheesiomaata (Espanja, Irlanti, Portugali ja Kreikka), joissa kaikissa henkeä kohden laskettu BKT on lähestynyt EU:n keskimääräistä tasoa. Irlannissa henkeä kohden laskettu BKT on noussut vuoden 1988 64:stä prosentista 119:ään prosenttiin yhteisön keskimääräisestä tasosta vuonna 2000. Kolmessa muussa maassa vastaava muutos on ollut keskimäärin 68:sta prosentista 79:ään prosenttiin yhteisön keskimääräisestä tasosta.

3.6. AK tukee komission asiakirjassa KOM(2002) 46 lopullinen esitettyä näkemystä, jonka mukaan ei pitäisi leikata äkillisesti minkään alueen rakennerahastoista saamaa tavoite 1 -tukea. Komission täytyy tehdä kuitenkin selväksi, ettei tuen maksaminen saa merkitä jäsenvaltioiden talousarviositomusten kasvua ⁽³⁾.

3.7. AK toivoo, että koheesiopolitiikkaa hajautettaisiin enemmän paikallis- ja aluetasolla toteutettavien kumppanuussuhteiden edistämiseksi. Paikallisten kumppanuussuhteiden

⁽¹⁾ Useimmissa valtioissa ainakin puolet maataloista on kooltaan alle viisi hehtaaria (SEC(2002) 95 final).

⁽²⁾ 25 jäsenvaltion unionissa rikkaimpia alueita edustavan kymmenyksen ja vähiten kehittyneitä alueita edustavan kymmenyksen välinen suhteellinen ero kasvaisi 4,5-kertaiseksi nykyisestä 2,6-kertaisesta. Rikkaimman kymmenyksen alueella BKT olisi 170 prosenttia yhteisön keskimääräisestä BKT:sta, kun vastaava luku vähiten kehittyneen kymmenyksen alueella olisi 38 prosenttia.

⁽³⁾ 25 jäsenvaltion unionissa niillä alueilla, joilla henkeä kohden laskettu BKT on vähemmän kuin 75 prosenttia unionin keskimääräisestä tasosta (kriteeri, jotta alue hyväksyttäisiin tavoite 1 -alueeksi), asuu 115 miljoonaa ihmistä eli 25 prosenttia unionin kokonaisväestöstä. Näistä ihmisistä 40 prosenttia asui nykyisen EU:n alueella ja loput 60 prosenttia ehdokasvaltioissa. Niillä alueilla, jotka nykyään hyväksytään tavoite 1 -alueiksi ja joiden henkeä kohden laskettu BKT nousee laajentumisen jälkeen yli 75 prosentin kynnysarvon, asuu 37 miljoonaa ihmistä. Näistä ihmisistä arviolta 25 miljoonaa asuu alueilla, joita ei enää laajentumisen jälkeen hyväksytä tavoite 1 -alueiksi, koska keskimääräinen tilastollinen BKT henkeä kohden laskee laajentumisen seurauksena. 12 miljoonaa ihmistä asuu sellaisilla alueilla, joita laajentumisesta riippumatta ei olisi enää hyväksytty tavoite 1 -alueiksi, sillä niiden henkeä kohden laskettu BKT on onnistuttu nostamaan lähemmäksi EU:n keskitasoa.

luominen ja paikallisten toimijoiden osallistuminen ovat keskeisiä tekijöitä paikallisten kehitysstrategioiden onnistumisen kannalta. Komission pitäisi ottaa paremmin huomioon paikalliset ja alueelliset aloitteet, joilla pyritään edistämään rajatylittävää valtioiden- ja alueidenvälistä yhteistyötä.

4. Sisäiset politiikat

4.1. Alueiden komitea pitää tervetulleena sitä, että komissio tunnustaa instituutioiden luomisen ensisijaisen tärkeyden. AK:n laajentumisryhmä on korostanut alue- ja paikallisviranomaisten keskeistä roolia, kun pyritään varmistamaan ehdokasvaltioiden onnistunut integroituminen EU:n toimintaan. Ehdokasvaltiot tarvitsevat vielä paljon apua alue- ja paikallishallinnon organisoinnissa. Yhteisön säännösten sekä maatalous- ja rakennepolitiikkojen menestyksellinen soveltaminen tulevaisuudessa edellyttää alue- ja paikallishallinnon asiantuntemuksen, pätevyyden ja resurssien lisäämistä.

4.2. Nyt on kiinnitettävä suurta huomiota ehdokasvaltioiden vaikeuksiin hyödyntää käytettävissä olevia rakennerahastojen resursseja. On ryhdyttävä erityistoimiin, jotta parannettaisiin mahdollisimman pian ehdokasvaltioiden edellytyksiä

hyödyntää tukea tehokkaasti. Komission tulee ottaa muun muassa tämä huomioon harkitessaan, miten Phare-varoja käytetään. Laajentumisneuvotteluissa tulee pohtia perusteellisesti sitä, miten EU:n varoilla voidaan nykyistä tehokkaammin edistää vakaiden paikallis- ja aluerakenteiden kehittämistä ehdokasvaltioissa.

4.3. AKT kannattaa lisärahoituksen myöntämistä Slovakiassa ja Liettuaissa sijaitsevien atomivoimaloiden poistamiseen turvallisesti käytöstä.

5. Kypros

5.1. Alueiden komitea tukee komission aikomusta myöntää lisärahoitusta Kyproksen pohjoisosalle osana liittymisprosessia.

6. Siirtymäsäännökset

6.1. Alueiden komitea kannattaa siirtymäsäännösten käyttöönottoa sen varmistamiseksi, ettei yhdenkään uuden jäsenvaltion julkisen talouden nettorahoitusasema heikkene siitä, mikä se oli vuosi ennen laajentumista.

Bryssel 16. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean lausunto aiheista:**maahanmuuttopolitiikka:**

- ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille laitonta maahanmuuttoa koskevasta yhteisestä politiikasta”,
- ”Ehdotus neuvoston päätös unionin ulkorajojen sekä viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikan alan hallinnollisen yhteistyön toimintaohjelmasta (Argo-ohjelma)”,
- ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhteisön maahanmuuttopolitiikkaan sovellettavasta avoimen koordinaation menetelmästä”, ja

turvapaikkapolitiikka:

- ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi vähimmäisvaatimuksista siitä, milloin kolmansien maiden kansalaisia ja kansalaisuudettomia henkilöitä on pidettävä pakolaisina tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitsevinä henkilöinä, ja näiden henkilöiden asemasta”,
- ”Komission valmisteluasiakirja – Sisäisen turvallisuuden takaaminen ja kansainvälistä suojelua koskevien velvoitteiden ja välineiden noudattaminen”, ja
- ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille, yhteisestä turvapaikkapolitiikasta ja avoimen koordinaation menetelmän käyttöönotosta”

(2002/C 278/13)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhteisön maahanmuuttopolitiikkaan sovellettavasta avoimen koordinaation menetelmästä (KOM(2001) 387 lopullinen), komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhteisestä turvapaikkapolitiikasta ja avoimen koordinaation menetelmän käyttöönotosta (KOM(2001) 710 lopullinen), komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille laitonta maahanmuuttoa koskevasta yhteisestä politiikasta (KOM(2001) 672 lopullinen), komission valmisteluasiakirjan sisäisen turvallisuuden takaamisesta ja kansainvälistä suojelua koskevien velvoitteiden ja välineiden noudattamisesta (KOM(2001) 743 lopullinen),

ottaa huomioon komission 21. tammikuuta 2002 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan 1 kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää kyseisistä aiheista alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston direktiiviksi vähimmäisvaatimuksista siitä, milloin kolmansien maiden kansalaisia ja kansalaisuudettomia henkilöitä on pidettävä pakolaisina tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitsevinä henkilöinä, ja näiden henkilöiden asemasta (KOM(2001) 510 lopullinen – 2001/0207 CNS),

ottaa huomioon neuvoston 15. marraskuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan 1 kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston päätökseksi unionin ulkorajojen sekä viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikan alan hallinnollisen yhteistyön toimintaohjelmasta (Argo-ohjelma) (KOM(2001) 567 lopullinen – 2001/0230 CNS),

ottaa huomioon neuvoston 7. marraskuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan 1 kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon työvaliokuntansa 6. helmikuuta 2002 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu ”ulkosuhteet” -valiokunnan tehtäväksi, ja

ottaa huomioon ”ulkosuhteet” -valiokunnan 3. huhtikuuta 2002 hyväksymän lausuntoluonnoksen CdR 93/2002 rev., jonka esittelijä oli Cambridgen kaupunginvaltuutettu Ruth Bagnall (UK/PSE),

sekä katsoo, että alueiden komitea on tyytyväinen mahdollisuuteen käsitellä yhdessä turvapaikkaa ja maahanmuuttoa koskevat direktiivi- ja ohjelmaehdotukset, sillä ne ovat oikeudellisesti erillisiä mutta käytännössä läheisesti toisiinsa liittyviä aloja,

katsoo, että alueiden komitea panee merkille, että käsillä olevassa lausunnossa tarkasteltavat asiakirjat ovat osa poliittista toimenpidekokonaisuutta, joka on suunniteltu kehitettäessä yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää ja maahanmuuttoa koskevaa yhteistä lähestymistapaa; niihin kuuluu ihmisoikeuksien sekä taloudellisen, demografisen ja poliittisen kehityksen huomioon ottaminen sekä EU:n jäsenvaltioissa että kaikkien maahanmuuttajien lähtö- ja kauttakulkumaissa,

katsoo, että alueiden komitea myöntää, että jäsenvaltioiden huoli suvereeniudesta kansallisuutta ja kansallista turvallisuutta koskevissa kysymyksissä on arkaluonteinen asia,

katsoo, että alueiden komitea vahvistaa turvapaikkapolitiikan yhteisten toimintalinjojen ja menettelyjen arvon ja tarpeen, koska meillä on vuoden 1951 Geneven yleissopimuksen perusteella vastuu turvapaikkaa hakevista,

katsoo, että alueiden komitea vahvistaa maahanmuuttopolitiikan sekä laillista että laitonta maahanmuuttoa koskevien yhteisten toimintalinjojen ja menettelyjen arvon ja tarpeen,

katsoo, että alueiden komitea pyrkii tukemaan ja vahvistamaan paikallis- ja alueviranomaisten kapasiteettia EU:ssa, jäsenyyteen valmistautuvissa valtioissa sekä maahanmuuttovirtojen lähtö- ja kauttakulkumaissa varsinaisina palveluntarjoajina, muiden lakisääteisten ja vapaaehtoisesti toimivien palveluntarjoajien kumppaneina sekä yhteisöjen johtajina, sillä ne ovat turvapaikanhakijoita ja pakolais- ja maahanmuuttajayhteisöjä lähinnä olevia palveluntarjoajia sekä lähin taho, jolla on poliittinen vastuuvuorollisuus valitsijoita kohtaan,

hyväksyi 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään 44. täysistunnossa (toukokuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon.

Alueiden komitea haluaa ottaa kantaa seuraaviin maahanmuuttopolitiikkaa käsitteleviin asiakirjoihin:

- komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille laitonta maahanmuuttoa koskevasta yhteisestä politiikasta,
- ehdotus neuvoston päätös unionin ulkorajojen sekä viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikan alan hallinnollisen yhteistyön toimintaohjelmasta (Argo-ohjelma), ja
- komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhteisön maahanmuuttopolitiikkaan sovellettavasta avoimen koordinaation menetelmästä.

Alueiden komitea

1. on tyytyväinen komission sitoumukseen parantaa maahanmuuttoasioiden ymmärtämystä kokonaisuudessaan mukaan luettuna sellaisten uusien toimintalinjojen vaikutukset turvapaikanhakijoihin ja turvapaikkajärjestelmään, joilla on tarkoitus kehittää ja edistää maahanmuuton laillisia keinoja ja ryhtyä toimiin kielletyn maahanmuuton torjumiseksi.

2. pitää myönteisenä komission sitoumusta toteuttaa useita toimia ja aloitteita rajavalvonnan tehostamiseksi sekä sellaisille

henkilöille määrättävien seuraamusten koventamiseksi, jotka pyrkivät hyötymään laittomasta maahanmuutosta käymällä ihmiskauppaa ja työllistämällä laittomia maahanmuuttajia.

3. kiinnittää huomiota yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen täydentävään rooliin maahanmuuttovirtojen lähtö- ja kauttakulkumaissa.

4. on tyytyväinen siihen, että harkitaan turvallisten turvapaikanhakukeinojen luomista (niihin kuuluisi mahdollisuus käsitellä turvapaikkahakemus EU:n ulkopuolella), mutta myöntää, että näistä mahdollisuuksista huolimatta jotkut pakolaiset saattaisivat joutua turvautumaan kiellettyihin keinoihin tulla EU:n alueelle; se itsessään ei saisi vaikuttaa kielteisesti heidän turvapaikkahakemustensa käsitelyyn.

5. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaiset tulisi kutsua mukaan kehittämään jäsenvaltioiden toimintasuunnitelmia. Se myös helpottaisi parhaiden käytänteiden vertailua ja yksilöimistä sekä jäsenvaltioiden valitsemien strategioiden todellisten vaikutusten ja tulosten analysointia. Komitea huomauttaa, että avoimen koordinaation menetelmää ei tulisi käyttää

lainsäädäntötyön sijaan asioissa, joissa yhteisöllä on vahvaa toimivaltaa, mutta sitä voidaan hyödyntää yhteensovittaessa jäsenvaltioiden politiikkaa.

6. on mielissään, että paikallis- ja alueviranomaisten rooli tunnustetaan muiden toimijoiden roolin ohella kotoutettaessa maahanmuuttajia EU:n kansalaisyhteiskuntaan ja työmarkkinoille.

7. on tyytyväinen siihen, että on todettu olevan tarpeen antaa hakijavaltioille mahdollisuus osallistua jo nyt jäsenvaltioiden väliseen tietojenvaihtoon, ja korostaa, että on tarpeen kutsua hakijavaltioiden paikallis- ja alueviranomaiset mukaan prosessiin.

8. kannattaa ehdotusta yhteisön toimintaohjelmaksi; sen tavoitteena on lisätä tietoa ja parantaa kotouttamistrategioiden toimeenpanoon kaikilla tasoilla osallistuvien organisaatioiden toimintaedellytyksiä.

9. toteaa, että Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä olevat erot maahanpääsyä ja maahanmuuttajien oleskelua koskevassa lainsäädännössä vaikuttavat siten, että maahanmuuttajien pääsy tiettyihin jäsenvaltioihin estyy.

- pahoittelee, että tämä tilanne johtaa siihen, että näille maahanmuuttajille on perustettava pitkäaikaista majoitusta tarjoavia keskuksia läpikulkupaikkana toimiviin naapurivaltioihin.
- kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita yhdenmukaistamaan pikaisesti lainsäädäntöään ja luomaan asianmukaisia rajatylittäviä yhteistyörakenteita, joiden avulla voidaan ratkaista lopullisesti maahanmuuttajien ja vastaanottavien tahojen kohtaamat ongelmat.
- toivoo, että maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan hallinnollista yhteistyötä koskeva monivuotinen Argo-ohjelma toteutetaan mahdollisimman pian.

10. suosittaa paikallis- ja alueviranomaisten sekä niitä edustavien valtakunnallisten verkkojen nimenomaista sisällyttämistä Argo-ohjelmaan valtion viranomaisten, tutkimusinstituutien ja valtioista riippumattomien organisaatioiden ohella näissä toimintalinjaehdotuksissa suunniteltujen toimien toteuttamisen kumppaneina.

11. on tyytyväinen sitoumukseen lisätä edelleen alueiden komitean osallistumista yhteisön maahanmuuttopolitiikan kehittämiseen ja toteuttamiseen unionin muiden toimielinten ohella.

Alueiden komitea haluaa ottaa kantaa seuraaviin turvapaikkapolitiikkaa käsitteleviin asiakirjoihin:

- ehdotus neuvoston direktiiviksi vähimmäisvaatimuksista siitä, milloin kolmansien maiden kansalaisia ja kansalaisuudettomia henkilöitä on pidettävä pakolaisina tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitsevinä henkilöinä, ja näiden henkilöiden asemasta,
- komission valmisteluasiakirja – Sisäisen turvallisuuden takaaminen ja kansainvälistä suojelua koskevien velvoitteiden ja välineiden noudattaminen, ja
- komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhteisestä turvapaikkapolitiikasta ja avoimen koordinaation menetelmän käyttöönotosta.

Alueiden komitea

12. panee tyytyväisenä merkille komission sitoumuksen antaa etusija vuoden 1951 Geneven yleissopimukselle.

13. pitää välttämättömänä tarkastella vuoden 2001 syyskuun 11. päivän tapahtumien vaikutuksia sekä valtiolliseen että kansainväliseen turvallisuuteen.

14. panee merkille paikallis- ja alueviranomaisten velvollisuuden toimia yhteisöjensä johtajina kotoutettaessa pakolais- ja maahanmuuttajayhteisöjä EU:n jäsenvaltioihin.

15. pitää hyvin tärkeänä, että turvapaikanhakijat ja pakolaiset itse osallistuvat paikallis- ja aluetasolla tarjottavien palvelujen kehittämiseen, jotta he saisivat heille tarpeellisia ja toimivia palveluja; se olisi myös ensimmäinen askel edistettäessä pakolaisten aktiivista kotoutumista yhteiskunta- ja työelämään EU:n jäsenvaltioissa.

16. on tyytyväinen EU:n jäsenvaltioiden sitoumukseen määrittää yhteiset normit pakolaisaseman saamiselle ja sen sisällylle.

17. panee merkille, että huolimatta koko EU:ssa eriarvoisuuden vähentämiseksi suunnitelluista lainsäädäntö- ja sääntelytoimista turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten yhteisöt "kasautuvat" silti jatkuvasti sekä eri jäsenvaltioihin että jäsenvaltioiden eri osiin ja alueille erilaisten normien, kulttuuristen siteiden ja maantieteellisten tekijöiden vuoksi. Tämä vaikuttaa suorasti mutta vaihtelevasti paikallis- ja alueviranomaisten mahdollisuuksiin täyttää alueillaan turvapaikanhakijoiden sekä pakolais- ja maahanmuuttajayhteisöjen tarpeet ja tarjota heille

sääntömääräiset etuudet yhtä lailla kuin muillekin yhteisön jäsenille. Vaikutusten erilaisuuden vuoksi on erityisen tärkeää, että jäsenvaltiot myöntävät paikallis- ja alueviranomaisille tarvittavat resurssit kulloistenkin tarpeiden mukaisesti ja suunnittelevat myös alue- ja valtiotasolla koordinoitavia erityistointia paikallisyhteisöjen tarjoamien vastaanottopalvelujen toteuttamiseksi ja vakiinnuttamiseksi.

18. on tyytyväinen sitoumukseen hyödyntää jäsenvaltioissa sovellettavia parhaita käytänteitä ja toistaa vetoomuksensa antaa paikallis- ja alueviranomaisille mahdollisuutta osallistua hyvien toimintatapojen vaihtamiseen EU:n tasolla.

19. katsoo yleensä lähdeittävänä siitä, että pakolaisen kriteerit täyttävillä on oikeus samoihin palveluihin kuin EU:n jäsenvaltioiden kansalaisilla; he saavat tällöin mahdollisuuden hyödyntää palveluja ja mahdollisuuksia, joita paikallis- ja alueviranomaiset saattavat tarjota tai koordinoita yksin tai yhdessä muiden viranomaisten ja virastojen kanssa. Komitea toteaa kuitenkin, että joissakin tapauksissa toissijaista suojelua nauttivilla voi olla eri oikeudet esimerkiksi työmarkkinoille pääsyssä.

20. katsoo, että joskus saatetaan tarvita erityispalveluja EU:n jäsenvaltioiden kansalaisille tarjottavien standardipalvelujen lisäksi. Näitä ovat esimerkiksi tiedon tarjoaminen kohdehenkilön omalla kielellä, oikeudellinen neuvonta, fyysinen ja psyykinen terveydenhuolto sekä ilman huoltajaa oleville alaikäisille että muille erityistarpeita omaaville heidän tilanteensa arkaluonteisuuden perusteella tarjottavat palvelut. Paikallis- ja alueviranomaisten tai muiden palvelujen tarjoajien tulisi saada tukea ylimääräisten kulujen kattamiseksi esimerkiksi Euroopan pakolaisrahaston kaltaisista lähteistä.

21. katsoo, että kääntäminen ja tulkkaus (mukaan luettuna tiedottaminen oikeudesta hyvinvointipalveluihin, jotka eivät välttämättä ole kaikkien saatavilla lähtömaassa) ovat ratkaisevan tärkeitä tukipalveluja turvapaikanhakijoille ja pakolaisille sekä niille, jotka tarjoavat asumis-, terveys-, koulutus-, hyvinvointi- ja muita palveluja pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden tukemiseksi.

22. katsoo, että fyysisen ja psyykkisen terveydenhuollon tarjonnassa turvapaikanhakijat ja pakolaiset, jotka ovat koh-

danneet fyysisistä ja psyykkistä väkivaltaa, esim. kidutusta, saattavat tarvita palveluja, joita paikallis- ja alueviranomaiset ja niiden palveluntarjoajien osallistuvat kumppanit eivät ole tottuneet tarjoamaan. Koska raiskausta voidaan käyttää kidutusmuotona, naispuoliset turvapaikanhakijat saattavat tarvita erityispalveluja tästä johtuvien erityistarpeiden täyttämiseksi. Heidän tulisi saada käyttää muista perheenjäsenistä erillään naislääkäreiden, -haastattelijoiden ja -tulkkien palveluja kaikenlaisen seksuaalisen väkivallan ilmitulon helpottamiseksi.

23. katsoo, että erityisten tukipalvelujen saatavuus rajoittuu usein suuriin taajamiin, joissa jo asuu pakolaisväestöä. Erityis- palvelujen saatavuuden puute heikentää kannustimia hajottaa alueellisesti pakolaisyhteisöjä, mikä helposti lisää niiden keskittymistä tietyille seuduille ja alueille. Erityistukipalvelujen kehittäminen kaikilla EU:n alueilla edistäisi kansainvälistä suojelua hakevien tasaista jakautumista EU:n alueella.

24. merkitsee tiedoksi Euroopan pakolaisrahaston perustamisen, jonka avulla voidaan edistää pakolaisille tarpeellisten palvelujen kehittämistä. Komitea suosittaa, että rahastosta tiedotetaan kaikille niille EU:n virastoille, jotka ovat vastuussa tällaisten palvelujen koordinoinnista. Alue- ja paikallisyhteisöjen sekä niiden valtiotason edustusverkkojen tulisi myös osallistua kumppaneina kyseiseen koordinointiin. Pakolaisrahaston lisäksi tulisi tukea muita EU:n ohjelmia, kuten Equalia, jolla edistetään yhteiskunnallista osallisuutta auttamalla heikossa asemassa olevia ja mahdollisesti syrjinnän kohteeksi joutuvia ryhmiä saamaan koulutusta ja työtä ja jolla pyritään nimenomaisesti täyttämään turvapaikanhakijoiden tarpeet. Niitä tulisi pitää resursseina, joita paikallis- ja alueviranomaiset voivat hyödyntää edistääkseen pakolaisten integroitumista yhteiskuntaan ja työmarkkinoille.

25. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaiset tulisi kutsua mukaan kehittämään valtakunnallisia toimintaohjelmia. Se helpottaisi myös parhaiden käytänteiden vertailua ja yksilöimistä sekä jäsenvaltioiden valitsemien strategioiden todellisten vaikutusten ja tulosten analysointia. Komitea huomauttaa, että avoimen koordinaation menetelmää ei tulisi käyttää lainsäädäntötyön sijaan asioissa, joissa yhteisöllä on vahvaa toimivaltaa, mutta sitä voidaan hyödyntää yhteensovitettaessa jäsenvaltioiden politiikkaa.

26. on tyytyväinen siihen, että paikallis- ja alueviranomais-ten rooli tunnustetaan muiden toimijoiden roolin ohella yhteisen turvapaikkajärjestelmän kehittämisessä, mutta on pahoillaan siitä, että asianomaisessa ehdotetussa suuntaviivassa (toinen suuntaviiva) kuvattu järjestelmä koskee vain turvapaikkahakemuksen hallinnollista käsittelyä eikä tukipalveluita, joiden tarjoamiseen paikallis- ja alueviranomaiset todennäköisesti osallistuvat turvapaikanhakijoita vastaanottaessa.

27. on tyytyväinen siihen, että paikallis- ja alueviranomais-ten rooli tunnustetaan muiden toimijoiden roolin ohella kotouttamisstrategioiden kehittämisessä; tukipalvelujen saata- vuuden sekä valmistautumisen joko pakolaisaseman myöntä-

miseen tai epäämiseen tulisi kuitenkin olla osa turvapaikanha- kijoiden vastaanottoprosessia.

28. on tyytyväinen siihen, että on todettu olevan tarpeen antaa ehdokasvaltioille mahdollisuus osallistua jo nyt jäsenval- tioiden väliseen tietojenvaihtoon, ja painottaa, että ehdokasval- tioiden paikallis- ja alueviranomaiset tulee saada mukaan prosessiin.

29. on tyytyväinen sitoumukseen lisätä edelleen alueiden komitean osallistumista yhteisön turvapaikkapolitiikan kehit- tämiseen ja toteuttamiseen unionin muiden toimielinten ohella.

Bryssel 16. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE

Alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Kestävä kehitys: maailmanlaajuinen kestävän kehi- tyksen huippukokous – Johannesburg, 2002”

(2002/C 278/14)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon Göteborgissa 15. ja 16. kesäkuuta 2001 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät,

ottaa huomioon Euroopan unionin neuvoston 4. maaliskuuta 2002 tekemän päätöksen ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan hyväksymisestä Euroopan yhteisön puolesta sekä sen sitoumusten täyttämisestä yhteisesti (KOM(2001) 579 lopullinen),

ottaa huomioon komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Kymmenen vuotta Rion konferenssin jälkeen: Valmistautuminen kestävän kehityksen huippukokoukseen vuonna 2002 (KOM(2001) 53 lopullinen),

ottaa huomioon alueiden komitean 14. marraskuuta 2001 antaman lausunnon aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Kymmenen vuotta Rion konferenssin jälkeen: Valmistautuminen kestävän kehityksen huippukokoukseen vuonna 2002” (CdR 37/2001 fin)⁽¹⁾,

ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Kestävään kehitykseen tähtäävä maailmanlaajuinen yhteistyö (KOM(2002) 82 lopullinen),

ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Komission työohjelma 2002 (KOM(2001) 620 lopullinen),

⁽¹⁾ EYVL C 107, 3.5.2002, s. 9.

ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Vuotuinen toimintastrategia 2003 (SEC(2002) 217/7 lopullinen),

ottaa huomioon komission 15. tammikuuta 2002 antaman tiedonannon Barcelonassa 15. ja 16. maaliskuuta 2002 kokoontuneelle Eurooppa-neuvostolle (KOM(2002) 14 lopullinen); tiedonannon mukaan Barcelonassa on vauhditettava kaksi vuotta aiemmin Lissabonissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston asettamaa tavoitetta tehdä unionista maailman dynaamisin, kilpailukykyisin kestäväan kehitykseen perustuva osaamistalous,

ottaa huomioon Barcelonassa 15. ja 16. maaliskuuta 2002 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, joissa neuvosto vahvistaa, että kestävä kehitys edellyttää maailmanlaajuisia ratkaisuja, joissa yhdistetään taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristönäkökohdat tasapainoisella tavalla,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon Kioton pöytäkirjan hyväksymisestä, komission tiedonannosta eurooppalaisen ilmastomuutosohjelman ensimmäisen vaiheen toteuttamisesta sekä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kasvihuonekaasujen päästöjen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta (CdR 458/2001 fin) ⁽¹⁾,

sekä katsoo, että kymmenen vuotta Rio de Janeirossa vuonna 1992 järjestetyn Yhdistyneiden Kansakuntien ympäristö- ja kehityskonferenssin (UNCED) jälkeen on todettava, että 21. vuosisadalla on edelleen syytä kehittää Agenda 21 -nimellä tunnettua kansainvälistä strategiaa tasapainoisen ja johdonmukaisen taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen lähestymistavan muokkaamiseksi kestäväan kehitykseen nähden,

katsoo, että Agenda 21 on ohjeena sisäisen toiminnan kehittämiseksi – se on tiettyjä politiikan aloja koskeva 15 vuoden ohjelma, jonka tavoitteena on tukea vuorovaikutusta ja yhteistyötä Yhdistyneiden Kansakuntien järjestelmän ja muiden hallitustenvälisten sekä valtiovallasta riippumattomien paikallisten, alueellisten ja maailmanlaajuisien organisaatioiden välillä ympäristön ja kehityksen alalla; on parannettava maailmanlaajuisia kansainvälistä hallintajärjestelmää, korostaen erityisesti yhteistyön lisäämistä erilaisten kansainvälisten organisaatioiden välillä,

katsoo, että Agenda 21:ssä tunnustettiin alue- ja paikallisviranomaisten tärkeä rooli talous-, sosiaali- ja ympäristöinfrastruktuurien rakentamisessa, hoidossa ja ylläpidossa sekä paikallis- ja aluetason ympäristöpolitiikan ja ympäristösäännösten suunnittelussa, vakiinnuttamisessa ja valvonnassa ja kansallisten politiikkojen täytäntöönpanossa,

katsoo, että YK:n kestäväan kehityksen toimikunnan laatima tekstiluonnos tulee johtamaan toimintasuunnitelmaan, johon tulisi sisältyä tasapainoinen vesivarojen hallinnointi, integroitu maatalous- ja maaseutupolitiikka, biodiversiteetin säilyttäminen, ilmastomuutoksen hallintaan, puhtaaseen energiatuotantoon ja liikenteen hallintaan tähtääviä toimenpiteitä sekä selkeä väestöpolitiikka; alue- ja paikallisviranomaiset sekä kansalaisyhteiskunta ovat tärkeitä toimijoita, jotka on kutsuttava mukaan kyseisen toimintasuunnitelman toteuttamiseen,

katsoo, että 80 prosenttia Euroopan väestöstä asuu taajama-alueilla, kun taas maaseutualueita on 80 prosenttia EU:n maapinta-alasta; on tasapainotettava keskenään kestäväällä tavalla taajama-alueilla elävien tarpeet sekä maaseutualueilla elävien tarpeet,

katsoo, että on olemassa vahvoja yhteyksiä köyhyyden ja ympäristön pilaantumisen välillä; monet ympäristöongelmat johtuvat sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja taloudellisen kehityksen puutteesta, ja monet ympäristöongelmat estävät köyhyyden lievittämisen ja taloudellisen kehityksen,

katsoo, että on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota sosiaalisen osallisuuden edistämiseen ja vahvistettava pyrkimyksiä köyhyyden lievittämiseksi,

⁽¹⁾ EYVL C 192, 12.8.2002, s. 59.

katsoo, että on myös vahvistettava tutkimusta ja teknologista kehitystyötä EU:n tutkimuspolitiikan puitteissa, ei vain uuden teknologian kehittämiseksi vaan myös päätöksenteon tukijärjestelmien sekä arviointi- ja valvontamenetelmien kehittämiseksi,

hyväksyi 15. ja 16. toukokuuta 2002 pitämässään 44. täysistunnossa (toukokuun 16. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan päätöslauselman.

Alueiden komitea

1. kannattaa Eurooppa-neuvoston Göteborgissa ja Barcelonassa antamia poliittisia julkilausumia kestävän kehityksen strategiasta ja kehottaa EU:n toimielimiä toteuttamaan julkilausumien sisällön käytännössä. Nykyinen talouskasvu ei saamissaan tapauksessa vaarantaa tulevien sukupolvien mahdollisuuksia toteuttaa pyrkimyksiään.

2. kehottaa komissiota kutsumaan alueiden komitean ja sen edustajat paikallis- ja aluetasolla 15 jäsenvaltiossa osallistumaan aktiivisesti Johannesburgissa 26. elokuuta – 4. syyskuuta pidettävän maailmanlaajuisen kestävän kehityksen huippukokouksen valmisteluihin. AK pyytää päästä mukaan Johannesburgin huippukokoukseen siksi, että komitealla on merkittävä tehtävä pantaessa täytäntöön Johannesburgissa tehtyjä päätöksiä.

3. edellyttää, että komissio noudattaa kaikessa toiminnassaan läheisyysperiaatetta. Suoraviivaisen hierarkkisen lähestymistavan sijasta hallinnon eri tahojen pitäisi toimia yhteistyössä keskenään keskinäisen riippuvuutensa tunnustaen.

4. pyytää komissiota varmistamaan, että kaikki Johannesburgissa tehtävät tärkeimmät ehdotukset ovat Euroopan unionin soveltaman kestävän kehityksen strategian mukaisia.

5. huomauttaa, että useita Rion konferenssissa kymmenen vuotta sitten asetettuja tavoitteita ei ole saavutettu ja pyytää EU:n valtuuskuntaa keskittymään siihen, että näiden tavoitteiden toteuttamisesta päästään yksimielisyyteen ja että ryhdytään toimenpiteisiin niitä valtioita vastaan, jotka eivät noudata Riossa asetettuja tavoitteita.

6. esittää toivomuksen, että kansainvälisen neuvotteluprosessin tuloksena syntyvien tavoitteiden ja suuntaviivojen toteuttamista koskeva strategia perustetaan komission kehittämisiin, politiikan muotoilua koskeviin uusiin lähestymistapoihin EU:n nykyisten toimivaltuuksien puitteissa.

7. kannattaa kansainvälisiä pyrkimyksiä ratkaista ongelmat globaalilla tasolla, ympäristökysymysten painottamista kest-

vän kehityksen yhteydessä, ilmastomuutoksen, happamoitumisen ja rehevöitymisen torjuntaa, kestävän liikennepolitiikan tukemista (tie- ja raideliikenteen parempaa koordinoitua ja raideliikenteen edistämistä), uusiutuvien energialähteiden käytön edistämistä, lisätoimiin ryhtymistä kansanterveydelle aiheutuvien vaarojen torjumiseksi ja luonnonvarojen vastuullisempaa hallintaa.

8. pyytää komissiota tekemään ehdotuksia päätöksentekojärjestelmän tehostamiseksi ottaen huomioon kestävän kehityksen asettamat vaatimukset. Ehdotusten tulee edistää hyvän hallintotavan periaatteen omaksumista, eikä kyseistä periaatetta pidä heikentää käyttämällä välineitä, jotka eivät pohjaudu EU:n perussopimuksiin.

9. toteaa, että laajentuneen Euroopan unionin on syytä sisällyttää kestävän kehityksen periaate alusta alkaen osaksi kaikkea toimintaansa, ennen kaikkea osaksi unionin talous-, sosiaali- ja ympäristöpolitiikkoja. Uusien jäsenvaltioiden liittymisen myötä unionin alueen biologinen monimuotoisuus lisääntyy huomattavasti, ja tällöin on syytä kiinnittää erityistä huomiota ympäristöltään haavoittuvimpiin seutuihin.

10. kehottaa pyrkimään ympäristönsuojeluun ja köyhyyden torjuntaan tähtäävien politiikkojen parempaan koordinoituihin ottaen huomioon, että paikallis- ja aluetasolla toteutetut kumppanuussuhteet näyttäisivät olevan tehokkain tapa torjua syrjäytymistä ja edistää kestävän kehityksen periaatteen kokonaisvaltaista huomioimista.

11. tunnustaa täysin tarpeen toteuttaa käytännössä globaalien julkishyödykkeiden yleinen käyttöoikeus ja tunnustaa niin ollen yleishyödyllisten palveluiden tehtävän ja niiden merkityksen kansalaisten elämänlaadun parantajina sekä yhteiskuntamme kestävän talous-, sosiaali- ja ympäristöpoliittisen kehityksen edistäjinä. Tästä syystä yleishyödyllisten palveluiden osalta pitäisi tehdä tapauskohtainen ja palvelukohtainen tilannearvio, jotta löydettäisiin paras mahdollinen tasapaino lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteiden sekä taloudellisten ja sosiaalisten painotusten välillä.

12. on Euroopan parlamentin kanssa samaa mieltä siitä, että komission tiedonannoissa kiinnitetään liian vähään huomiota alue- ja paikallisviranomaisten tehtävään kestäväan kehityksen edistäjinä.

Kehitettävät aihepiirit:

13. Lähiaikoina toteutettavien kansainvälisten aluekehitysstrategioiden ja aluekohtaisten ja paikallisten rakenteellisten toimintasuunnitelmien yhteydessä on syytä kiinnittää huomiota vesipolitiikkaan. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää tulvien torjuntaan sekä merellä ja maalla sijaitsevien tulvavedeltä suojaavien rakenteiden vahvistamiseen.

14. Vesivarojen ja vesiympäristön kestävää käyttöä edistäviä toimia on tuettava. Tärkeimpänä tavoitteena on taata veden, välttämättömän luonnonvaran, entistä kestävämpi käyttö. Sen vuoksi on olennaisen tärkeää edistää veden käyttöönotto-, käsittely- ja jakelutekniikoiden kehittämistä huolehtien samalla siitä, että vältetään haitalliset vaikutukset ekosysteemiin. Myös vedenjakelu on järjestettävä siten, että kaikille voidaan taata yhtäläiset mahdollisuudet kyseisen luonnonvaran käyttöön. Olisi ryhdyttävä poliittisiin lisätoimiin merien ja makean veden varannon suojelemiseksi mahdollisimman tehokkaasti saastumiselta. Ihmisten terveyden suojelun kannalta on erittäin tärkeää turvata ennen kaikkea puhtaan juomaveden saatavuus ja hygienian korkea taso.

15. Niiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden, joiden antaman virallisen kehitysavun määrä ei ole vielä saavuttanut Yhdistyneiden Kansakuntien asettamaa tavoitetta eli 0,7 prosentin osuutta bruttokansantulosta, tulisi lisätä antamansa kehitysavun määrää oleellisesti.

16. Tietyllä alueella harjoitettavaa maataloutta on pidettävä elinkeinona. Toiminta ei saa kuitenkaan köyhdyttää maaperää, eikä liiallinen lannoitteiden tai biologisesti hajoamattomien torjunta-aineiden käyttö saa aiheuttaa ympäristön saastumista.

17. Myös maataloutta on kehitettävä ja tuettava taloudellisesti niin, että kestäväan kehityksen periaatteita kunnioitetaan. Tällä tavalla voidaan edistää luonnonympäristön hoitoa sekä biologisen monimuotoisuuden ja maiseman säilymistä (erityisesti herkillä alueilla), tukea ekologisesti kestäväa maataloutta ja vahvistaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta maaseutualueilla. Euroopan maatalouden täytyy kyetä turvaamaan kansalaisten terveyden ja korkeatasoisen elintarviketurvallisuuden säilyminen. On syytä kunnioittaa elintarvikkeiden jäljitettävyyttä ja merkitsemistä koskevia julkisuudessa esitettyjä vaatimuksia.

18. On tunnustettava tarve nostaa maailman elintarviketuotannon laatua parantamalla tekniikkaa (ja biotekniikkaa) koskevia lainsäädännöllisiä puitteita (valvontaa ja seuraamuksia). Tiettyjen tekniikkojen käyttöön saattaa kuitenkin liittyä toistaiseksi tuntemattomia riskejä, eikä asiaan liittyvistä eettisistä kysymyksistä (erityisesti muuntogeeniset organismit) ole ehkä keskusteltu tarpeeksi.

19. On löydettävä oikea tasapaino tiettyjen (energia- ja liikennesektoreihin liittyvien) teknisten ratkaisujen tarkoin kohdistetun, laajamittaisen tukemisen ja yleisen innovaatiopolitiikan soveltamisen välillä. Kestäväan kehitykseen tähtäävät tekniset ratkaisut on saatava toimimaan koko markkinoilla.

20. Kaikkia politiikanaloja varten on kehitettävä riittävät arviointimenetelmät, jotta kestäväan kehityksen eri aspektien todellista toteutumista voitaisiin tarkastella objektiivisten kriteerien avulla. Alueiden komitea katsoo, että käytettävien kriteerien tulee olla yksityiskohtaisia, mitattavia, yleisesti hyväksyttyjä ja realistisia ja että niitä tulee soveltaa tietyssä määriteltynä ajanjaksona.

21. Kestäväan kehityksen periaatteet tulisi ottaa keskeisellä tavalla huomioon kaikkien EY:n talousarvion kautta rahoitettavien alakohtaisten, alueellisten tai elinkeinoelämää koskevien suunnitelmien yhteydessä. Asiasta paikallis- ja aluetasolla vastuussa olevien viranomaisten tulisi käydä keskusteluja elinkeinoelämän edustajien kanssa ja kannustaa näitä noudattamaan investoinneissaan kestäväan kehityksen periaatteita.

22. Taloudelliset välineet sekä ympäristöverotus ja ympäristömaksut ovat ratkaisevan tärkeitä apukeinoja paitsi ympäristöalalla myös pyrittäessä edistämään sellaista alueellista kehitystä, joka edistää resurssien rationaalisempaa käyttöä ja auttaa vähentämään haitallisia päästöjä. Näillä keinoilla voidaan myös rahoittaa tasa-arvoiset mahdollisuudet käyttää kestäväan kehityksen edellyttämiä julkishyödykkeitä.

23. Tulisi löytää oikea tapa yhdistää hyvien sosiaalisten olojen turvaaminen korkean tuottavuuden edistämiseen ja laadukkaiden tuotteiden ja palveluiden tuottamiseen. Perusperiaatteena pitäisi olla, että korkeatasoisten työpaikkojen määrän lisääntyminen dynaamisessa ja kilpailukykyisessä taloudessa vahvistaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

24. Kansalaisten aktiivista osallistumista sosiaaliseen ja ympäristöpoliittiseen muutosprosessiin pitäisi tukea. Koulutusjärjestelmien kautta tehtävä työ ja tiedotuskampanjat ovat ratkaisevassa asemassa tämän tavoitteen saavuttamisen kannalta.

Elinikäisen oppimisen periaatetta soveltavat yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen järjestelmät ovat keskeisessä asemassa koulutettaessa ammattitaitoista työvoimaa, joka on tärkeimpiä kestävää taloudellista ja sosiaalista kehitystä edistäviä tekijöitä.

25. On kiinnitettävä enemmän huomiota kestävän elinympäristön luomiseen edistämällä muun muassa metsien kestävää käyttöä sekä kaupunkialueiden ja työympäristöjen kehittämistä.

26. Paikallisia Agenda 21 -toimintaohjelmia on jatkettava ja vahvistettava siinä muodossa kuin ne on esitetty Rion toimintaohjelmassa. Tuhansissa Euroopan kylissä, kaupungeissa ja maakunnissa sovellettavat hyvät käytänteet ovat osoitus siitä, että kyseinen väline auttaa kuntia noudattamaan

kestävän kehityksen periaatteita siten, että talouselämän intressit, sosiaaliset suhteet ja ympäristö otetaan huomioon samalla kun edistetään paikallisten asukkaiden kanssa käytävää vuoropuhelua ja kannustetaan näitä aktiiviseen osallistumiseen.

27. Agenda 21 -toimintaohjelmia on yleensä pidetty yhteiskunnan sisäisinä keskusteluprosesseina. Niiden toteutumista tulee valvoa tarkasti. Sosiaalista oppimista ja luovuutta on kehitettävä samoin kuin uusia tapoja hallita sosiaalista rinnakkaiseloja. On myös luotava uusia yhteistyön muotoja perinteisten, usein byrokraattisten ja tarkasti säädeltyjen virallisten menettelyjen vastapainoksi.

AK kehottaa puheenjohtajaansa toimittamaan tämän päätöslauselman Euroopan komissiolle, Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä unionin puheenjohtajavaltioille Espanjalle ja Tanskalle.

Bryssel 16. toukokuuta 2002.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Albert BORE
